

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหาร จัดการ ขององค์การบริหาร ส่วนตำบลทุ่งหลวง
อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

ภาคภูมิ แสนดีงกร

สารนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของ การศึกษาตามหลักสูตรศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาบริหารศึกษาศาสตร์การปกครอง

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

พุทธศักราช ๒๕๕๖

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบล
ทุ่งหลวง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศาสตรมหาบัณฑิต

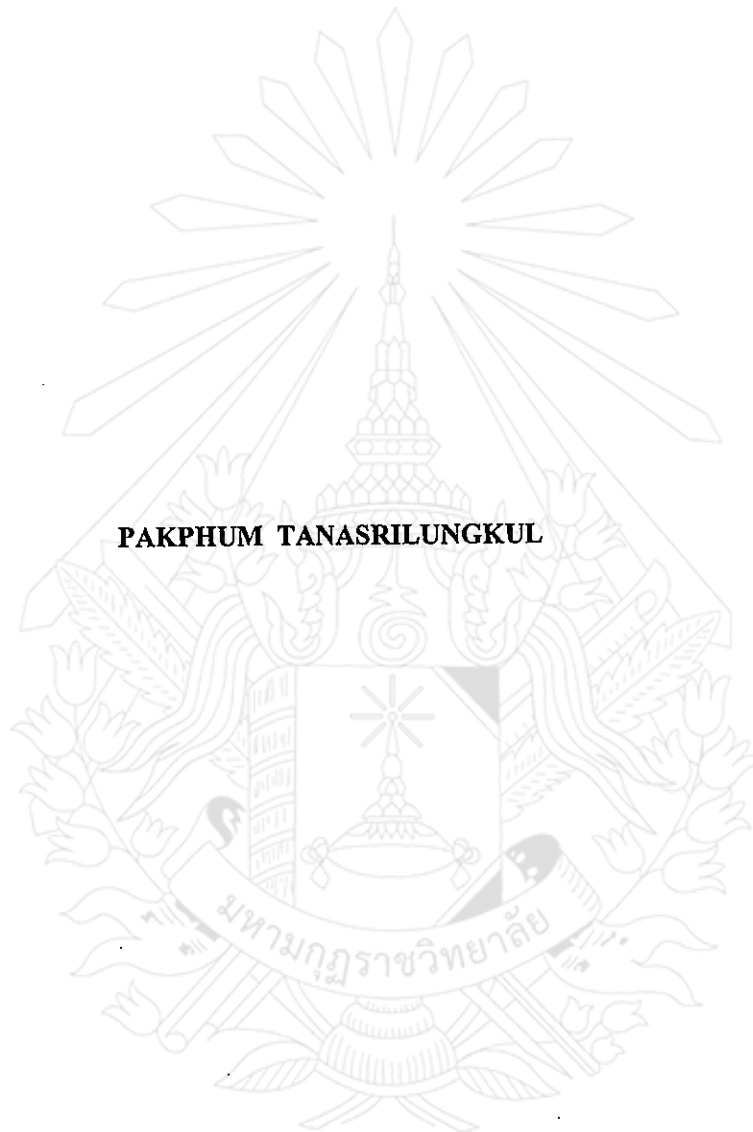
สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

พุทธศักราช ๒๕๕๒

B 17123

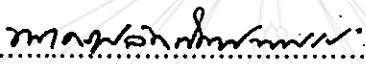
**CITIZENS' PARTICIPATION IN ADMINISTRATION AND MANAGEMENT
OF TAMBON THUNG LUANG ADMINISTRATION ORGANIZATION,
SUWANNAPHUM DISTRICT, ROI ET PROVINCE**

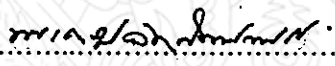
**A THEMATIC PAPER SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS
FOR THE DEGREE OF MASTER OF ARTS
DEPARTMENT OF GOVERNMENT
GRADUATE SCHOOL
MAHAMAKUT BUDDHIST UNIVERSITY
B.E. 2552 (2009)**

หัวข้อสารนิพนธ์ : การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบล
ทุ่งหลวง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด
ชื่อนักศึกษา : ภาคภูมิ ธนสีลังกูร
สาขาวิชา : รัฐศาสตร์การปกครอง
อาจารย์ที่ปรึกษา : ดร. ไพรัช พันนขมภู
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม : ผศ. ชื่น วิไลไพร

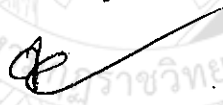
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย อนุมัติให้รับสารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

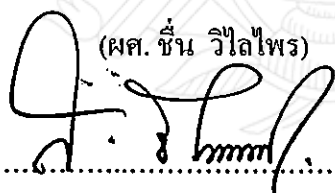

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(พระครูปลัดสัมพิพัฒน์วิริยาจารย์)

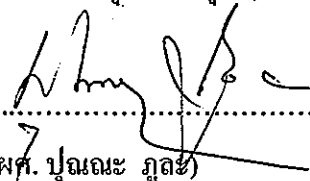
คณะกรรมการสอบสารนิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(พระครูปลัดสัมพิพัฒน์วิริยาจารย์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(ดร. ไพรัช พันนขมภู)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(ผศ. ชื่น วิไลไพร)

..... กรรมการ
(ผศ. พิเศษ ดร. สุกิจ ชัยมุสิก)

..... กรรมการ
(ผศ. ปุณณะ ภูดง)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

Thematic Title : Citizens' Participation in Administration and Management of Tambon
Thung Luang Administration Organization, Suwannaphum District, Roi Et
Province

Student's Name : Pakphum Tanasrilungkul

Department : Government

Advisor : Dr. Phairat Phuenchomphoo

Co-Advisor : Asst. Prof. Chuen Wilaiphrai

Accepted by the Graduate School, Mahamakut Buddhist University in Partial
Fulfillment of the Requirements for the Master's Degree.

P. Sampipattanaviriyajarn
..... Dean of Graduate School
(Phrakhrupaladsampipattanaviriyajarn)

Thematic Committee

P. Sampipattanaviriyajarn
..... Chairman
(Phrakhrupaladsampipattanaviriyajarn)

P. Phuenchomphoo
..... Advisor
(Dr. Phairat Phuenchomphoo)

Chuen Wilaiphrai
..... Co - Advisor
(Asst. Prof. Chuen Wilaiphrai)

S. Chaimusik
..... Member
(Asst. Emeritus Prof. Dr. Sukit Chaimusik)

P. Pula
..... Member
(Asst. Prof. Poonna Pula)

หัวข้อสารนิพนธ์	: การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบล ทุ่งหลวง อำเภอสวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด
ชื่อนักศึกษา	: ภาคภูมิ ธนสีลังกูร
สาขาวิชา	: รัฐศาสตร์การปกครอง
อาจารย์ที่ปรึกษา	: ดร. ไพรัช พันชมภู
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	: ผศ. ชื่น วิไลไพร
ปีการศึกษา	: ๒๕๕๒

บทคัดย่อ

สารนิพนธ์นี้มีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้ ๑) เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งหลวง อำเภอสวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ๒) เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งหลวง อำเภอสวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ดของประชาชนที่มีเพศ อายุ และระดับการศึกษา ต่างกัน และ๓) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งหลวง อำเภอสวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ หัวหน้าครัวเรือนที่อาศัยอยู่ในเขตขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งหลวง อำเภอสวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน ๓๗๗ คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่าห้าระดับ จำนวน ๓๕ ข้อ และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test และ F-test โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

ผลการวิจัยพบว่า

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งหลวง อำเภอสวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมทั้งสามด้านอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับปานกลางสองด้าน คือ ด้านร่วมคิดและวางแผน และด้านการรับผลประโยชน์ ส่วนด้านการดำเนินการ อยู่ในระดับน้อย

ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งหลวง อำเภอสวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า ประชาชนที่มีเพศ และอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งหลวง อำเภอสวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้ ส่วนประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ โดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งหลวง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด คือ ควรจัดหาแหล่งน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภค ให้เพียงพอต่อจำนวนประชากรในหมู่บ้าน ควรปรับปรุงระบบน้ำประปาหมู่บ้าน และควรให้ประชาชนได้นำเสนอปัญหาและความต้องการของตนเองมากขึ้น

**Thematic Title : Citizens' Participation in Administration and Management of Tambon
Thung Luang Administration Organization, Suwannaphum District, Roi Et
Province**

Student's Name : Pakphum Tanasrilungkul

Department : Government

Advisor : Dr. Phairat Phuenchomphoo

Co-Advisor : Asst. Prof. Chuen Wilaiphrai

Academic Year : B.E. 2552 (2009)

ABSTRACT

The thematic paper's objectives were as follow: 1) explore citizens' participation in administration and management of Tambon Thung Luang Administration Organization in Roi Et province's Suwannaphum district, 2) compare their participation in such tasks classified according to difference over their genders, ages and education backgrounds and, 3) look into their suggestions for enhancing its administration and management. The sampling groups extended to 377 family heads in its administratively authorized area. The instrument used for data collection was the questionnaire with five rating scales, containing thirty-eight questions. Statistics employed for analyzing data encompassed: percentage, mean, standard deviation, t-test and F-test by making use of the ready-made computer programme.

The research's results were found as follows:

Citizens' participation in administration and management of Tambon Thung Luang Administration Organization in Roi Et province's Suwannaphum district in the overall perspective of three aspects was found at the middle level. Considering a single aspect, participation in brainstorming and mutual planning was found at the middle level; while that in gaining mutual interests was at the low level.

The comparative results of their participation in administration and management of Tambon Thung Luang Administration Organization in Roi Et province's Suwannaphum district indicated that difference over their genders, ages and education backgrounds was strongly correlated in the overall perspective with their participation and management of the studying organization as attested by statistical significance at .05, which conformed to the research hypothesis set; whereas no difference

over that of their education backgrounds was found in terms of participation and management, which was contrary to the research hypothesis.

Citizens' suggestions for administration and management of Tambon Thung Luang Administration Organization in Roi Et province's Suwannaphum district were that the organization should: provide water resources sufficient for public utilities and consumptions in villages, improve on tap water systems therein and, ongoing problems and requirements should be proposed by villagers more than they really were.

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์เรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งหลวง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด สำเร็จลงได้ด้วยดีเพราะความอนุเคราะห์จากทางมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด และคณาจารย์ที่ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ ตลอดจนเจ้าหน้าที่ที่ให้คำแนะนำเป็นอย่างดีมาโดยตลอด

ขอขอบคุณ ดร.ไพรัช พันธ์ชมภู อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ และผศ. ชื่น วิไลไพร อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ร่วม ที่ท่านทั้งสอง ได้กรุณาให้ความรู้ คำแนะนำ คำปรึกษา และตรวจแก้ไข อันเป็นประโยชน์แก่ผู้วิจัย จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

กราบนมัสการขอขอบคุณ พระครูปลัดสัมพิพัฒน์วิริยาจารย์ คณบดีบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ที่เมตตาเป็นประธานกรรมการสอบสารนิพนธ์ และตรวจสอบแก้ไข รูปแบบขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ปณิธา ภูละ ที่กรุณาเป็นกรรมการสอบสารนิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ (พิเศษ) ดร. สุกิจ ชัยมุสิก ที่กรุณาเป็นกรรมการสอบสารนิพนธ์ ตรวจสอบแก้ไขรูปแบบ และให้ข้อเสนอแนะอย่างเป็นระบบ จนทำให้สารนิพนธ์เล่มนี้สำเร็จสมบูรณ์

ขอขอบพระคุณ ดร. ประพิศ โบราณมูล นายพิชิตชัยแสงจันดาและนายชिरพงษ์ พลดี ที่ให้ความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย จนทำให้สารนิพนธ์เล่มนี้เสร็จสมบูรณ์

ขอขอบคุณนายกองค์การบริหารส่วนตำบล พนักงานส่วนตำบล และหัวหน้าครัวเรือนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งหลวงทุกท่าน ที่กรุณาให้ความช่วยเหลือในด้านการให้ข้อมูลและการเก็บข้อมูลในการค้นคว้าวิจัย จนทำให้สารนิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลงได้อย่างสมบูรณ์

คุณค่า และประโยชน์อันพึงมีจากสารนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นกตัญญูตานุชาแก่บิดามารดา ครู อาจารย์ ครอบครัว และผู้มีอุปการคุณทุกท่าน

ภาคภูมิ ธนสีตังกูร

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ก
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ช
สารบัญแผนภูมิ	ฅ
บทที่ ๑ บทนำ	๑
๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๒
๑.๓ สมมติฐานของการวิจัย	๓
๑.๔ ขอบเขตของการวิจัย	๓
๑.๕ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	๓
๑.๖ คำนิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย	๔
บทที่ ๒ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๖
๒.๑ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม	๖
๒.๒ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารจัดการ	๒๒
๒.๓ สภาพพื้นที่ที่ใช้ในการวิจัย	๓๘
๒.๔ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๓๙
๒.๕ สรุปกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย	๔๕
บทที่ ๓ วิธีดำเนินการวิจัย	๔๖
๓.๑ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	๔๖

	๗
๓.๒ เทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่าง	๔๖
๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	๔๘
๓.๔ การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ	๔๕
๓.๕ การเก็บรวบรวมข้อมูล	๕๐
๓.๖ การวิเคราะห์ข้อมูล	๕๐
๓.๗ สถิติที่ใช้ในการวิจัย	๕๑
บทที่ ๔ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	๕๔
๔.๑ สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	๕๔
๔.๒ ลำดับขั้นตอนการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	๕๔
๔.๓ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	๕๕
บทที่ ๕ สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	๖๖
๕.๑ สรุปผล	๖๘
๕.๒ อภิปรายผล	๖๕
๕.๓ ข้อเสนอแนะ	๖๔
๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย	๖๔
๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย	๖๕
บรรณานุกรม	๖๖
ภาคผนวก	๕๐
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย	๕๑
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย	๕๓
ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล	๕๖
ภาคผนวก ง แบบสอบถามเพื่อการวิจัย	๕๕
ภาคผนวก จ คำอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม	๑๐๖
ประวัติผู้วิจัย	๑๐๕

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ ๓.๑ แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	๔๗
ตารางที่ ๔.๑ แสดงจำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ	๕๕
ตารางที่ ๔.๒ แสดงจำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอายุ	๕๕
ตารางที่ ๔.๓ แสดงจำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามระดับการศึกษา	๕๖
ตารางที่ ๔.๔ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งหลวง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมและรายด้าน	๕๗
ตารางที่ ๔.๕ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งหลวง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านร่วมคิดและวางแผน โดยรวมและรายข้อ	๕๘
ตารางที่ ๔.๖ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งหลวง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการดำเนินการ โดยรวมและรายข้อ	๖๐
ตารางที่ ๔.๗ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งหลวง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการรับผลประโยชน์ โดยรวมและรายข้อ	๖๒
ตารางที่ ๔.๘ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งหลวง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมและรายด้านทุกด้าน จำแนกตามเพศ	๖๔
ตารางที่ ๔.๙ แสดงผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการ ขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งหลวง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม จำแนกตามเพศ	๖๔
ตารางที่ ๔.๑๐ แสดงผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการ ขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งหลวง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านร่วมคิดและวางแผน จำแนกตามเพศ	๖๕

ตารางที่ ๔.๑๑	แสดงผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งหลวง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการดำเนินการจำแนกตามเพศ	๖๕
ตารางที่ ๔.๑๒	แสดงผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งหลวง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการรับผลประโยชน์ จำแนกตามเพศ	๖๖
ตารางที่ ๔.๑๓	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งหลวง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมและรายด้านทุกด้าน จำแนกตามอายุ	๖๗
ตารางที่ ๔.๑๔	แสดงผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งหลวง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม จำแนกตามอายุ	๖๘
ตารางที่ ๔.๑๕	แสดงค่าเฉลี่ยเปรียบเทียบความแตกต่างการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งหลวง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม จำแนกตามอายุ เป็นรายคู่	๖๘
ตารางที่ ๔.๑๖	แสดงผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งหลวง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านร่วมคิดและวางแผน จำแนกตามอายุ	๖๙
ตารางที่ ๔.๑๗	แสดงค่าเฉลี่ยเปรียบเทียบความแตกต่างการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งหลวง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านร่วมคิดและวางแผน จำแนกตามอายุ เป็นรายคู่	๖๙
ตารางที่ ๔.๑๘	แสดงผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งหลวง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการดำเนินการจำแนกตามอายุ	๗๐
ตารางที่ ๔.๑๙	แสดงค่าเฉลี่ยเปรียบเทียบความแตกต่างการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งหลวง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการดำเนินการ จำแนกตามอายุ เป็นรายคู่	๗๐

- ตารางที่ ๔.๒๐ แสดงผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการ
ขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งหลวง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด
ด้านการรับผลประโยชน์ จำแนกตามอายุ ๗๑
- ตารางที่ ๔.๒๑ แสดงค่าเฉลี่ยเปรียบเทียบความแตกต่างการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ
ขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งหลวง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด
ด้านการรับผลประโยชน์ จำแนกตามอายุ เป็นรายคู่ ๗๑
- ตารางที่ ๔.๒๒ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน
ในการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งหลวง อำเภอสุวรรณภูมิ
จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมและรายด้านทุกด้าน จำแนกตามระดับการศึกษา ๗๒
- ตารางที่ ๔.๒๓ แสดงผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการ
ขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งหลวง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม
จำแนกตามระดับการศึกษา ๗๒
- ตารางที่ ๔.๒๔ แสดงผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการ
ขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งหลวง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด
ด้านร่วมคิดและวางแผน จำแนกตามระดับการศึกษา ๗๓
- ตารางที่ ๔.๒๕ แสดงผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการ
ขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งหลวง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด
ด้านการดำเนินการ จำแนกตามระดับการศึกษา ๗๓
- ตารางที่ ๔.๒๖ แสดงผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการ
ขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งหลวง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด
ด้านการรับผลประโยชน์ จำแนกตามระดับการศึกษา ๗๔
- ตารางที่ ๔.๒๗ ข้อเสนอแนะของประชาชนเกี่ยวกับการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วน
ตำบลทุ่งหลวง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ๗๕

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่ ๒.๑ แสดงสรุปกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

หน้า

๔๕

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ กำหนดให้รัฐต้องจัดสรรงบประมาณให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในสัดส่วนไม่น้อยกว่าร้อยละ ๒๐ ของรายได้ของรัฐทั้งหมดภายในปี ๒๕๔๔ และไม่น้อยกว่าร้อยละ ๓๕ ของรายได้ของรัฐทั้งหมดภายในปี ๒๕๔๘ จึงมีความจำเป็นที่จะต้องบริหารจัดการทรัพยากรรายได้ทั้งที่ท้องถิ่นจัดเก็บเอง และรายได้ที่ได้รับจัดสรรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุดและมีความโปร่งใสมากที่สุด การวางแผนถือเป็นกลไกสำคัญที่จะทำให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบรรลุจุดมุ่งหมายดังกล่าว เนื่องจากการวางแผนเป็นการเตรียมการสำหรับอนาคต เป็นการวางกรอบนโยบายและทิศทางการพัฒนา แผนพัฒนาท้องถิ่นจึงเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะช่วยวิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น ที่จะนำไปสู่การกำหนดจุดมุ่งหมายในการพัฒนา หัวใจของการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นคือการกำหนดจุดมุ่งหมายและแนวทางการพัฒนาที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นอย่างเป็นระบบ เพื่อให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ อีกทั้งยังเป็นการบริหารทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุดทั้งในปัจจุบันและอนาคต

การบริหารท้องถิ่นมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อแก้ไขปัญหาและตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น ประชาชนย่อมมีสิทธิที่จะมีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง มีส่วนร่วมในการตัดสินใจและกำหนดทิศทางการพัฒนา การที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น จะช่วยแก้ไขปัญหาและตอบสนองความต้องการของท้องถิ่น

การมีส่วนร่วมของประชาชนถูกกล่าวถึงกันมาก เมื่อแนวคิดการปฏิรูปการเมืองเริ่มขึ้นอย่างชัดเจนในสมัยหลังเหตุการณ์เดือนพฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๓๕ ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาจากปี พ.ศ. ๒๕๓๕ จนถึงปัจจุบันจะได้ยินคำว่ากระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชนมากยิ่งขึ้น แม้กระทั่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ได้บัญญัติรับรองสิทธิของบุคคล สิทธิ ของชุมชน ตลอดจนเรื่องการกระจายอำนาจ โดยกำหนดให้ชุมชนหรือประชาชนมีส่วนร่วมและรับฟังความคิดเห็นของประชาชนหลายมาตรา ได้แก่ บุคคลย่อมมีสิทธิในการชุมนุม โดยสงบและปราศจากอาวุธ ตามมาตรา ๔๔ การกระจายอำนาจ โดยการลดอำนาจรัฐส่วนกลางและเพิ่มอำนาจส่วนท้องถิ่น เพิ่มอำนาจให้กับประชาชนมากขึ้น เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารปกครองท้องถิ่นของตนเอง เช่น รัฐต้องส่งเสริม

และสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำหนดนโยบาย การตัดสินใจทางการเมือง การวางแผน พัฒนาทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง รวมทั้งตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐทุกระดับ ตามมาตรา ๑๖ การสงวนบำรุง และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและ ความหลากหลายทางชีวภาพ อย่างสมดุล รวมทั้งมีส่วนร่วมในการส่งเสริม บำรุงรักษาและคุ้มครองคุณภาพสิ่งแวดล้อม ควบคุม และกำจัดภาวะมลพิษที่มีผลต่อสุขภาพอนามัย สวัสดิภาพและคุณภาพชีวิตของประชาชน ตามมาตรา ๑๕ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการอนุรักษ์หรือฟื้นฟูจารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะหรือวัฒนธรรม อันดีของท้องถิ่นและของชาติ และมีส่วนร่วมในการจัดการ บำรุงรักษาและใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตามมาตรา ๔๖ การมีส่วนร่วมในการคุ้มครองสิทธิของผู้บริโภค ตามมาตรา ๕๑ การมีสิทธิในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารสาธารณะ หรือรับคำชี้แจงหรือเหตุผลจากรัฐ หรือราชการส่วนท้องถิ่นก่อนการอนุญาตหรือการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมใดที่อาจมีผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม สุขภาพอนามัย คุณภาพชีวิต หรือส่วนได้ส่วนเสียอื่นใดที่เกี่ยวกับตนหรือชุมชนท้องถิ่น และมีสิทธิ แสดงความคิดเห็นของตนในเรื่องดังกล่าว ตามกระบวนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน ตามมาตรา ๕๘ และ มาตรา ๕๙ การมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเอกชนต่อการจัดการศึกษาอบรมของรัฐ ตามมาตรา ๔๑ และการบริการทางสาธารณสุข ตามมาตรา ๕๒ เป็นต้น

ในปัจจุบันลักษณะของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารท้องถิ่นยังอยู่ในวงจำกัด การเข้าไปมีบทบาทของประชาชนมีน้อยแม้แต่บทบาทที่ประชาชนแสดงออกมากที่สุด คือ การไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งก็ยังอยู่ในระดับต่ำ และการวางแผนเป็นภารกิจอันดับแรกที่มีความสำคัญของกระบวนการบริหารจัดการที่ดี ซึ่งทุกส่วน ทุกฝ่าย ต้องคำนึงถึงบทบาทของประชาชนหรือการมีส่วนร่วมของประชาชนให้มากยิ่งขึ้น เพื่อการปฏิรูป เพื่อการพัฒนาบ้านเมืองอย่างยั่งยืน

จากสภาพปัญหาที่ได้กล่าวมาในข้างต้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะทำการวิจัยในเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งหลวง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด เพื่อเป็นการส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นซึ่งจะเป็นการบริหารและพัฒนาที่สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่นอย่างแท้จริง

๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑.๒.๑ เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งหลวง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

๑.๒.๒ เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งหลวง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ของประชาชนที่มีเพศ อายุ และระดับการศึกษาต่างกัน

๑.๒.๓ เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งหลวง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

๑.๓ สมมติฐานของการวิจัย

๑.๓.๑ ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งหลวง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด แตกต่างกัน

๑.๓.๒ ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งหลวง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด แตกต่างกัน

๑.๓.๒ ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งหลวง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด แตกต่างกัน

๑.๔ ขอบเขตของการวิจัย

๑.๔.๑ ขอบเขตด้านประชากร

ได้แก่ หัวหน้าครัวเรือนที่อาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งหลวง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน ๑,๘๘๓ คน

๑.๔.๒ ขอบเขตด้านเนื้อหา

ได้แก่ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งหลวง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกเป็น ๓ ด้าน ดังนี้

๑. ด้านร่วมคิดและวางแผน

๒. ด้านการดำเนินการ

๓. ด้านการรับผลประโยชน์

๑.๔.๓ ขอบเขตด้านพื้นที่

ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งหลวง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

๑.๕ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๑.๕.๑ ทำให้ทราบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งหลวง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

๑.๕.๒ ทำให้ทราบผลเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งหลวง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ของประชาชนที่มีเพศ อายุ และระดับการศึกษาต่างกัน

๑.๕.๓ ทำให้ทราบข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งหลวง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

๑.๕.๔ นำผลการวิจัยไปเป็นข้อมูลสารสนเทศในการปรับปรุงคุณภาพการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งหลวง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ให้ดียิ่งขึ้น

๑.๖ คำนิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการ หมายถึง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งหลวง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวนเป็น ๓ ด้าน ได้แก่

๑. ด้านร่วมคิดและวางแผน หมายถึง การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหา เสนอปัญหา วิเคราะห์สาเหตุของปัญหา จัดลำดับความสำคัญของปัญหา ของท้องถิ่นแก่องค์การบริหารส่วนตำบลมีส่วนร่วมในโครงการสำรวจความต้องการ และการพัฒนากับองค์การบริหารส่วนตำบลพิจารณาความเป็นไปได้ของโครงการ มีการให้ข้อมูลในการนำไปจัดทำแผนพัฒนาประจำปี และจัดทำแผนพัฒนา ๕ ปี มีส่วนร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลแก้ไขทบทวนแผนงานและโครงการ ชักชวนเพื่อนบ้านให้เข้าร่วมในขั้นตอนต่าง ๆ ในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล มีการคัดเลือกตัวแทนประชาชนเพื่อเป็นคณะกรรมการชุมชน มีการส่งตัวแทนประชาชนเข้าร่วมประชุมและวางแผน รับผิดชอบดูแลแผนงาน รับผิดชอบดูแลโครงการ และประชาชนรับรู้แผนงานหรือโครงการขององค์การบริหารส่วนตำบล

๒. ด้านการดำเนินการ หมายถึง ประชาชนยอมรับแผนงานหรือโครงการต่างๆ ที่องค์การบริหารส่วนตำบลกำหนดขึ้นร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลในการสำรวจข้อมูลต่าง ๆ ในการปฏิบัติงาน และมีส่วนร่วมในรูปแบบต่าง ๆ อาทิเช่น ร่วมพัฒนาท้องถิ่น โดยการออกแรง ร่วมพัฒนาท้องถิ่น โดยการออกเงิน วัสดุสิ่งของ ประชาชนร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลในการพัฒนาท้องถิ่น โดยการให้คำปรึกษาแนะนำ มีความสนใจติดตามการบริหารงาน มีการพบปะ พுகุยสอบถามการทำงานจากสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล เข้าร่วมกิจกรรมที่องค์การบริหารส่วนตำบลจัดให้มีขึ้นในชุมชน เข้าร่วมเป็นคณะกรรมการในการจัดกิจกรรมให้ความร่วมมือ ช่วยเหลือต่อหน่วยงานและองค์กรต่างๆ ที่เข้าร่วมดำเนินงาน ประชาชนร่วมกับกลุ่ม ชมรม สมาคม เพื่อทำกิจกรรมสาธารณะประโยชน์เพื่อชุมชน ร่วมกันแก้ไขปัญหาดังกล่าวที่เกิดขึ้นระหว่างการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล และประชาชนร่วมแสดงความคิดเห็นในที่ประชุมเกี่ยวกับการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล

๓. ด้านการรับผลประโยชน์ หมายถึง มีส่วนร่วมในการแต่งตั้งคณะกรรมการติดตามตรวจสอบ การกำหนดเกณฑ์การตรวจสอบการทำงาน การเสนอให้บุคคลภายนอกร่วมตรวจสอบการทำงานกลุ่ม การใช้ประโยชน์จากโครงการพัฒนาตามแผนพัฒนา อบต. การบำรุงรักษาโครงการที่อบต. ทำไว้ให้ใช้ประโยชน์ได้ตลอดไป แผนพัฒนา อบต. ทุ่งหลวง เป็นประโยชน์และสามารถแก้ไขปัญหาด้านเศรษฐกิจ ด้านบริหารจัดการ ด้านโครงสร้างพื้นฐาน

องค์การบริหารส่วนตำบล หมายถึง องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งหลวง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

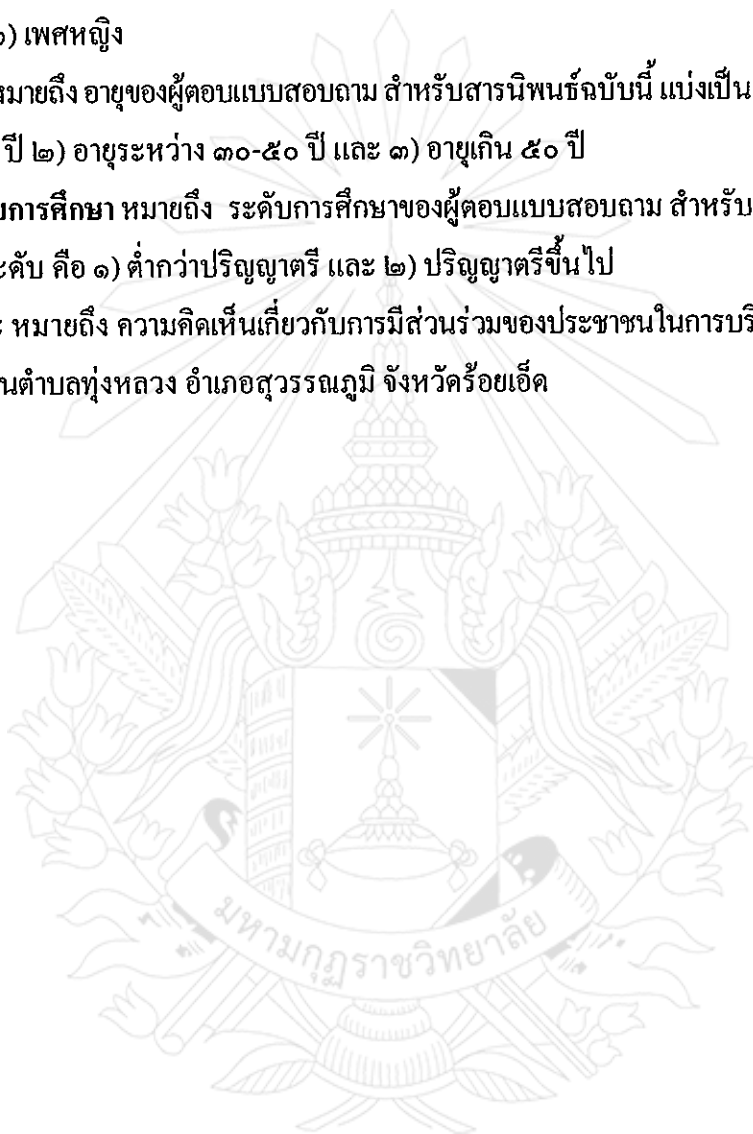
ปัจจัยส่วนบุคคล หมายถึง ข้อมูลส่วนบุคคลของประชาชนที่มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งหลวง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ได้แก่

๑. เพศ หมายถึง เพศของผู้ตอบแบบสอบถาม สำหรับสารนิพนธ์ฉบับนี้ แบ่งเป็น ๒ เพศ คือ ๑) เพศชาย และ ๒) เพศหญิง

๒. อายุ หมายถึง อายุของผู้ตอบแบบสอบถาม สำหรับสารนิพนธ์ฉบับนี้ แบ่งเป็น ๓ ช่วงอายุ คือ ๑) อายุต่ำกว่า ๓๐ ปี ๒) อายุระหว่าง ๓๐-๕๐ ปี และ ๓) อายุเกิน ๕๐ ปี

๓. ระดับการศึกษา หมายถึง ระดับการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม สำหรับสารนิพนธ์ฉบับนี้ แบ่งเป็น ๒ ระดับ คือ ๑) ต่ำกว่าปริญญาตรี และ ๒) ปริญญาตรีขึ้นไป

ข้อเสนอแนะ หมายถึง ความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งหลวง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

บทที่ ๒

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษา การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบล
ทุ่งหลวง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
แล้วนำเสนอตามลำดับดังนี้

- ๒.๑ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม
- ๒.๒ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารจัดการ
- ๒.๓ สภาพพื้นที่ที่ใช้ในการวิจัย
- ๒.๔ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- ๒.๕ สรุปกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

๒.๑ แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

๒.๑.๑ ความหมายของการมีส่วนร่วม

คำว่า “การมีส่วนร่วม (Participation)” นั้น ตามพจนานุกรมได้ให้คำนิยามไว้ว่า “เป็นการมีส่วนร่วม
(ร่วมกับคนอื่น) ในการกระทำบางอย่างหรือบางเรื่อง”^๑ คำว่า การมีส่วนร่วม โดยมากมักจะใช้ในความหมาย
ตรงกันข้ามกับคำว่า “การเมินเฉย (Apathy)” ฉะนั้น คำว่า การมีส่วนร่วมตามความหมายข้างต้น จึงหมายถึง
การที่บุคคลกระทำการในเรื่องใดเรื่องหนึ่งหรือในประเด็นที่บุคคลนั้นสนใจ ไม่ว่าจะเขาจะได้ปฏิบัติการ
เพื่อแสดงถึงความสนใจอย่างจริงจัง หรือไม่ก็ตาม และไม่จำเป็นที่บุคคลนั้นจะต้องเข้าไปเกี่ยวข้องกับ
กิจกรรมนั้นโดยตรงก็ได้ แต่การมีทัศนคติ ความคิดเห็น ความสนใจ ห่วงใย ก็เพียงพอแล้วที่จะเรียกว่า
เป็นการมีส่วนร่วมได้ ดังนั้นคำจำกัดความของ “การมีส่วนร่วมของประชาชนจึงหมายความว่า การที่
กลุ่มประชาชน หรือขบวนการที่สมาชิกของชุมชนที่กระทำการออกมาในลักษณะของการทำงานร่วมกัน
ที่จะแสดงให้เห็นถึงความต้องการร่วม ความสนใจร่วม มีความต้องการที่จะบรรลุถึงเป้าหมายร่วมทาง
เศรษฐกิจและสังคมหรือการเมือง หรือการดำเนินการร่วมกันเพื่อให้เกิดอิทธิพลต่อรองอำนาจมติชน

^๑ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒, พิมพ์ครั้งที่ ๖, (กรุงเทพฯ
มหานคร : บริษัทนานมีบุ๊คส์ จำกัด, ๒๕๔๖), หน้า ๒๔.

ไม่ว่าจะเป็นทางตรงหรือทางอ้อม หรือการดำเนินการเพื่อให้เกิดอิทธิพลต่อรองอำนาจทาง การเมือง เศรษฐกิจ การปรับปรุงสถานภาพทางสังคมในกลุ่มชุมชน”

นอกจากนี้ การมีส่วนร่วม ยังหมายถึง การที่กลุ่มของประชาชนก่อให้เกิดการรวมตัวที่สามารถ จะทำการตัดสินใจให้ทรัพยากรและมีความรับผิดชอบในกิจกรรมที่กระทำโดยกลุ่ม และกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ที่ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการประชุม องค์การสหประชาชาติเคยระบุ ไว้ว่า “การมีส่วนร่วมของประชาชน เป็นคำที่ไม่อาจกำหนดนิยามความหมายเดียวที่ครอบคลุมได้ เพราะ ความหมายของการมีส่วนร่วมอาจแตกต่างกันไปในแต่ละประเทศ หรือแม้แต่ในประเทศเดียวกันก็ตาม หากจะให้เข้าใจชัดแล้ว การนิยามความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชน ควรมีลักษณะจำกัด เฉพาะในระบบเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองหนึ่ง ๆ เท่านั้น”^๒

อย่างไรก็ดี กลุ่มผู้เชี่ยวชาญดังกล่าว ได้ขยายความการมีส่วนร่วมของประชาชนว่าครอบคลุม ประเด็นดังนี้

๑. การมีส่วนร่วมของประชาชนครอบคลุมถึงการสร้าง โอกาสที่เอื้อให้สมาชิกทุกคนของ ชุมชน และของสังคมได้ร่วมกิจกรรมซึ่งนำไปสู่การพัฒนา และมีอิทธิพลต่อกระบวนการพัฒนาและ เอื้อให้ได้รับประโยชน์จากการพัฒนา โดยเท่าเทียม

๒. การมีส่วนร่วมสะท้อนการเข้าเกี่ยวข้องโดยสมัครใจและเป็นประชาธิปไตยในกรณี ต่อไปนี้

๒.๑) การเอื้อให้เกิดความพยายามพัฒนา

๒.๒) การแบ่งสรรผลประโยชน์จากการพัฒนา โดยเท่าเทียมกัน

๒.๓) การตัดสินใจเพื่อกำหนดเป้าหมาย กำหนดนโยบาย การวางแผน และดำเนิน โครงการ พัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคม

๓. เมื่อพิจารณาในแง่นี้ การมีส่วนร่วมเป็นตัวเชื่อมโยงระหว่างส่วนที่ประชาชนลงแรง และทรัพยากรเพื่อพัฒนากับประโยชน์ที่ได้รับจากการลงทุนลงแรงดังกล่าว กล่าวอีกนัยหนึ่ง คือ การมี ส่วนร่วมของประชาชนในการตัดสินใจไม่ว่าระดับท้องถิ่น ภูมิภาค และระดับชาติ จะช่วยก่อให้เกิด ความเชื่อมโยงระหว่างสิ่งที่ประชาชนลงทุนลงแรงกับประโยชน์ที่ได้

๔. ลักษณะของการมีส่วนร่วมของประชาชน อาจผิดแผกแตกต่างกันไปตามสภาพเศรษฐกิจ ของประเทศ นโยบายและโครงสร้างการบริหาร รวมทั้งลักษณะเศรษฐกิจสังคมของประชากร การมี ส่วนร่วมของประชาชนมิได้เป็นเพียงเทคนิควิธีการ แต่เป็นปัจจัยสำคัญในการประกันให้เกิดกระบวนการ พัฒนาที่มุ่งเอื้อประโยชน์ต่อประชาชน

^๒ ถวิลศิต บุรีกุล, แนวคิดของการมีส่วนร่วมในระบบประชาธิปไตย, (กรุงเทพมหานคร : เอ. อาร์. บิซิเนส, ๒๕๔๑), หน้า ๓๑.

การพิจารณาการมีส่วนร่วมในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา อาจนำไปสู่ข้อสรุปที่ว่า การมีส่วนร่วมเป็นกระบวนการปลดปล่อยมนุษย์จากโซ่ตรวนผูกพันให้เป็นอิสระในการกำหนดวิถีชีวิตของตนเอง ดังมีผู้นิยามว่า “โดยพื้นฐานแล้ว การมีส่วนร่วมหมายถึง การปลดปล่อยประชาชนให้หลุดพ้นจากการเป็นผู้รับผลจากการพัฒนา และให้กลายเป็นผู้กระทำในกระบวนการเปลี่ยนแปลง และการเข้าสู่ภาวะทันสมัย”^๑

ในส่วนการมีส่วนร่วมทางการเมือง (Political Participation) หมายถึง การเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง ซึ่งเป็นกิจกรรมอย่างหนึ่งในสังคม เพราะ “มนุษย์โดยธรรมชาติเป็นสัตว์การเมือง” และย่อมจะมีลักษณะ รูปแบบ และวิธีการ โดยเฉพาะตัว

๑. ระดับขั้นและเครื่องมือของระบบประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม

เมื่อทราบความสำคัญของระบบประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยแล้ว คำถามต่อไปก็คือ การมีส่วนร่วมของประชาชนอาจ แบ่งออกได้เป็นกี่ระดับขั้น อะไรบ้าง ในแต่ละระดับขั้นจำนวนประชาชนที่เข้ามามีส่วนร่วม มีจำนวนมากน้อยต่างกันอย่างไร และจะมีหลักเกี่ยวกับจำนวนประชาชนที่จะเข้ามีส่วนร่วมได้อย่างไร^๔

๑.๑ ระดับขั้นของการมีส่วนร่วม

ระดับขั้นของการมีส่วนร่วมมีหลายระดับ และนักวิชาการต่าง ๆ ได้กำหนดไว้หลากหลาย แต่ในสาระสำคัญมีความคล้ายกันซึ่งจะขอนำเสนอ โดยสังเขป ดังนี้

- ๑) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making)
- ๒) การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ (Implementation)
- ๓) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (Benefit)
- ๔) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation)

๑.๒ เครื่องมือของการมีส่วนร่วม

สำหรับเครื่องมือของการมีส่วนร่วมนั้นมีอยู่หลากหลายประเภท ได้แก่

- ๑) ประชาพิจารณ์ (Public Hearing) เป็นรูปแบบหนึ่งของกระบวนการให้ประชาชนมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นก่อนการออกกฎ คำสั่งหรือการตัดสินใจของฝ่ายบริหาร ที่จะมีผลกระทบต่อสิทธิของบุคคลต่าง ๆ เป็นกระบวนการที่นิยมใช้ในประเทศสหรัฐอเมริกา

^๑นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์, กลวิธี แนวทาง วิธีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในงานพัฒนาชุมชน, (กรุงเทพมหานคร : ศักดิ์โสภณการพิมพ์, ๒๕๓๓), หน้า ๕๒-๕๓.

^๔“อภรณ์พันธ์ จันทรสว่าง, “คำบรรยายลักษณะวิชาทฤษฎีและการพัฒนาชุมชน”, (กรุงเทพมหานคร : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๒), (อัครสำเนา).

ประชาพิจารณ์เป็นกระบวนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน ซึ่งได้รับผลกระทบจากโครงการของรัฐเพื่อเป็นแนวทางประกอบการตัดสินใจของผู้มีอำนาจหน้าที่ในการบริหาร โครงการเหมาะสมต่อไป

การรับฟังที่ถือว่าเป็นการประชาพิจารณ์ได้นั้น จะต้องมีลักษณะเป็นการได้สวนทวนความเป็นไปโดยเที่ยงตรง เปิดเผย และยุติธรรม นอกจากนี้การรับฟังต้องมีฐานะเป็นสิทธิของผู้เสียหายที่สามารถบังคับตามสิทธิได้โดยกระบวนการยุติธรรม

๒) การสอบถามสาธารณะ (Public Inquiry) เป็นคำศัพท์ที่ใช้อยู่ในกฎหมายของอังกฤษ ซึ่งมีการแปลเป็นภาษาไทยที่แตกต่างกัน เช่น แปลว่า “การไต่สวนสาธารณะ” “การสอบสวนโดยเปิดเผย” และ “การรับฟังทางมหาชน” เป็นต้น ซึ่งหมายถึง มาตรการทางการปกครองที่เปิดโอกาสให้ผู้ที่จะได้รับผลกระทบหรือความเสียหายในเรื่องนั้น ๆ ได้แสดงความคิดเห็นหรือโต้แย้ง คัดค้าน ก่อนที่ฝ่ายบริหารจะออกกฎหรือมีคำสั่งในเรื่องนั้น ๆ โดยให้องค์กรหรือบุคคลที่มีความเป็นอิสระเป็นผู้ดำเนินการรับฟังความคิดเห็น

ในประเทศฝรั่งเศส เดิมได้ให้ความสำคัญกับการควบคุม หลังการดำเนินการมากกว่า การควบคุมก่อนการดำเนินการ แต่ในระยะหลังให้ความสำคัญกับระบบการควบคุมก่อนการดำเนินการมากขึ้น โดยมีการนำระบบการไต่สวนสาธารณะมาใช้ในบางกรณี เช่น มีการตรากฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม โดยให้มีการไต่สวนสาธารณะ ค.ศ. ๑๙๘๗ ขึ้นใช้บังคับกับ “กิจการ” ที่อาจส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ไม่ว่าจะเป็นการดำเนินการโดยรัฐหรือเอกชนก็ตาม ทั้งนี้ ตามที่ได้มีการตรากฎีกากำหนด “กิจการ” ดังกล่าวอีกชั้นหนึ่งโดยผู้ที่ประสงค์จะดำเนินกิจการดังกล่าว จะต้องจัดให้มีการไต่สวนสาธารณะเสียก่อน จึงจะได้รับอนุญาตให้ดำเนินกิจการดังกล่าวได้

๓) การออกเสียงประชามติ (Referendum) เป็นกระบวนการของการจัดทำกฎหมายที่ขอให้ประชาชนออกเสียงลงคะแนน เพื่อลงมติวินิจฉัยชี้ขาดเกี่ยวกับการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญหรือร่างกฎหมายที่สำคัญ ซึ่งในต่างประเทศมีหลายประเทศที่นำระบบนี้ไปใช้ เช่น ประเทศฝรั่งเศส สวิตเซอร์แลนด์ อิตาลี และสหรัฐอเมริกา เป็นต้น

การลงชื่อ (Public Registries) หรือลงทะเบียน ตัวอย่างปรากฏในกฎหมายของประเทศแคนาดาเกี่ยวกับการประเมินผลสิ่งแวดล้อม กำหนดให้การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นสิ่งที่สำคัญในกฎหมาย ซึ่งเป็นการกำหนดให้มีการมีส่วนร่วมในแต่ละขั้นตอนของกระบวนการการประเมินผลสิ่งแวดล้อมอย่างเหมาะสม โดยมีเครื่องมือหนึ่งที่ใช้คือการลงชื่อ เป็นการลงชื่อของประชาชนที่แสดงให้เห็นถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมเพื่อใช้เป็นรายงานและข้อมูลที่จะใช้ในการประเมินผล^๔

^๔เรื่องเดียวกัน.

ทัศนีย์ ไทยาภิรมย์ ได้แบ่งขั้นตอนการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็น ๔ ขั้นตอน ดังนี้

๑. ร่วมคิด : สภาพปัญหาที่มีอยู่ และสาเหตุปัญหา
๒. ร่วมวางแผน : วิเคราะห์สาเหตุ จัดลำดับความสำคัญของปัญหาพิจารณาทางเลือก
๓. ร่วมดำเนินการ : ดำเนินงานตามโครงการและแผนกำหนดโครงการและแผนงาน
๔. ร่วมติดตามประเมินผล : ประเมินผลความสำเร็จหรือล้มเหลวเป็นระยะๆ และแก้ไข

๒.๑.๒ การมีส่วนร่วมของประชาชนในสังคมไทยก่อนรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๔๐

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ นับเป็นรัฐธรรมนูญฉบับที่เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมมากที่สุด นับตั้งแต่การมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในลักษณะประชาพิจารณ์ ต่อร่างรัฐธรรมนูญ (สสร.) และการแสดงกำลังผลักดัน สนับสนุนให้ร่างฉบับดังกล่าวได้ผ่านรัฐสภาออกมาเป็นรัฐธรรมนูญโดยสมบูรณ์ การมีส่วนร่วมทางการเมืองครั้งนี้ จึงนับเป็นการแสดงเจตนาารมณ์ของประชาชนชาวไทยต่อผู้ปกครองอย่างชอบธรรมตามกฎหมายทุกประการ ซึ่งแตกต่างจากการมีส่วนร่วมของประชาชนในยุคก่อนปี พ.ศ. ๒๕๔๐ ที่แสดงออกโดยการ ไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง หรือการออกมาประท้วงคัดค้านผู้ปกครองจนนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองด้วยการใช้กำลัง เช่น เมื่อวันที่ ๑๔ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๑๖ วันที่ ๖ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๑๙ และแม้กระทั่งเดือนพฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งเป็นที่รู้จักกันในนาม “วิกฤตพฤษภา”^๖

๑. การมีส่วนร่วมของประชาชนด้านการเมือง

นับตั้งแต่มีการเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชมาสู่ระบบรัฐสภา ในปี พ.ศ. ๒๔๗๕ จนถึงเหตุการณ์เมื่อวันที่ ๑๔ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๑๖ นักวิชาการด้านรัฐศาสตร์มักเรียก ระบบการเมืองการบริหารของไทยในยุคดังกล่าวว่าเป็นยุคอำมาตยาธิปไตย (Bureaucratic Policy) ภายใต้ระบบดังกล่าว อำนาจการตัดสินใจทางการเมืองอยู่ในมือของผู้นำฝ่ายทหารและพลเรือน ที่ผลักดันเข้ามาปกครองประเทศ กลุ่มนอกระบบราชการ ได้แก่ พรรคการเมือง กลุ่มผลประโยชน์ นักธุรกิจ นักวิชาการ และประชาชน ตลอดจนสื่อมวลชนล้วน ไม่มีบทบาทและส่วนร่วมในกิจการทางการเมือง หรือการตัดสินใจใดๆ ของภาครัฐ

จะเห็นได้ว่าบรรยากาศทางการเมืองของไทยได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก ประชาชน กลุ่มต่าง ๆ ได้เข้ามามีบทบาทในการวิพากษ์วิจารณ์และแสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการเมือง

^๖ทัศนีย์ ไทยาภิรมย์, การสังคมสงเคราะห์ชุมชน : มรรควิธีสู่ชุมชนเข้มแข็ง, (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๕), หน้า ๒๕.

^๗สุจิต บุญบงการ, การพัฒนาทางการเมืองของไทย, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๑), หน้า ๔๕.

ของประเทศ นับเป็นบรรยากาศการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่แตกต่างกับช่วงที่ผ่านมาอย่างมาก ข้อที่ควรสังเกต ก็คือ แม้กระบวนการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนจะมีเพิ่มขึ้นอย่างมาก แต่การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารกิจการบ้านเมืองยังมี ได้มีการเปลี่ยนแปลงมากนัก ผู้มีส่วนร่วมที่อาจเพิ่มขึ้นมานอกเหนือจากข้าราชการจะเป็นผู้มีส่วนร่วมจากภาคนักธุรกิจที่เข้ามามีบทบาทโดยตรงทางการเมืองผ่านการเลือกตั้ง ซึ่งได้เข้ามาดำรงตำแหน่งการเมืองและได้เข้ามามีบทบาทในการกำหนดทิศทาง และทางเลือกนโยบายมากขึ้น ในขณะที่ผู้มีส่วนร่วมจากภาคประชาชนต่าง ๆ และ NGO ยังมีไม่มากนัก

สำหรับประชาชน ชาวบ้านอาจเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจและการดำเนินงานอยู่บ้าง แต่ก็ยังเป็นสัดส่วนที่น้อยเมื่อเปรียบเทียบกับภาคราชการ ซึ่งยังคงมีอำนาจในการพิจารณาระเบียบกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ในขณะที่ฝ่ายการเมือง โดยเฉพาะนักการเมืองหรือนักธุรกิจที่เข้ามาเป็นนักการเมือง เริ่มเข้ามามีบทบาทในการจัดสรรทรัพยากรมากขึ้นอย่างน่าสังเกต ตัวอย่างที่เป็นรูปธรรมประการหนึ่ง ได้แก่ กระบวนการจัดสรรและดำเนิน โครงการพัฒนาชนบทในช่วงตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๒๓ เป็นต้น

๒. การมีส่วนร่วมของประชาชนด้านการพัฒนา

โครงการพัฒนาชนบท ซึ่งเป็น โครงการที่เน้นการมีส่วนร่วมของประชาชน แต่กระบวนการจัดทำแผนและระบบงบประมาณเป็นกลไกที่ไม่เอื้อต่อการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนอย่างเต็มรูปแบบเท่าที่ควร ส่งผลให้การมีส่วนร่วมเป็นเพียงแนวคิด แต่ในทางปฏิบัติประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมเพียงในขั้นตอนดำเนินการในฐานะผู้ร่วม โครงการเท่านั้น และเป็นสาเหตุให้โครงการพัฒนาชนบทที่รัฐทุ่มงบประมาณลงมาโดยตลอด นับตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๒๓ ไม่ประสบผลสำเร็จตามที่ตั้งเป้าไว้

๒.๑ โครงการพัฒนาจังหวัด (คพจ.) เริ่มต้นในปี พ.ศ. ๒๕๓๔ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้จังหวัดได้มีบทบาทเป็นตัวกลางในการพัฒนาระดับจังหวัด โดยเป็นผู้ริเริ่มเสนอโครงการให้สอดคล้องกับปัญหาในพื้นที่ กำหนดหน่วยงานที่จะปฏิบัติ มีอำนาจอนุมัติปรับปรุงเปลี่ยนแปลงแผนหรือโครงการ เป้าหมายของโครงการ คพจ. เพื่อขจัดความซ้ำซ้อนของโครงการ สร้างการมีส่วนร่วมในการพัฒนาจังหวัด ในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๓๕-๒๕๓๘ มีการจัดสรรเงินงบประมาณถึง ๑๘,๐๐๐ ล้านบาท เพื่อให้จังหวัดนำไปดำเนินงาน โครงการนี้

๒.๒ โครงการพัฒนาตำบล (คพต.) เริ่มต้นเมื่อ พ.ศ. ๒๕๓๕ เป็นปีแรก โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อกระจายการพัฒนาไปสู่ระดับสภาตำบล อันเป็นองค์กรประชาชน โดยพัฒนาตามแผนพัฒนาตำบล และกระจายอำนาจอนุมัติโครงการจากระดับจังหวัดลงสู่ระดับอำเภอ และยกระดับความสามารถของสภาตำบลให้มีประสิทธิภาพในด้านการตัดสินใจ การวางแผนควบคุมการดำเนินงาน การบำรุงรักษา และความรู้สึกเป็นเจ้าของในสาธารณะประโยชน์ รัฐบาลจัดสรรงบประมาณให้ คพต. ในปี พ.ศ. ๒๕๓๕ จำนวน ๑,๕๐๐ ล้านบาท ปี ๒๕๓๖ และ ๒๕๓๗ ได้เพิ่มเป็นปีละ ๒,๐๐๐ ล้านบาท

๑) โครงการพัฒนาจังหวัดตามข้อเสนอของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เกิดขึ้นครั้งแรกในปี พ.ศ. ๒๕๓๖ อันเป็นผลสืบเนื่องมาจากการแก้ไขปัญหาการแปรญัตติงบประมาณรายจ่ายประจำปีในชั้นคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติรายจ่ายประจำปีของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในอดีต

๒) โครงการพัฒนาพิเศษตามข้อเสนอของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เกิดขึ้นในปี ๒๕๓๗ เพื่อส่งเสริมการพัฒนาอาชีพและรายได้ของประชาชนในปี ๒๕๓๗-๒๕๓๘ รัฐบาลได้อนุมัติวงเงินงบประมาณจำนวน ๑,๘๐๐ ล้านบาทให้แก่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จำนวน ๓๖๐ คนในแต่ละปี

เมื่อเปรียบเทียบด้านค่าใช้จ่ายที่ใช้กับจำนวนคนและครัวเรือนที่ใช้ประโยชน์จากโครงการ พบว่าโครงการ คพต. เป็นโครงการที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากที่สุด เนื่องจากเป็นโครงการที่ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมมากที่สุด โดยเริ่มจากการวางแผน สำรวจความต้องการของชาวบ้านก่อนที่ระดับสภาตำบล ทำให้สามารถจัดสรรงบในโครงการที่ตอบสนองและให้บริการประชาชนได้ทั่วถึงมากกว่าโครงการอื่น ๆ นอกจากนี้ โครงการก็ไม่ใหญ่เกินไป มีความเหมาะสมกับหมู่บ้าน ค่าใช้จ่ายกับโครงการไม่สูงนัก และพบว่าโครงการ คพจ. ซึ่งเป็นโครงการที่ระบอบราชการเข้ามามีบทบาทมากที่สุดทั้งด้านวางแผนการจัดสรรสถานที่ การจัดสรรหน่วยงาน และจำนวนงบประมาณ โดยทำที่ระดับจังหวัด กลับเป็นโครงการที่มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลต่ำ ยกตัวอย่างเช่น โครงการก่อสร้างฉางเอนกประสงค์ หรือฉางข้าวที่ใช้งบประมาณมาก แต่มีประสิทธิผลต่ำ หรือโครงการพัฒนาอาชีพของ คพจ. จะให้ประโยชน์แก่ประชาชนน้อยกว่าโครงการประเภทเดียวกันของงบประมาณอื่น ๆ นอกจากนี้ถ้าเปรียบเทียบในด้านการดูแลรักษาจะพบว่า โครงการของ คพต. จะมีการดูแลรักษาดีกว่าโครงการอื่น ๆ เพราะชาวบ้านมีความรู้สึกร่วมเป็นเจ้าของจึงช่วยกันดูแล

๒.๓ การมีส่วนร่วมของประชาชนในด้านสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งการมีส่วนร่วมทั้งสองลักษณะเป็นการมีส่วนร่วมที่ค่อนข้างปรากฏอยู่ชัดเจนในสังคมไทย เพราะโครงการต่าง ๆ ส่วนใหญ่มีส่วนเกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ โดยในช่วงก่อนปี พ.ศ. ๒๕๔๐ ได้มีการออกกฎหมายสำคัญที่เป็นพื้นฐานการมีส่วนร่วมของประชาชนในเรื่องดังกล่าวนี้ อันได้แก่พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๓๕

การกำหนดให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม ไม่ปรากฏในพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๑๘ แต่ปรากฏในพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๓๕ ในมาตรา ๖ และมาตรา ๗ โดยจำแนกได้เป็น ๒ ลักษณะ คือ

๑) การมีส่วนร่วมของประชาชนโดยตรง ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการรับทราบข้อมูลข่าวสารทางราชการในเรื่องเกี่ยวกับการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม เว้นแต่ข้อมูลข่าวสารที่เป็นความลับเกี่ยวกับการรักษาความมั่นคงของชาติ สิทธิส่วนบุคคล สิทธิในทรัพย์สิน หรือสิทธิทางการค้าหรือกิจการของบุคคลที่ได้รับความคุ้มครองตามกฎหมาย พ.ร.บ.ส่งเสริม และรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๖ (๑)

การมีส่วนร่วมโดยการร้องเรียนกล่าวโทษผู้กระทำผิดต่อเจ้าพนักงานในกรณีกระทำการละเมิดหรือฝ่าฝืนกฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมมลพิษหรือการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ มาตรา ๖ (๓)

การมีส่วนร่วมในการให้ความร่วมมือและช่วยเหลือเจ้าพนักงานในการปฏิบัติหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม มาตรา ๖ (๔)

การมีส่วนร่วมโดยการปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม มาตรา ๖ (๕)

การมีส่วนร่วมของประชาชนตามพระราชบัญญัติส่งเสริม และรักษาสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๓๕ ในการที่จะรับทราบข้อมูลข่าวสารจากราชการ โดยเฉพาะรายงานการศึกษาผลกระทบสิ่งแวดล้อมโครงการต่าง ๆ มักปรากฏปัญหาว่าไม่สามารถที่จะให้ข้อมูลได้อย่างกว้างขวาง ด้วยดิศขัดเสียดใจที่ว่าข่าวสารดังกล่าวเป็นความลับเกี่ยวกับสิทธิส่วนบุคคล สิทธิในทรัพย์สิน สิทธิทางการค้า กิจการของบุคคล ทำให้ยากที่ประชาชนจะได้รับทราบข้อมูลข่าวสารดังกล่าว

๒) การมีส่วนร่วมของประชาชนทางอ้อม การมีส่วนร่วมของประชาชนทางอ้อมได้ให้ความสำคัญขององค์กรเอกชนที่จดทะเบียนเป็นองค์กรคุ้มครองสิ่งแวดล้อมและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ต่อกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม (มาตรา ๗) โดยถือว่าองค์กรเอกชนเหล่านี้เป็นตัวแทนของประชาชนที่จะมีส่วนร่วมในการดำเนินการ เพื่อการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม ด้วยการสนับสนุนเงินทุนในกิจการต่าง ๆ เช่น การจัดให้มีอาสาสมัครเพื่อช่วยเหลือการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเพื่อการสร้างจิตสำนึกเกี่ยวกับการคุ้มครองและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม การริเริ่มช่วยเหลือประชาชนเพื่อคุ้มครองหรืออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม การศึกษาวิจัย และการช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชนผู้ได้รับอันตราย ความเสียหายจากปัญหามลพิษ เป็นต้น

สำหรับประเทศไทยกล่าวได้ว่าในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมาจนกระทั่งก่อนปี พ.ศ. ๒๕๔๐ การดำเนินการดังกล่าวของรัฐยังไม่ค่อยมีความชัดเจนและเป็นระบบเท่าที่ควร โดยภาพรวมแล้ว ไม่ว่าจะเป็นนโยบายการจัดการทรัพยากรป่าไม้ ที่ดิน น้ำ และทรัพยากรชีวภาพ ต่างก็เป็นนโยบายที่รวม

ศูนย์อำนาจไว้ที่รัฐบาลและระบบราชการ และยังคงเน้นเป้าหมายในเรื่องผลตอบแทนทางเศรษฐกิจเป็นหลัก โดยที่อาจจะมีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการใช้ประโยชน์เท่านั้น^๔

๓. กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนไทยในปัจจุบัน

๓.๑ ลักษณะการมีส่วนร่วมของประชาชน

ในปัจจุบัน อาจกล่าวได้ว่าประชาชนมีความตื่นตัวในการมีส่วนร่วมมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการมีส่วนร่วมทางการเมือง การปกครอง สิ่งแวดล้อม สังคมวัฒนธรรม สามารถสรุปลักษณะสิทธิและโอกาสการมีส่วนร่วมที่มีอยู่ในปัจจุบัน ได้ดังนี้

๑) การมีส่วนร่วมทางการเมือง ได้แก่

๑.๑) การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง และในการเลือกตั้งทุกครั้ง ขอให้ประชาชนได้เข้าไปเป็นคณะกรรมการการเลือกตั้งทุกระดับ และให้มีองค์กรภาคประชาชนตรวจสอบการเลือกตั้ง

๑.๒) การทำประชามติ

๑.๓) การทำประชาพิจารณ์

๑.๔) การกำหนดนโยบายของรัฐ

๑.๕) การมีส่วนร่วมในการออกกฎหมายต่าง ๆ และเสนอให้ปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย

ที่ไม่เป็นธรรม

๑.๖) ปรับปรุงกฎหมายที่ล้าสมัย ที่ขัดแย้งรัฐธรรมนูญ กฎหมายสรรพสามิต กฎหมายขนส่ง กฎหมายที่ดิน

๑.๗) ประเมินผลนโยบายของรัฐบาล

๑.๘) การตรวจสอบการใช้อำนาจของรัฐในทุกระดับ

๒) การมีส่วนร่วมทางเศรษฐกิจ ได้แก่

๒.๑) มีส่วนร่วมในเรื่องเศรษฐกิจชุมชน เช่น สามารถบริหารงบประมาณให้ชุมชนได้เอง จัดตั้งธนาคารชุมชน การบริหารจัดการทรัพยากรชุมชน สัมปทานเหมืองแร่

๒.๒) การมีส่วนร่วมนโยบายเศรษฐกิจ เช่น ในการเปิดการค้าเสรี รัฐบาลควรเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมทุกขั้นตอน

๒.๓) จัดทำภาษีที่ดินแบบก้าวหน้า

๒.๔) มีส่วนร่วมในการออกกฎหมายในการนำเข้าพืชและสัตว์ GMO ให้ยกเลิกการนำเข้าสารเคมีเกษตรทุกชนิด

^๔เรื่องเดียวกัน.

๓) การมีส่วนร่วมทางสังคม ได้แก่

๓.๑) เรื่องปัญหาความยากจนของประชาชน

๓.๒) เรื่องสิทธิและประโยชน์ของผู้ด้อยโอกาส

๓.๓) ด้านการศึกษาของชาติทุกระดับ ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปฏิรูปการศึกษาทุกขั้นตอน เช่น กฎเกณฑ์ กติกา สร้างกระบวนการในการเรียนรู้ การจำกัดสิทธิในการมีส่วนร่วม สิทธิต่าง ๆ ของประชาชน โดยวุฒิการศึกษา เพศ การจัดทำแผนการศึกษา เกี่ยวกับตำราเรียน เกี่ยวกับศาสนาพุทธและวัฒนธรรม

๓.๔) ด้านการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม

๓.๕) การมีส่วนร่วมการใช้สื่อ และบริโภคสื่อ

๓.๖) การจัดการการท่องเที่ยวและกีฬา

๓.๗) ด้านบริการทางสาธารณสุข

๓.๘) การคุ้มครองผู้บริโภค

๔) การมีส่วนร่วมด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่

๔.๑) ส่วนร่วมในการสงวน บำรุงรักษา และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและ ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างสมดุล

๔.๒) ส่วนร่วมในการส่งเสริม บำรุงรักษา และคุ้มครองคุณภาพสิ่งแวดล้อมตามหลักการการพัฒนาที่ยั่งยืน ตลอดจนควบคุมและกำจัดภาวะมลพิษที่มีผลต่อสุขภาพอนามัย สวัสดิภาพ และคุณภาพชีวิตของประชาชน

๔.๓) การบริหารจัดการด้านสิ่งแวดล้อม และทรัพยากรธรรมชาติ “น้ำ ดิน ป่า” การรักษาทรัพยากรธรรมชาติ

๔.๔) ส่วนร่วมแก้ปัญหาเรื่องการใช้สารเคมี กำหนดให้มีหลักสูตรเกษตร ไร้สารพิษ สนับสนุนใช้หลักสูตร ไร้สารพิษและหลักสูตรพอเพียง

๓.๒) วิธีการมีส่วนร่วมของประชาชน

วิธีการที่ประชาชนจะสามารถเข้าร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการมีส่วนร่วมทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ซึ่งสามารถสรุปวิธีการที่ประชาชนใช้เป็นช่องทางในการมีส่วนร่วมได้ดังต่อไปนี้

๑) การมีส่วนร่วมโดยวิธีให้ข้อเท็จจริงหรือความเห็น วิธีการมีส่วนร่วมในลักษณะการให้ข้อเท็จจริงนี้ อาจทำได้หลายวิธี เช่น การสัมภาษณ์รายบุคคล การสนทนากลุ่มย่อย การแสดงความคิดเห็นผ่านเว็บไซต์ การสำรวจความคิดเห็น สายด่วน สายตรง การจัดเวทีชาวบ้าน และเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น การพูด การเขียน การพิมพ์ การโฆษณา และการสื่อความหมายโดยวิธีอื่น

๒) การมีส่วนร่วมโดยปรึกษาหารือ ได้แก่ การจัดเวทีสาธารณะ การพบปะแบบไม่เป็นทางการ คณะทำงานเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูล การประชุมเชิงปฏิบัติการ และคณะที่ปรึกษา การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจอนุมัติโครงการและออกใบอนุญาต การทำประชาพิจารณ์

๓) การมีส่วนร่วมโดยวิธีร่วมรับรู้ข้อมูล เช่น การทำประชาพิจารณ์ การมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลเพื่อการผังเมืองรวม และได้รับรู้ถึงการดำเนินการวางผังเมืองรวม และประชาชนมีสิทธิในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินการต่าง ๆ ของรัฐ

๔) การมีส่วนร่วมโดยวิธีประชาชนเป็นผู้ริเริ่ม เช่น การเข้าชื่อเสนอกฎหมาย การเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่น

๕) การมีส่วนร่วมโดยวิธีเข้าร่วมดำเนินการ เช่น การจัดการดูแลสิ่งแวดล้อม บำรุงรักษา ศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น จัดการศึกษาอบรม และการฝึกอาชีพตามความเหมาะสม และความต้องการภายในท้องถิ่นนั้น และเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอบรมของรัฐ รวมถึงการลงสมัครรับเลือกตั้งในระดับต่าง ๆ

๖) การมีส่วนร่วมโดยวิธีเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการ เช่น เข้าร่วมเป็นคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ

๗) การมีส่วนร่วมโดยวิธีรวมตัวกันเป็นกลุ่ม เช่น รวมตัวกันจัดตั้งพรรคการเมือง หรือกลุ่มองค์กรเอกชนต่าง ๆ

๘) การมีส่วนร่วมโดยวิธีออกเสียงลงคะแนน เช่น การลงประชามติ และการเลือกตั้ง

๘) การมีส่วนร่วมโดยวิธียื่นคำร้องเรียน เช่น สิทธิเสนอเรื่องราวร้องทุกข์ และได้รับแจ้งผลการพิจารณาภายในเวลาอันสมควร ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๑ การยื่นคำร้องเรียนต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ศาลปกครอง ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา ฯลฯ

๑๐) การมีส่วนร่วมโดยวิธีตรวจสอบ เช่น สิทธิที่จะฟ้องหน่วยงานราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ ราชการส่วนท้องถิ่นหรือองค์กรอื่นของรัฐ ที่เป็นนิติบุคคลให้รับผิดชอบ เนื่องจากกระทำหรือละเว้นการกระทำของหน่วยงานนั้น ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๒ และการเสนอถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือผู้บริหารท้องถิ่น ตามมาตรา ๓๐๔

๔. เทคนิคการมีส่วนร่วมของประชาชน

เพื่อให้เห็นความแตกต่างในลักษณะการมีส่วนร่วม จึงแบ่งกลุ่มเทคนิคการมีส่วนร่วมออกเป็น ๓ กลุ่ม คือ

๑) เทคนิคการมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลแก่ประชาชน เป็นกลุ่มเทคนิคที่เป็นการสื่อสารทางเดียวเพื่อให้ประชาชนรับทราบข้อมูล ประกอบด้วย ๑๓ เทคนิค โดยจำแนกเรื่องสื่อประเภทต่าง ๆ สื่อเอกสาร เช่น การจัดทำเอกสาร ข้อเท็จจริง จดหมายข่าวและรายงานการศึกษา การจัดทำสื่อวีดิทัศน์

การจัดตั้งศูนย์ข้อมูล เทคนิคในกลุ่มนี้ยังรวมรูปแบบการสื่อสารกับประชาชนผ่านทางสื่อมวลชนในรูปแบบต่าง ๆ เช่น วิทยุ การแถลงข่าว การสัมมนาวิชาการให้กับสื่อมวลชน รวมทั้งการจัดทัศนศึกษา เทคนิคการนำเสนอ และการชี้แจงข้อมูลในการประชุมของทางการ

๒) เทคนิคการมีส่วนร่วมที่เน้นการรับฟังความคิดเห็น ซึ่งประกอบด้วย ๖ เทคนิค นั่นคือ ๑) การสัมภาษณ์รายบุคคล ๒) การสนทนากลุ่มย่อย ๓) การแสดงความคิดเห็นผ่านเว็บไซต์ ๔) การสำรวจความคิดเห็น ๕) สายด่วนสายตรง และ ๖) ประชาพิจารณ์ หลายเทคนิคในกลุ่มนี้สามารถเป็นการสื่อสารสองทาง มีการพูดคุย แลกเปลี่ยนข้อมูล และความคิดเห็นได้ แต่จุดเน้นหรือวัตถุประสงค์หลักของเทคนิคอยู่ที่การได้ข้อมูลและความคิดเห็นของประชาชน เช่น ประชาพิจารณ์มีการตอบคำถามหรือข้อสงสัยได้ หากแต่หลักการจริง ๆ ของประชาพิจารณ์ เป็นเทคนิคที่เป็นทางการในการรับฟังความคิดเห็นข้อห่วงกังวลของประชาชน การสัมภาษณ์รายบุคคลก็เช่นเดียวกัน ผู้สัมภาษณ์อาจมีการพูดคุยให้ข้อมูล แต่จุดมุ่งหมายอยู่ที่การรับฟังความคิดเห็นของผู้ให้สัมภาษณ์ ส่วนการแสดงความคิดเห็นผ่านทางเว็บไซต์เป็นได้ทั้งการสื่อสารแบบทางเดียวและสองทางได้ ซึ่งการแสดงความคิดเห็นของประชาชนย่อมทำได้ดี เมื่อมีการรับรู้เกี่ยวกับประเด็นปัญหาหรือข้อมูลโครงการ

๓) เทคนิคการมีส่วนร่วมแบบปรึกษาหารือ ซึ่งเป็นรูปแบบที่เป็นการสื่อสารสองทาง มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลและความคิดเห็นในเนื้อหาของเทคนิคอย่างชัดเจน ฉะนั้น เป็นกลุ่มเทคนิคการมีส่วนร่วมที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจในระดับค่อนข้างสูง ประกอบด้วย ๕ เทคนิคการมีส่วนร่วม คือ ๑) เวทีสาธารณะ ๒) การพบปะแบบไม่เป็นทางการ ๓) การจัดกิจกรรมการมีส่วนร่วมของประชาชนแก่ชุมชน ๔) การประชุมเชิงปฏิบัติการ และ ๕) คณะที่ปรึกษา แต่ละเทคนิคมีลักษณะที่แตกต่างกัน เช่น เวทีสาธารณะเหมาะสำหรับการแลกเปลี่ยนข้อมูลกับคนจำนวนมาก ส่วนการพบปะแบบไม่เป็นทางการมีความเป็นกันเองและสามารถพูดคุยแบบเป็นส่วนตัว ขณะที่เทคนิคการมีส่วนร่วมแบบคณะที่ปรึกษา มีความเป็นทางการและจำกัดบุคคลเข้าร่วมเฉพาะตัวแทนที่ได้รับการแต่งตั้ง หากแต่มีความต่อเนื่องมากกว่ารูปแบบอื่น ๆ ที่เป็นการจัดเป็นครั้งคราว

การแบ่งเทคนิคการมีส่วนร่วมดังกล่าวเพื่อประโยชน์ในการนำเสนอและสร้างความเข้าใจ ในความจริงทั้ง ๓ กลุ่มมีความสัมพันธ์ต่อเนื่องกัน การให้ข้อมูลแก่ประชาชนและการรับฟังความคิดเห็นเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการปรึกษาหารือ ในกระบวนการมีส่วนร่วมหนึ่งควรเป็นการผสมผสานเทคนิคการมีส่วนร่วมทั้ง ๓ กลุ่ม เพื่อทำให้การมีส่วนร่วมเป็นไปอย่างกว้างขวาง และส่งผลให้การตัดสินใจรอบคอบขึ้น^๕

^๕พัชรีย์ ลิโรต, การมีส่วนร่วมของประชาชน, (กรุงเทพมหานคร : คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๖), หน้า ๒๔๔.

คำว่า “การมีส่วนร่วมของประชาชน” มาจากภาษาอังกฤษว่า “Public Participation” ดังนั้น คำว่า “ประชาชน” ในความหมายที่แท้จริงของประเทศที่พัฒนาแล้ว เช่น สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น แคนาดา และออสเตรเลีย จะหมายถึงหน่วยงานของภาครัฐบาล ภาคเอกชน องค์กรเอกชน กลุ่มคน และประชาชนทั่วไป ที่อาจได้รับประโยชน์หรือเสียประโยชน์จากการมีโครงการหรือกิจการ ซึ่งได้มีการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม

ในประเทศที่พัฒนาแล้วต่างก็มีวิธีการ “การมีส่วนร่วมของประชาชน” แตกต่างกันไปแต่โดยหลักการแล้วจะเหมือนกันคือให้ประชาชนมีสิทธิที่จะเข้าร่วมแสดงความคิดเห็นคัดค้านหรือเห็นด้วยสำหรับโครงการหรือกิจการ โดยเริ่มจากระหว่างการทำการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม จะมีการให้หน่วยงาน องค์กร หรือกลุ่มคนที่มีความรู้และประสบการณ์ต่าง ๆ เข้ามาพิจารณาวิธีการดำเนินโครงการด้านเทคนิค ซึ่งในขั้นตอนนี้โดยทั่วไปจะเรียกว่าการรับฟังความคิดเห็นทางด้านเทคนิค (Technical Hearing) ในช่วงพิจารณานี้จะมีการเสนอสนับสนุนและข้อโต้แย้งถึงผลดีและผลกระทบของระบบดำเนินงานหรือขั้นตอนทางเทคนิคต่าง ๆ ซึ่งเจ้าของโครงการจะต้องพยายามชี้แจงถึงข้อดีต่าง ๆ หรือมาตรการในการลดความเสียหายจากผลกระทบสิ่งแวดล้อม เพื่อให้เป็นที่ยอมรับ รวมทั้งมาตรการในการติดตามตรวจสอบเพื่อเป็นการยืนยันว่าโครงการหรือกิจการนั้น ๆ จะไม่ก่อให้เกิดปัญหาต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมไม่ว่าด้านใด

เมื่อเป็นที่ยอมรับด้านเทคนิคแล้ว ผู้จัดทำรายงานและเจ้าของโครงการก็จะเริ่มเรียบเรียงเอกสารตามข้อแม้หรือการยอมรับซึ่งเรียกว่า การวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม หลังจากนั้นจะต้องจัดประชุมทำการรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนโดยทั่วไป ที่เรียกว่า “ประชาพิจารณ์” (Public Hearing) ในขั้นตอนนี้จะเน้นถึงผลดีและผลกระทบด้านเศรษฐกิจและสังคม (Economic and Social Impact Assessment) เป็นหลัก ซึ่งผู้ประกอบการหรือเจ้าของโครงการจะต้องอธิบายนำถึงวิธีการดำเนินการทางด้านเทคนิค ข้อโต้แย้งและการยอมรับจากประชาชน หรือผลกระทบต่อคุณค่าการใช้ประโยชน์ของมนุษย์ และคุณภาพชีวิตของประชาชนในท้องถิ่นเป็นหลัก ประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากกิจกรรม หรือโครงการจะได้แจ้งจนกว่าเจ้าของโครงการหรือผู้ประกอบการจะจัดหาสิ่งทดแทน หรือชดเชยจนเป็นที่ยอมรับต่อไป จึงสรุปผลการมีส่วนร่วมของประชาชนทั้ง ๒ ขั้นตอน รวมเล่มแล้วประกาศให้ประชาชนได้ทราบถึงผลลัพธ์ที่ได้รับซึ่งเรียกว่า Environmental Impact Statement, EIS

สำหรับประเทศไทยในช่วงที่ผ่านมาหลังจากที่ประชาชนได้เริ่มเรียนรู้ถึงขั้นตอนการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมปรากฏว่าได้มีการจัด Public Hearing โดยใช้คำว่า “ไต่สวนสาธารณะ” หรือ “ประชาพิจารณ์” และอื่น ๆ ซึ่งการจัดแต่ละครั้งนั้นไม่ได้แยกขั้นตอนของการมีส่วนร่วม จะพยายามโยงเรื่องด้านเทคนิคต่อเนื่องกับด้านเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งทุกครั้งที่มีการจัดประชาพิจารณ์จะไม่สามารถสรุปถึงผลดีหรือผลเสียอย่างแท้จริงของโครงการหรือกิจการนั้น ๆ ได้ เพราะในการจัดประชาพิจารณ์

หลายครั้ง จะมีการเตรียมผู้ฟัง โดยในบางครั้งเจ้าของโครงการหรือผู้ประกอบการจะได้เตรียมผู้เข้าร่วมฟังไว้เป็นการล่วงหน้า ซึ่งส่วนใหญ่เป็นผู้สนับสนุนโครงการ แต่เมื่อผู้คัดค้านโครงการ หรือกิจการเป็นผู้จัดการประชาพิจารณ์ก็จะพยายามเชิญองค์กรหรือประชาชนที่มีแนวโน้มคัดค้านโครงการหรือกิจการเข้าร่วม เป็นผลให้สรุปสุดท้ายคัดค้านโครงการหรือกิจการนั้น ๆ ทำให้บางครั้งการจัดการมีส่วนร่วมของประชาชนก็เป็นเสมือนเครื่องมือของผู้ที่ได้รับผลประโยชน์และเสียประโยชน์แต่ละกลุ่ม และที่สำคัญคือทำให้ข่าวสารหลังจากมีการประชาพิจารณ์แต่ละครั้ง จะเป็นผู้จัดการประชาพิจารณ์เป็นผู้ให้ข่าว ทำให้ประชาชนโดยทั่วไปที่สนใจในโครงการหรือกิจการดังกล่าวเกิดความสับสน เพราะการจัดประชาพิจารณ์บางครั้งเป็นการสนับสนุน บางครั้งเป็นการคัดค้านโครงการหรือกิจการนั้น ๆ

๕. ปัญหาและอุปสรรคของการมีส่วนร่วม

แม้หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมมีเป้าหมายในการให้ประชาชนในฐานะผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ได้มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์ต่อส่วนรวมมากที่สุดก็ตาม แต่กรณีของประเทศไทยเท่าที่ผ่านมายังถือว่าประชาชนยังมีบทบาทน้อยมาก การดำเนินการต่าง ๆ มักกระทำโดยองค์กรหรือหน่วยงานของรัฐแต่เพียงลำพัง ข้อสังเกตที่ประจักษ์ชัดคือ เมื่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐ ซึ่งให้สิทธิแก่ประชาชนมากขึ้นในหลาย ๆ ด้าน เปิดโอกาสให้ประชาชนเรียนรู้ และให้สิทธิของตนเองตามกฎหมายมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการรวมพลังของประชาชนในการตรวจสอบการดำเนินงานสาธารณะขององค์กรของรัฐมากขึ้น

หากวิเคราะห์ถึงสภาพการณ์การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารกิจการสาธารณะของประเทศไทย ซึ่งจัดว่ายังมีปัญหาและอุปสรรค และทำให้การดำเนินโครงการหลายประเภทเป็นไปอย่างไม่โปร่งใส อาจกล่าวได้ว่าเกิดขึ้นจากเหตุปัจจัยที่สำคัญ ๒ ประการ คือ

๑. ประชาชนเองยังขาดความตระหนัก ซึ่งหมายถึง ความรู้ ความเข้าใจที่แท้จริงในสิทธิและบทบาทหน้าที่ของตนเอง และจิตสำนึก ซึ่งหมายถึงความรู้ที่รับผิดชอบต่อส่วนรวม และสิ่งแวดล้อม

ในประเด็นนี้ เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง มองว่าเป็นเรื่องของปัจเจกบุคคล แต่ละคนอาจมองการบริหารกิจการสาธารณะในลักษณะที่ว่ามิใช่บทบาทหน้าที่ของตน องค์กรหรือหน่วยงานของรัฐมีหน้าที่รับผิดชอบจัดการให้กับประชาชน

อีกประเด็นหนึ่งประชาชนอาจมองว่าตนเองมิได้มีส่วนได้ส่วนเสียโดยตรง การเข้าไปมีส่วนร่วมจึงไม่อาจทำให้ตัวเองได้รับผลประโยชน์อะไร

๒. ระบบราชการแบบเดิมที่ไม่เอื้อต่อการมีส่วนร่วม

๒.๑ ระบบอุปถัมภ์ เป็นอุปสรรคสำคัญที่ขัดขวางการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา ความเกรงใจและความยากจนที่ทำให้ชาวชนบทต้องดิ้นรนหาที่พึ่ง ความไม่มั่นใจใน

สถานภาพทางสังคมของตนเอง ทำให้ประชาชนส่วนหนึ่งต้องพึ่งพาคชภยนอก คุกตนเอง และพยายามเลือกผู้นำที่สามารถอุปถัมภ์ ตัวเองได้

๒.๒ ระบบราชการที่ยังไม่มีการกระจายอำนาจให้แก่ประชาชนอย่างแท้จริง ทำให้ประชาชนไม่ต้องการมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการดำเนินการใด ๆ เพราะถือว่าเป็นหน้าที่ของรัฐ

๒.๓ ความคิดของเจ้าหน้าที่ หรือข้าราชการที่รับผิดชอบที่ว่าตนเองเป็นผู้มีหน้าที่แต่เพียงลำพังในการบริหารกิจการสาธารณะ ประชาชนเป็นเพียงผู้ที่คอยรับผลประโยชน์ การให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมอาจทำให้การทำงานล่าช้า รุงรัง และไม่ทันการ^{๑๑}

๖. รูปแบบในการมีส่วนร่วมของประชาชน

จากสิ่งที่ได้พบทวนมาทั้งหมดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน อาจกล่าวโดยสรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการกิจการสาธารณะของภาครัฐ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์ต่อส่วนรวมมากที่สุด สามารถกระทำได้ใน ๕ รูปแบบ ดังนี้

๑) การรับรู้ข่าวสาร (Public information) การมีส่วนร่วมในรูปแบบนี้ ประชาชนในพื้นที่ โครงการและผู้จะได้รับผลกระทบ จะต้องได้รับแจ้งให้ทราบถึงรายละเอียดของโครงการที่จะดำเนินการ และผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดขึ้น ทั้งนี้การได้รับข่าวสารดังกล่าวต้อง ได้รับก่อนการตัดสินใจดำเนินโครงการ

๒) การปรึกษาหารือ (Public consultation) เป็นรูปแบบของการมีส่วนร่วมในลักษณะของการปรึกษาหารือระหว่างผู้ดำเนินโครงการกับประชาชนที่มีส่วนได้-เสียโดยตรง ทั้งนี้เพื่อเป็นการรับฟังความคิดเห็นและตรวจสอบข้อมูลเพิ่มเติม นอกจากนี้ยังเป็นการสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการให้ประชาชนได้ทราบ และรับข้อเสนอแนะ เพื่อประกอบการตัดสินใจ

๓) การประชุมรับฟังความคิดเห็น (Public meeting) เป็นรูปแบบการมีส่วนร่วมที่ผู้ดำเนินโครงการกับประชาชน ผู้มีส่วนได้-เสีย จะได้ทำความเข้าใจร่วมกันด้วยเหตุผล ซึ่งการมีส่วนร่วมของประชาชนในรูปแบบนี้สามารถทำได้ใน ๒ ลักษณะ คือ

๓.๑) การประชุมในระดับชุมชน (Community meeting) ซึ่งจัดประชุมในชุมชนที่จะได้รับผลกระทบจากโครงการ โดยผู้ดำเนินการจะส่ง ผู้แทนเข้าร่วมประชุม

๓.๒) การประชุมรับฟังความคิดเห็นทางวิชาการ (Public Hearing) การประชุมลักษณะนี้ จำเป็นสำหรับโครงการขนาดใหญ่ที่มีเรื่องของเทคนิค และวิชาการที่เกี่ยวข้อง การประชุมลักษณะนี้ ต้องเปิดกว้างสำหรับสาธารณะ

^{๑๑}เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง, การบริหารงานพัฒนาชนบท, (กรุงเทพมหานคร : โอเคียนส์ โตร์, ๒๕๓๖), หน้า ๒๑.

๔) การร่วมในการตัดสินใจ (Decision making) การมีส่วนร่วมในรูปแบบนี้ ถือเป็นเป้าหมายสูงสุดของการมีส่วนร่วมของประชาชน ในทางปฏิบัติจริง การดำเนิน โครงการซึ่งมักดำเนินการในรูปของ คณะกรรมการจะต้องมีตัวแทนของประชาชนร่วมเป็นคณะกรรมการด้วย

๕) การใช้กลไกทางกฎหมาย รูปแบบนี้ แม้จะไม่ใช้รูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยตรง แต่เป็นลักษณะของการเรียกร้องสิทธิหรือการใช้สิทธิของประชาชนเมื่อเห็นว่าเกิดความไม่โปร่งใส หรือความไม่เป็นธรรมเกิดขึ้นในการดำเนิน โครงการ

ดังนั้น การมีส่วนร่วมของประชาชนจึงถือว่าเป็นเรื่องสำคัญและมีความจำเป็นมากต่อการพัฒนา หรือการคุ้มครองและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมของประเทศต่อไปในอนาคตเพราะการที่จะให้ประชาชนเข้ามามี ส่วนร่วม จำเป็นจะต้องมีการให้ข่าวสารที่แท้จริง และถูกต้อง โดยมีการกำหนดขั้นตอนการมีส่วนร่วมอย่าง ถูกวิธีและมีประสิทธิภาพ

ที่สำคัญที่สุดที่ผู้ตัดสินใจจะต้องเข้าใจและยอมรับสำหรับสังคมไทย คือ เมื่อมีผู้เสียผลประโยชน์ คนเหล่านั้นจะออกมาคัดค้านและต่อต้าน โครงการหรือกิจการทุกรูปแบบ และทุกวิถีทาง โดยจะพยายามชี้ นำให้ประชาชนอื่นหรือกลุ่มอื่นได้เห็นถึงผลกระทบหรือความเดือดร้อนที่เกิดขึ้นกับตนเองหรือกลุ่มของ ตนเองซึ่งในบางครั้งอาจจะมีผู้เสียประโยชน์จาก โครงการไม่มากเมื่อเทียบกับจำนวนประชาชนที่ได้รับ ประโยชน์และคนกลุ่มนี้สามารถสร้างการคัดค้านให้เป็นข่าวใหญ่โตตามสื่อประเภทต่าง ๆ ในขณะที่ด้วยกันผู้ ที่ได้รับประโยชน์จากโครงการจะนิ่งเฉยเพราะทราบคืออยู่แล้วอย่างไรเสียตนเองก็ได้รับผลประโยชน์ จึงไม่ ยอมออกมาชี้แจงหรือสนับสนุน โครงการหรือกิจการนั้น ๆ ทำให้ประชาชนกลุ่มอื่นหรือในพื้นที่อื่นจะได้ ยิน และฟังข่าวสารของผู้ได้รับผลกระทบหรือผู้เสียประโยชน์เท่านั้น ซึ่งจะเป็นการเบี่ยงเบนความเข้าใจ และ การยอมรับในกิจการหรือโครงการนั้น ๆ^{๑๑}

กล่าวโดยสรุป กระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชน จึงเป็นกระบวนการสื่อสารสองทาง ซึ่งเกี่ยวข้องกับกระบวนการร่วมตัดสินใจ การร่วมดำเนินการ และร่วมรับประโยชน์ โดยต้องมีการให้ ข้อมูลต่อสาธารณชนและให้สาธารณชนแสดงความคิดเห็น การมีส่วนร่วมของประชาชน จึงมีอยู่ใน เกือบทุกกิจกรรมของสังคมขึ้นอยู่กับความสนใจและประเด็นในการพิจารณา นอกจากนี้การมีส่วนร่วม ต้องมีวัตถุประสงค์หรือจุดมุ่งหมาย มีกิจกรรมเป้าหมาย และมีกลุ่มเป้าหมายที่ชัดเจน ทั้งนี้ เพื่อให้ กระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชนดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ กระบวนการหรือขั้นตอน การมีส่วนร่วมของประชาชนจะเริ่มจากกระบวนการตัดสินใจเพื่อกำหนดวัตถุประสงค์ในการมี ส่วนร่วม จากนั้นจะนำไปสู่การกำหนดวิธีการแลกเปลี่ยนข้อมูล ข่าวสาร โดยต้องคำนึงถึงกลุ่มเป้าหมาย

^{๑๑}ดร. ทวีวงศ์ ศรีบุรี, EIA การวิเคราะห์ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม, (กรุงเทพมหานคร : มาตรฐานพิบัติฯ ซึ่ง จำกัด, ๒๕๔๑), หน้า ๓๖-๓๗.

หรือกลุ่มผู้มีส่วนได้เสีย จะเห็นได้ว่ากระบวนการการตัดสินใจ วัตถุประสงค์ การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร กลุ่มเป้าหมาย สถานการณ์เฉพาะ และเทคนิคในการมีส่วนร่วมของประชาชนจะต้องมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ประชาชนจะเข้ามามีส่วนร่วมเมื่อเห็นว่าตนได้รับผลกระทบจากการตัดสินใจ จำนวนและสัดส่วนของประชาชนจะแตกต่างกันไปในแต่ละกระบวนการการตัดสินใจ ไม่มีกระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชนชนิดใดชนิดหนึ่งที่เหมาะสมและใช้ได้ผลดีกับทุกสถานการณ์

๒.๒ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารจัดการ

คำว่า การบริหาร ตรงกับคำในภาษาอังกฤษว่า Administration และคงใช้คำว่า Management ได้เช่นเดียวกัน ซึ่งการบริหารหรือการทำงานนี้ ได้มีการศึกษา และรวบรวมขึ้นเป็นระบบ มีการค้นคว้ารวบรวมขึ้นเป็นทฤษฎีได้ จึงเห็นได้ว่าการบริหารเป็นศาสตร์เป็นวิทยาศาสตร์ซึ่งเรียกว่าเป็นภาษาอังกฤษว่า Administrative Science หรือ Management Science สำหรับคำว่าบริหารนี้ ได้มีผู้ให้คำจำกัดความไว้มากในความหมายทั่วไป คำว่าการบริหารหรือ Administration หมายถึง การร่วมมือดำเนินการปฏิบัติการในองค์การ และหากจะพิจารณาโดยส่วนรวมแล้วย่อมจะเห็นได้ว่าองค์การในที่นี้มีได้มีความหมายเฉพาะแก่ส่วนราชการ กระทรวง ทบวง กรม กอง แผนก ฯลฯ เท่านั้น แต่มีความหมายรวมถึงองค์การในการบริหารงานอื่น ๆ ด้วย เช่น ธุรกิจ สหพันธ์ สมาคม นอกจากนั้น คิงส์เบอรี (Joseph B. Kingsbury) ได้ให้ความหมายว่า กิจกรรมของกลุ่มคนในองค์การที่ทำงานร่วมกันให้บรรลุวัตถุประสงค์^{๑๒}

๒.๒.๑ ความหมายของการบริหารจัดการ

การบริหารนั้นมีผู้อธิบายถึงความหมายไว้ต่าง ๆ กันตามแต่ทัศนคติ หรือแนวคิดทางการศึกษาของแต่ละบุคคล เช่น

พิมพิล พลเชียว ให้ความหมายของการบริหาร ว่าเป็นกระบวนการหนึ่งซึ่งแสดงถึงการทำงานของมนุษย์ในรูปแบบต่าง ๆ ที่มีความต่อเนื่องกัน โดยระดมทรัพยากรมนุษย์ และทรัพยากรทางสังคมเข้ามาร่วมดำเนินการด้วยกันเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ร่วมกัน องค์ประกอบพื้นฐานของการบริหาร ได้แก่ การวางแผน การจัดระบบในองค์การและผู้นำ เป็นต้น^{๑๓}

^{๑๒} สุวกิจ ศรีปีดดา, องค์การและการจัดการ, (มหาสารคาม : อภิชาติการพิมพ์, ๒๕๓๓), หน้า ๔.

^{๑๓} พิมพิล พลเชียว, “ศักยภาพและผลในการดำเนินงานพัฒนาระบบในการบริหารของสถานสงเคราะห์เด็กในสังกัด ประชาสงเคราะห์”, ภาคนิพนธ์พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์), ๒๕๔๓, หน้า ๑๔.

สมพร เพชรสุวรรณ ให้ความหมายของการบริหาร คือ การประสมประสานทรัพยากรต่าง ๆ เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้^๔

สมพงษ์ เกษมสิน ได้กล่าวว่า การบริหาร คือ การใช้ศาสตร์และศิลป์นำเอาทรัพยากรด้านการบริหารงาน (Administrative Resources) มาประกอบการตามกระบวนการบริหาร (Process of Administration) ให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ^๕

สุวิทย์ บุญช่วย ให้ความหมายไว้ว่า การบริหารเป็นกระบวนการที่อาศัยปัจจัยต่าง ๆ มาประกอบกันเพื่อแก้ปัญหาและดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการ^๖

ยุพา วงศ์ชัย ได้สรุปความหมายของการบริหารว่าเป็นกระบวนการทำงานร่วมกันของมนุษย์เพื่อให้บรรลุถึงจุดหมายที่กำหนดไว้ โดยอาศัยเทคนิคและหลักวิชาการบริหารซึ่งมีส่วนช่วยให้การบริหารบรรลุวัตถุประสงค์ เช่น เทคนิคในการวางแผน เทคนิคในการตัดสินใจ และเทคนิคในการแก้ไขปัญหา ในองค์การ ส่วนหลักวิชา ได้แก่ ความเป็นศาสตร์ของการบริหารในเรื่องต่าง ๆ และกิจกรรมดังกล่าวต้องเป็นกิจกรรมที่เกิดขึ้นในองค์การ^๗

สรุปได้ว่าการบริหาร คือ การทำงานอย่างใดอย่างหนึ่งให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การที่กำหนดนั่นเอง และจากคำจำกัดความข้างต้นนี้จะเห็นว่า การบริหารก็คือ การทำงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การ เมื่อเป็นเช่นนี้ การบริหารหรือการทำงานก็พอจะสรุปเป็นหลักการได้ว่า

- ๑) ต้องมีองค์การ (Organization) และองค์การนั้นต้องมีการกำหนดวัตถุประสงค์ (Objectives) อันแน่ชัด
- ๒) ต้องมีคนทำงาน คนซึ่งทำงานนี้จะต้องมีการทำงานร่วมกัน ดังนั้นคนจึงเป็นส่วนอันสำคัญในการบริหารหรือการทำงาน

^๔สมพร เพชรสุวรรณ, “ความคิดเห็นของผู้บริหารต่อบทบาทการบริหารงานเทคโนโลยีสารสนเทศ : ศึกษาเฉพาะกรณีสำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบท”, ภาคนิพนธ์พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์), ๒๕๔๓, หน้า ๒๑.

^๕สมพงษ์ เกษมสิน, การบริหาร, พิมพ์ครั้งที่ ๔, (บัณฑิตวิทยาลัย : คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๒๓), หน้า ๕.

^๖สุวิทย์ บุญช่วย, การบริหาร : ทฤษฎีและการปฏิบัติ, (กรุงเทพมหานคร : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, ๒๕๒๕), หน้า ๑๖.

^๗ยุพา วงศ์ชัย, การพัฒนาสตรีในประเทศไทยมีจุดอ่อนอยู่ที่ไหน, (กรุงเทพมหานคร : สตรีทัศน์, ๒๕๓๖), หน้า ๒.

๓) ต้องมีทรัพยากรในการบริหาร ซึ่งนอกจากคน (Men) แล้วจะต้องมีทรัพยากรอื่นที่สำคัญ ได้แก่ เงิน (Money) วัสดุ (Material) วิธีการ (Method) ในการทำงาน

๔) ต้องมีการจัดการในการบริหารหรือการทำงาน เป็นต้นว่าการจัดสายการบังคับบัญชา การกำหนดระเบียบ วิธีการทำงาน เพื่อให้การทำงานเป็นไปโดยราบรื่นและบรรลุวัตถุประสงค์

ลักษณะทั้งสี่ประการนี้ ถือเป็นสาระสำคัญของการบริหารจัดการ ในองค์การหรือการทำงาน

๒.๒.๒ ทรัพยากรการบริหารจัดการองค์การ

โดยทั่วไปในการบริหารถือว่ามีทรัพยากร ที่เป็นปัจจัยสำคัญอยู่ สี่ ประการ คือ คน(Men) เงิน (Money) วัสดุอุปกรณ์ (Material) และการบริหารจัดการ (Management) หรือที่เรียกสั้น ๆ ว่า ๔ M's การที่จัดว่าปัจจัยทั้งสี่ เป็นปัจจัยพื้นฐานในการบริหารก็เพราะว่า ในการบริหารเกือบทุกประเภทจำเป็นต้องอาศัยคน เงิน วัสดุ สิ่งของ และวิธีจัดการเป็นองค์ประกอบที่สำคัญไม่ว่าการบริหารนั้นจะเป็นการบริหารราชการหรือการบริหารธุรกิจก็ตาม เหตุนี้จึงเป็นที่ยอมรับกันว่าทรัพยากรพื้นฐานในการบริหารมีอยู่สี่ประการดังกล่าว อย่างไรก็ตาม อย่างไรก็ดี ปัจจุบันนี้มีนักวิชาการหลายท่านได้พิจารณาทรัพยากรการบริหารไปในลักษณะที่มีขอบเขตกว้างขวางมากยิ่งขึ้น และถือว่าเป็นทรัพยากรการบริหารเพิ่มขึ้นจากปัจจัยสี่ประการที่กล่าวมาแล้วอีกด้วย ได้แก่ กรีนวูด ได้ให้ความเห็นว่าทรัพยากรการบริหารควรมีอย่างน้อยเจ็ด ประการ คือ คน เงิน วัสดุสิ่งของ อำนาจหน้าที่ (Authority) เวลา (Time) กำลังใจในการทำงาน (Will) ตลอดจนความสะดวกต่าง ๆ ทั้งนี้ โดยย่ำถึงความสำคัญและจำเป็นของอำนาจหน้าที่ และเวลาในการบริหารไว้ว่าในการบริหารงานนั้นไม่ว่าจะเป็นงานของรัฐหรือเอกชนก็ตาม งานจะไม่สามารถดำเนินไปด้วยดีได้ถ้าหากปราศจากเสียซึ่งอำนาจหน้าที่และเช่นกันการบริหารนั้น ๆ ก็จะไม่สามารถสัมฤทธิ์ผลด้วยดีอย่างมีคุณค่า หากมิได้กำหนดเวลาให้เหมาะสมเพียงพอกับประเภทและลักษณะของงานนั้น ๆ ส่วนทางการบริหารธุรกิจได้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับปัจจัยของการบริหารเพิ่มเติมต่างออกไปอีกคือ มีคน(Men) เงิน (Money) วัสดุสิ่งของ (Material) วิธีการ (Method) ตลาด (Market) และเครื่องจักร (Machine) และเรียกสั้น ๆ ว่า ๖ M's การที่มีนักวิชาการบางท่านได้ให้ความเห็นเพิ่มเติมในเรื่องทรัพยากรการบริหารดังกล่าวแล้วนั้น แม้ว่าจะเป็นเรื่องปลีกย่อยไปจากทรัพยากรการบริหารหลักทั้ง สี่ ประการดังกล่าวมาแล้วในตอนต้นก็ตาม แต่ก็ช่วยทำให้มองเห็นภาพรวมของทรัพยากรทางการบริหารที่กว้างมากขึ้น^{๑๔}

จากกรอบแนวคิดในการบริหารจัดการดังกล่าว จะเห็นได้ว่าการบริหารจัดการเป็นศาสตร์อย่างหนึ่งที่มีวิธีการเป็นขั้นตอน ในแต่ละองค์กรจะต้องมีการบริหารจัดการ ศูนย์บริการการศึกษาของโรงเรียนเป็นองค์กรที่จะต้องมีการบริหารจัดการ และในการบริหารจัดการจะประสบความสำเร็จต้องมี

^{๑๔} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๗.

ทรัพยากรในการบริหารจัดการ ซึ่งอย่างน้อยจะต้องประกอบด้วย คน (Men) เงิน (Money) วัสดุ
สิ่งของ (Material) การบริหารจัดการ (Management) จึงจะทำให้การบริหารงานเป็นไปอย่างราบรื่นและ
ประสบความสำเร็จบรรลุตามวัตถุประสงค์ขององค์การ

๒.๒.๓ การบริหารการจัดการองค์การที่ดี

การบริหารการจัดการองค์การที่ดีต้องนำหลักธรรมาภิบาล (Good Governance) มาใช้เป็นแนวทาง
การบริหารการจัดการในองค์การบริหารส่วนตำบลที่ดีได้

๑) หลักนิติธรรม (Law Doctrine) เป็นการปฏิบัติเกี่ยวกับการตรากฎหมาย กฎ ข้อบังคับให้
ทันสมัยและเป็นธรรมเป็นที่ยอมรับของชุมชนและชุมชนยินยอมปฏิบัติตามกฎหมาย ซึ่งการปฏิบัติของ
องค์การบริหารส่วนตำบลสามารถดำเนินการให้สอดคล้องได้

๒) หลักคุณธรรม (Virtue) เป็นการปฏิบัติงานที่ยึดมั่นในความถูกต้องดีงามเป็นตัวอย่าง
ประชาชนเพื่อเสริมสร้างความซื่อสัตย์สุจริต จริงใจ อุดม มีระเบียบวินัย

๓) หลักความโปร่งใส (Transparency) โดยเน้นการปรับกลไกและวิธีการทำงานให้
มีความโปร่งใส ให้มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารอย่างตรงไปตรงมาให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลได้สะดวก
และมีกระบวนการให้ประชาชนตรวจสอบได้

๔) หลักการมีส่วนร่วม (Participation) ถือเป็นหลักการที่มีความสำคัญขององค์การ
ปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ต้องให้ประชาชนมีส่วนร่วมทุกขั้นตอนตั้งแต่การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร แสดง
ความคิดเห็นในการตัดสินใจทำอะไรอย่างไรขององค์การบริหารส่วนตำบล รวมทั้งการตรวจสอบและการ
ประเมินผลงานขององค์การบริหารส่วนตำบลและสุดท้ายประชาชนเห็นว่าปฏิบัติงานเสียหายล้มเหลว
หรือมีพฤติกรรมเสื่อมเสีย

๕) หลักความรับผิดชอบ (Responsibility) หลักข้อนี้ มุ่งเน้นให้องค์การบริหารส่วน
ตำบลได้ตระหนักในอำนาจหน้าที่ของตนที่จะต้องปฏิบัติต่อประชาชนมีความใส่ใจต่อปัญหาของชุมชน
และมีความกระตือรือร้นในการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน ให้บรรลุผลโดยไม่เลือก
ปฏิบัติ และมีความกล้าหาญที่จะยอมรับผลการกระทำ

๖) หลักความคุ้มค่า (Worthiness) เป็นการเน้นประสิทธิภาพในการบริหารงานโดยใช้
ทรัพยากรงบประมาณให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชน รวมทั้งการรักษาทรัพยากรธรรมชาติของ
ท้องถิ่นให้สมบูรณ์และยั่งยืน^{๑๕}

ระบบการบริหารการจัดการที่ดี (Good Government) ศัพท์คำว่า Good Government มีการใช้
แพร่หลายมากขึ้น โดยเฉพาะกลุ่มผู้ที่ศึกษาเกี่ยวกับการบริหาร โดยใช้คำแตกต่างกัน เช่น อาจารย์ธีรยุทธ บุญมี

^{๑๕} อุทัย หิรัญโต, การปกครองท้องถิ่น, (กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์, ๒๕๒๓), หน้า ๘๐.

ใช้คำว่า ธรรมนูญ นายอนันต์ ปันยารชุน ใช้คำว่า ธรรมนูญบาล ส่วนอนุกรรมการบัญญัติ ศัพท์ของ ก.พ. ใช้คำว่า การบริหารจัดการที่ดี ส่วนทางราชบัณฑิตยสถาน ใช้คำว่า วิธีการปกครองที่ดี โดยนัยนี้ Good Government จึงเป็นการมองโลกสมัยใหม่ว่า เป็นโลกที่มีรูปแบบของการบริหารแตกต่างจากเดิม และมีความจำเป็นที่ต้องยึดเป้าหมายของงานเป็นหลัก ประเทศก็ต้องมีกลไกในการทำงาน ซึ่งได้แก่ รัฐบาล และระบบราชการ สิ่งที่เกิดก็ต้องผลิตให้ได้ก็คือ บริการ การพัฒนา หรืออะไรก็แล้วแต่ ที่เป็นผลจากกลไก อันนั้น ผลที่ว่านี้เราต้องคาดว่าจะเป็นผลดี คือ ประชาชนไม่ทุกข์ยาก มีฐานะร่ำรวยขึ้น ฉลาดขึ้น ปราศจากโรคภัยไข้เจ็บ ประเทศพัฒนาขึ้น และสังคมดีขึ้น เป็นต้น^{๒๐}

หลักการและวิธีบริหารจัดการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ประกอบด้วย

๑. หลักนิติธรรม คือการตรากฎหมายและบังคับใช้กฎหมายอย่างเป็นธรรม รวมทั้งการใช้อำนาจรัฐอย่างเป็นธรรม

๒. หลักคุณธรรม มีจุดมุ่งหมาย ที่จะให้การบริหารบ้านเมือง และสังคม ยึดมั่นในความถูกต้อง ดีงาม ทั้งในแง่ของศีลธรรม จริยธรรม วัฒนธรรม และปทัสฐานที่สังคมยอมรับว่าเป็นแบบอย่าง หรือครรลองที่พึงปฏิบัติ

๓. หลักความโปร่งใส เป็นเรื่องของการกระทำกิจการใด ๆ ด้วยความเปิดเผยต่อสาธารณชน และสามารถตรวจสอบได้ โดยเปิดโอกาสให้บุคคลภายนอกประเมินผลการทำงานอย่างเต็มที่

๔. หลักการมีส่วนร่วม ต้องจัดให้ผู้เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วม คนที่มีส่วนร่วม คือ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับกระบวนการทำงานของหน่วยงานนั้น (ผู้มีส่วนร่วม เรียกว่า Stakeholders)

๕. หลักความรับผิดชอบและตรวจสอบได้ ผู้ใช้อำนาจต้องยินดีรับผิดชอบต่อผลการกระทำ หรือการตัดสินใจของตนเอง ไม่ว่าจะทิศทางใดก็ตาม

๖. หลักความคุ้มค่า มีการใช้ทรัพยากรที่เกี่ยวข้องอย่างระมัดระวังและมีคุณภาพ ทั้งคุณภาพในเชิงทักษะฝีมือการทำงาน และคุณภาพในเชิงนามธรรม

๗. หลักคุณภาพหรือมาตรฐาน การบริหารจัดการที่ดีต้องมีกลไกที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพ คือต้องรู้ว่า จะต้องมีโอกาสอะไร มาตรฐานหรือกติกาอะไร ใครเป็นผู้รับผิดชอบ เพื่อจะ ได้สามารถตรวจสอบได้ว่ากลไกนั้นมีอยู่ และเป็น ไปอย่าง ที่พึงประสงค์หรือไม่

๘. หลักความพึงพอใจ เมื่อองค์กรเรียกร้องให้ผู้ที่เกี่ยวข้องอุทิศตนและเสียสละแก่องค์กร องค์กรก็จำเป็นต้องตอบสนองต่อความต้องการของบุคคลในองค์กรนั้น ในระดับหนึ่งด้วย การสร้างความพึงพอใจให้ทุกฝ่าย กระทำได้โดยใช้หลักคุณภาพ การสร้างคุณภาพนี้ ต้องมีกลไกที่ชัดเจน และถ้ามีความ

^{๒๐} สงวนศักดิ์ สุทธิเลิศอรุณ, พฤติกรรมมนุษย์กับการพัฒนาคน, (กรุงเทพมหานคร : อักษราการพิมพ์, ๒๕๔๓), หน้า ๒๘๒-๒๘๖.

ขัดแย้งกันของความพึงพอใจ ต้องมีกระบวนการควบคุมตรวจสอบดูแลมาตรฐานด้วย รายละเอียดในเรื่องนี้หน่วยงานแต่ละแห่งต้องกำหนดเอง

โดยรวมแล้ว หลักการของ Good Government ประกอบด้วย การบริหารที่มีความโปร่งใส การบริหารแบบมีส่วนร่วม และมีกลไกควบคุมทุกจุด เพื่อนำไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ สามประการนี้ต้องไปด้วยกัน อาจจะเน้นในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง แต่ต้องมีครบทั้งสามองค์ประกอบ

คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบวาระแห่งชาติ สำหรับการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี และยังมีมติกำหนดระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีขึ้น ซึ่งมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑๑ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๔๒ ที่ทุกส่วนราชการต้องถือปฏิบัติ และต้องมีรายงานผลการปฏิบัติ ซึ่งระเบียบดังกล่าวได้กำหนดกลยุทธ์ของภาครัฐ ในการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีให้เกิดขึ้น โดยต้องมีการปฏิรูปบทบาทหน้าที่ โครงสร้างและกระบวนการทำงานของหน่วยงาน และกลไกบริหารภาครัฐ ให้เป็นกลไกการบริหารทรัพยากรของสังคมที่โปร่งใส ซื่อตรง เป็นธรรม มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และสมรรถนะสูง ในการนำบริการของรัฐ ที่มีคุณภาพไปสู่ประชาชน มุ่งเน้นการเปลี่ยนทัศนคติ ค่านิยม และวิธีการทำงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐ โดยถือเอาประโยชน์ของประชาชนเป็นจุดมุ่งหมายในการทำงาน และสามารถร่วมทำงานกับประชาชน และภาคเอกชนได้อย่างราบรื่น

มาตรการ

๑. เร่งรัดให้หน่วยงานของรัฐทุกแห่ง ทำความเข้าใจและตระหนักถึงความจำเป็นที่ต้องปฏิบัติหน้าที่ตามหลักการของระบบบริหารกิจการบ้านเมือง และสังคมที่ดี โดยทุกหน่วยงานต้องกำหนดแผนโครงการ เพื่อปรับปรุงงานในความรับผิดชอบให้สอดคล้องกับหลักการของระเบียบนี้ และรายงานผลการดำเนินงานในรอบปีต่อคณะรัฐมนตรี

๒. เร่งรัดดำเนินการตามแผนปฏิรูประบบการบริหารภาครัฐ เพื่อพลิกฟื้นให้ภาครัฐเป็นพลังและอาวุธสำคัญในการนำชัยชนะมาสู่ประเทศ เพื่อสร้างระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศให้พัฒนาอย่างแข็งแกร่งและยั่งยืน

๓. เร่งรัดให้หน่วยงานของรัฐทุกแห่งดำเนินการให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐

๔. ส่งเสริมและกำกับให้หน่วยงานของรัฐทุกแห่ง กำหนดแผนการสร้าง ความโปร่งใส และป้องกันการทุจริตประพฤติมิชอบในระบบราชการ และรายงานผลการดำเนินการในรอบปีต่อคณะรัฐมนตรี

สรุประเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๒ ปัจจัยผลักดันให้รัฐบาลต้องส่งเสริมเรื่องการบริหารจัดการที่ดี คือ

๑. กระแสการค้าหรือเศรษฐกิจแบบเสรี ที่เน้นกลไกในเชิงตลาดที่มีการแข่งขันกัน

๒. ประชาธิปไตย อันเป็นเรื่องที่น่าความต้องการของประชาชนมาพิจารณา

๓. โลกาภิวัตน์ ที่มีความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีเป็นตัวเร่งให้เกิดความรวดเร็วในการคมนาคมและสื่อสาร

เป้าหมายของการบริหารจัดการที่ดี มุ่งให้เกิดสังคมที่สงบสุข สังคมที่มีคุณภาพและประชาชนสามารถดำรงชีพอย่างพอเพียงและมีคุณค่าของความเป็นมนุษย์ขอบข่ายการใช้บังคับ หน่วยงานของรัฐทุกแห่งและผู้ที่เกี่ยวข้อง วันใช้บังคับ ตั้งแต่วันที่ ๑๐ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๔๒ เป็นต้นไป ผู้รักษาการตามระเบียบนี้ นายกรัฐมนตรี^{๒๐}

ที่มาของนโยบายการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี

๑. ประเทศไทยประสบกับปัญหาภาวะวิกฤตเศรษฐกิจอย่างรุนแรง ส่วนหนึ่งเป็นที่ยอมรับว่าประสิทธิภาพของกลไกการบริหารกิจการบ้านเมือง การบริหารราชการ การกำหนดนโยบายสาธารณะ และการประพุดติมิชอบในวงราชการ

๒. ต้องการพลังความร่วมมือจากภาคประชาชนในการตื่นตัว และมีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อสังคม รวมทั้งตระหนักในสิทธิหน้าที่ของตนเอง

๓. แนวทางการจัดระเบียบบริหารราชการ และการแก้ไขปัญหาล้าหลัง ต้องดำเนินการสร้างกฎเกณฑ์และกลไกที่ดี ในการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคม เพื่อให้หน่วยงานสามารถส่งสัญญาณเตือนภัย หรือปรับเปลี่ยนกลไกวิธีปฏิบัติงานแก้ไขปัญหามาของชาติทันที่

หลักของการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี

๑. หลักนิติธรรม ได้แก่ การตรากฎหมาย กฎ ข้อบังคับที่ทันสมัยและเป็นธรรม เป็นที่ยอมรับของสังคม และสังคมยินยอมพร้อมใจปฏิบัติตาม

๒. หลักคุณธรรม ได้แก่ การยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม โดยตรงให้เจ้าหน้าที่ของรัฐยึดถือและปฏิบัติ รวมทั้งส่งเสริมให้ประชาชนพัฒนาตนเองไปพร้อมกัน ด้วยการเป็นผู้มีความซื่อสัตย์สุจริตจริงใจ ขยัน มีระเบียบวินัยและอดทน

๓. หลักความโปร่งใส ได้แก่ การสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันของคนในชาติ โดยปรับปรุงกลไกการทำงานขององค์กรทุกวงการให้โปร่งใส เปิดเผยข้อมูลข่าวสารอย่างตรงไปตรงมา ประชาชนเข้าถึงข้อมูลอย่างสะดวก

๔. หลักความมีส่วนร่วม ได้แก่ เปิดโอกาสให้ประชาชนรับรู้และเสนอข้อคิดเห็นในการตัดสินใจปัญหาสำคัญของชาติ

^{๒๐} เรื่องเดียวกัน.

๕. หลักความรับผิดชอบ ได้แก่ตระหนักในสิทธิหน้าที่ ความสำนึกในการรับผิดชอบต่อสังคม กระจกหรือรั้วในการแก้ไขปัญหา และเคารพความเห็นที่แตกต่าง ตลอดจนกล้ารับผิดชอบต่อ

๖. หลักความคุ้มค่า ได้แก่ บริหารจัดการทรัพยากรอันจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม ยึดมั่นในค่านิยมประหยัด

กลยุทธ์

๑. ภาครัฐ ปฏิรูปบทบาทหน้าที่ โครงสร้างและกระบวนการทำงานในภาครัฐ ให้มีความโปร่งใส ชัดเจน เป็นธรรม มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล โดยเน้นการเปลี่ยนทัศนคติค่านิยมและวิธีการทำงาน โดยถือประโยชน์ส่วนรวมเป็นจุดหมาย และสามารถทำงานร่วมกับประชาชนและภาคเอกชนอย่างราบรื่น

๒. ภาคธุรกิจเอกชน ปฏิรูป และสนับสนุน หน่วยงานเอกชนให้มีกติกาการทำงานที่โปร่งใส ชัดเจนต่อลูกค้า รับผิดชอบต่อสังคม มีระบบตรวจสอบคุณภาพและได้มาตรฐาน

๓. ภาคประชาชน สร้างความตระหนักในสิทธิหน้าที่และความรับผิดชอบต่อส่วนรวมแนวทางปฏิบัติ

๓.๑ สร้างความตระหนักร่วมกันในสังคม

๓.๒ ออกกฎหมายที่จำเป็น

๓.๓ เร่งรัดการปฏิรูปและเปลี่ยนแปลงในภาครัฐ

๓.๔ เร่งแก้ไขปัญหาการทุจริตประพฤตมิชอบในภาครัฐและเอกชน

๓.๕ เร่งสร้างมาตรฐานการดำเนินธุรกิจ

มาตรการสำคัญ

๑. เร่งรัดหน่วยงานของรัฐทุกแห่งทำความเข้าใจ และตระหนักถึงความจำเป็นที่ต้องปฏิบัติตาม หลักการของระบบนี้ ดังนี้

๒. ให้หน่วยงานของรัฐทุกแห่งกำหนดแผน โครงการเพื่อปรับปรุงงานให้สอดคล้องกับหลัก คิงกล่าว และรายงานผลต่อคณะรัฐมนตรี

๓. ให้สำนักงาน ก.พ.เป็นหน่วยงานกลางให้คำแนะนำ ประสานงานและติดตามประเมินผล

๔. รณรงค์สร้างจิตสำนึกต่อสาธารณชน

๕. กำหนดแนวทาง วิธีการ และขอบเขตการทำประชาพิจารณ์ ในเรื่อง โครงการสาธารณะที่ กระทบกว้างในสังคม

๖. เร่งรัดตรากฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ และกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

๗. ดำเนินการตามแผนปฏิรูประบบบริหารภาครัฐ โดยเร่งด่วน

๘. เร่งรัดหน่วยงานของรัฐถือปฏิบัติตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสาร พ.ศ. ๒๕๔๐

๙. ส่งเสริมและกำกับให้หน่วยงานของรัฐทุกแห่ง กำหนดแผนการสร้างโปร่งใส และป้องกันการ ทุจริตประพฤติมิชอบที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

๑๐. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับภาคเอกชน ต้องส่งเสริมและกำกับดูแลให้เกิดระบบเศรษฐกิจแบบเสรี โดยกลไกตลาด รวมทั้งกำกับดูแลให้เกิดการแข่งขันอย่างเป็นธรรม

๒.๒.๔ การสร้างระบบบริหารจัดการที่ดีในสังคมไทย

ในช่วงที่ผ่านมา ประเทศไทยมีการเปลี่ยนแปลงของระบบเศรษฐกิจ สังคม การเมือง อย่างรวดเร็ว ทำให้ระบบบริหารจัดการที่มีอยู่ ปรับตัวไม่ทันต่อกระแสการเปลี่ยนแปลง แม้ว่าแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๘ ได้ตระหนักถึงความสำคัญของระบบบริหารจัดการที่ดี โดยมีการปรับปรุงกลไกภาครัฐและเปิดโอกาสให้ประชาชนจากทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาประเทศมากขึ้น แต่การดำเนินงานส่วนใหญ่ยังอยู่ในช่วงเริ่มต้น ไม่เพียงพอและไม่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ทำให้การบริหารจัดการทั้งในภาครัฐและภาคธุรกิจเอกชนยังคงดำเนินงานโดยขาดประสิทธิภาพ เน้นการใช้ดุลยพินิจ คำสั่งถึงประโยชน์ส่วนตัวและพวกพ้อง อีกทั้งผลประโยชน์จากการพัฒนามิได้กระจายไปสู่ประชาชนอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม นอกจากนี้สังคมส่วนใหญ่ยังคงอยู่ภายใต้กระแสวัตถุนิยม ขาดความรับผิดชอบและจิตสำนึกสาธารณะ ทั้งหมดนี้ทำให้เกิดปัญหาความไร้ประสิทธิภาพ ปัญหาสังคม และปัญหาการทุจริตประพฤติมิชอบในทุกระดับ เกิดความเสียหายต่อส่วนรวมทั้งด้านเศรษฐกิจ และสังคมอย่างรุนแรง ดังเห็นได้จากการที่ระบบบริหารจัดการของภาครัฐและภาคธุรกิจเอกชนไม่สามารถส่งสัญญาณเตือนภัยป้องกันตนเองและจัดการการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นได้ นับตั้งแต่เศรษฐกิจยุคฟองสบู่ จนกระทั่งสถานการณ์ขยายตัวกลายเป็นวิกฤตเศรษฐกิจในที่สุด

นอกจากนั้นการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก เนื่องมาจากระบบเศรษฐกิจใหม่ประกอบด้วยกระแสโลกาภิวัตน์ จากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร การเปิดเสรีทางการค้าและการรวมกลุ่มเศรษฐกิจในระดับภูมิภาค รวมทั้งกระแสประชาธิปไตย การคุ้มครองสิทธิมนุษยชน และกระแสท้องถิ่น ได้นำมาซึ่งการเปลี่ยนแปลงของวิถีชีวิต ค่านิยม และวัฒนธรรมของประชาคมโลก ทำให้ระบบเศรษฐกิจ สังคมและการเมืองของโลก มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันมากยิ่งขึ้น ขณะเดียวกัน การพัฒนาที่เน้นระบบเศรษฐกิจเสรีผสมผสานกับอิทธิพลของกระแสโลกาภิวัตน์ แม้ได้สร้างความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและสังคมของโลก แต่ก็ได้ขยายช่องว่างของความไม่เท่าเทียมระหว่างประเทศร่ำรวยกับประเทศยากจน และระหว่างคนรวยกับคนจนให้มากขึ้น โดยกลุ่มผู้ด้อยโอกาสทางสังคม และการเมืองได้เพิ่มจำนวนขึ้นอย่างต่อเนื่องสถานการณ์ดังกล่าวนำไปสู่ความขัดแย้งและปัญหาที่ท้าทายน่านับการเนื่องจากเครื่องมือและระเบียบกลไกการบริหารจัดการแบบเดิมไม่สามารถต่อสถานการณ์ และแก้ปัญหาเหล่านี้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น ช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๙ ประเทศไทยจำเป็นต้องวางระเบียบกลไกใหม่ โดยคำนึงถึงสถานะแวดล้อมภายในประเทศ ควบคู่กับระบบเศรษฐกิจสังคมใหม่ของโลก ในการสร้างระบบบริหารจัดการที่ดีของภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชนรวมทั้งชุมชนและครอบครัว เพื่อเสริมสร้างรากฐานของสังคมและปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจให้แข็งแรง และ

ยั่งยืน โดยมุ่งเน้นความโปร่งใส การมีส่วนร่วม และความรับผิดชอบต่อสังคม รวมทั้งการจัดสรรทรัพยากรที่มีประสิทธิภาพ เป็นธรรม และทั่วถึงแก่ทุกภาคส่วนแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๕ จึงมุ่งเสริมสร้างระบบบริหารจัดการที่ดีให้เกิดขึ้นต่อเนื่องจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๔ โดยยึดคุณลักษณะสำคัญของกลไกการบริหารจัดการที่ดี ๖ ประการ ได้แก่ หลักความรับผิดชอบต่อ โดยตระหนักถึงสิทธิหน้าที่ การมีจิตสำนึกรับผิดชอบต่อสังคม การใส่ใจในปัญหาของบ้านเมือง มีความกล้าหาญที่จะรับผิดชอบต่อผลจากการกระทำ หลักคุณธรรม คือยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม ยึดหลักข้อดีสูงสุดจริต ขยัน อดทน มีระเบียบวินัย หลักการมีส่วนร่วม โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้และร่วมตัดสินใจในการพัฒนาประเทศ หลักความคุ้มค่า โดยบริหารจัดการทรัพยากรที่มีจำกัดให้มีการใช้อย่างประหยัด คุ้มค่า เกิดประโยชน์สูงสุด และสอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืนหลักความโปร่งใส คือ เปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ให้ประชาชนเข้าถึงได้สะดวก และมีส่วนร่วมตรวจสอบความถูกต้องในการดำเนินงาน หลักนิติธรรม โดยตรากฎหมาย กฎข้อบังคับต่าง ๆ ให้ทันสมัย เป็นธรรม เป็นที่ยอมรับของสังคมถือได้ว่ายุทธศาสตร์การสร้างระบบบริหารจัดการที่ดีในสังคมไทย เป็นเงื่อนไขความสำเร็จของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๕ เป็นพื้นฐานสำคัญของการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนาที่เหลือทั้งหมด ต้องอาศัยหลักการบริหารจัดการที่ดีทั้ง ๖ ประการ บนพื้นฐานปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นหลักปฏิบัติในทุกระดับตั้งแต่ระดับครอบครัว ชุมชน จนถึงระดับรัฐ เพื่อสนับสนุนการฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมในระยะเร่งด่วน รวมทั้งการสร้างภูมิคุ้มกันและวางรากฐานระบบเศรษฐกิจในสังคมระยะยาว^{๒๒}

๒.๒.๕ ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการที่ดี

การพัฒนาประเทศไทยในสี่ทศวรรษที่ผ่านมา แม้ว่าจะได้รับผลสำเร็จหลายประการ ดังเห็นได้จากการขยายบริการ โครงสร้างพื้นฐานด้านเศรษฐกิจและสังคม ทำให้ประชาชนมีความเป็นอยู่ที่ดี และสะดวกสบายมากขึ้น แต่เมื่อวิเคราะห์ถึงสาเหตุของปัญหาที่สังคมไทยประสบอยู่ในปัจจุบัน พบว่าภาวะวิกฤตเศรษฐกิจและการเงินของประเทศที่เกิดขึ้นในปี ๒๕๔๐ ส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากกลไกและการบริหารจัดการในประเทศของภาครัฐ ภาคธุรกิจและภาคประชาชน มีความไม่เหมาะสมหลายประการ เมื่อเผชิญกับสภาพแวดล้อมและกระแสโลกาภิวัตน์ที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ระบบเศรษฐกิจและสังคมไทยที่อ่อนแอ จึงนำไปสู่การพัฒนาที่ขาดความสมดุลและไม่ยั่งยืน

การบริหารจัดการที่ไม่เหมาะสมของภาคส่วนต่าง ๆ ของสังคมไทย ปรากฏให้เห็นในลักษณะต่าง ๆ กล่าวคือ ภาครัฐหลายหน่วยงานใช้จ่ายงบประมาณอย่างฟุ่มเฟือยและลงทุนในโครงการพัฒนาขนาดใหญ่อย่างไม่โปร่งใส ระบบราชการขาดการพัฒนาให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง

^{๒๒} เรื่องเดียวกัน.

ทางเศรษฐกิจและสังคม โดยเฉพาะกฎระเบียบต่าง ๆ ที่ยังล้าสมัยขาดความยืดหยุ่น เอื้อต่อการใช้ดุลยพินิจของเจ้าหน้าที่เป็นหลัก ข้าราชการขาดจิตสำนึกถึงความรับผิดชอบต่อนหน้าที่สาธารณะ รัฐวิสาหกิจดำเนินกิจการที่ไม่มีประสิทธิภาพขาดความโปร่งใส ซึ่งนำไปสู่ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันที่รุนแรงในสังคมไทย ในขณะที่ธุรกิจเอกชนบริหารกิจการอย่างขาดความระมัดระวัง เช่น การปล่อยกู้แก่โครงการที่มีความเสี่ยงสูง การแสวงหากำไรโดยมิชอบ เป็นการทำลายความเข้มแข็งของภาคธุรกิจและเศรษฐกิจของชาติโดยส่วนรวมและนำมาซึ่งวิกฤตเศรษฐกิจของไทยในที่สุด

ในขณะเดียวกัน ความเชื่อมโยงระหว่างปัจจัยทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองภายใต้ระเบียบเศรษฐกิจใหม่ของโลก ได้กดดันให้มีการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจและการเมืองในกลุ่มประเทศกำลังพัฒนา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการบริหารจัดการในภาครัฐ ภาคการเมือง และภาคธุรกิจ เอกชน ให้ความสำคัญโปร่งใส ตรวจสอบได้ อีกทั้งทิศทางการพัฒนาของสังคมโลกที่หันมาผสมผสานยุทธศาสตร์การพัฒนาที่เน้นการพึ่งพาตนเอง ควบคู่ไปกับยุทธศาสตร์การพัฒนากระแสหลักทำให้ตระหนักถึงความสำคัญของกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน การพัฒนาท้องถิ่น และการกระจายอำนาจอย่างกว้างขวางทั่วโลก

การแก้ไขวิกฤตและฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมของประเทศอย่างยั่งยืน จำเป็นต้องแก้ปัญหาพื้นฐานของการบริหารจัดการที่ค้ำยันประสิทธิภาพ โดยอาศัยสภาวะแวดล้อมที่เอื้ออำนวย ทั้งภายในและภายนอก เพื่อสร้างระบบบริหารจัดการที่ดี มีระบบตรวจสอบที่โปร่งใส ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนา ปรับบทบาทภาครัฐและลดความซ้ำซ้อนในการทำงานพัฒนาระบบข้อมูล และเสริมสร้างขีดความสามารถในการวางแผนและวิเคราะห์ ควบคู่กับการกระจายภารกิจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สร้างเสริมความรับผิดชอบต่อสังคมของภาคธุรกิจเอกชน เพื่อวางรากฐานระบบเศรษฐกิจและสังคมที่เข้มแข็ง สนับสนุนภาคการผลิตให้มีประสิทธิภาพ มีคุณภาพ อันจะนำไปสู่การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ และเป็นการวางรากฐานการพัฒนาที่ยั่งยืนของสังคมไทยในระยะยาว

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๘ จึงกำหนดแนวทางพัฒนาระบบบริหารจัดการที่ดีอย่างต่อเนื่องจากแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๘ และนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นพื้นฐานการพัฒนาทั้งการดำเนินชีวิตในทางสายกลาง การยึดถือหลักความพอเพียง การนำความรู้ต่าง ๆ มาใช้อย่างรอบคอบ และการสร้างเสริมพื้นฐานจิตใจของคนในชาติให้เกิดมโนสำนึกในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต พร้อมทั้งนำหลักบริหารจัดการที่ดี คือ หลักความคุ้มค่า หลักความรับผิดชอบต่อสังคม หลักการมีส่วนร่วม หลักความโปร่งใส ที่สามารถตรวจสอบได้ หลักนิติธรรม และหลักคุณธรรม มากำหนดเป็นแนวทาง การพัฒนาให้สามารถใช้เป็นภูมิคุ้มกันของภาคเศรษฐกิจและสังคม พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในและภายนอกประเทศ

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อเสริมสร้างระบบบริหารจัดการที่ดีในทุกภาคส่วนของสังคมไทย ทั้งภาคการเมือง ภาครัฐบาล ภาคเอกชน ชุมชน และครอบครัว ให้เป็นพื้นฐานสำคัญในการฟื้นฟู และพัฒนาประเทศสู่ความสมดุล และยั่งยืน

๒. เพื่อให้มีระบบบริหารจัดการภาครัฐที่มีประสิทธิภาพ ยึดหลักการการมีส่วนร่วมของประชาชน โปร่งใส และพร้อมที่จะได้รับการตรวจสอบจากประชาชนและสังคมโดยรวม

๓. เพื่อสนับสนุนกระบวนการกระจายอำนาจ ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชุมชนมีบทบาท ในการพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง ตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐

๔. เพื่อเสริมสร้างกระบวนการตรวจสอบ และถ่วงดุลบนพื้นฐานของสิทธิและหน้าที่ในทุก ภาคส่วนของสังคมไทย

เป้าหมายการพัฒนา

๑. ภาครัฐมีขนาดและโครงสร้างที่เหมาะสม มีระบบและกลไกการทำงานรวมทั้งระบบงบประมาณ ที่มีประสิทธิภาพ สามารถวัดผลงานและผลการให้บริการของภาครัฐ ทั้งด้านความพอใจของประชาชน และต้นทุนการดำเนินงานได้

๒. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีขีดความสามารถในการจัดบริการสาธารณะและการพัฒนา รายได้ของตนเองเพิ่มขึ้น รวมทั้งมีระบบและกลไกสนับสนุนการกระจายอำนาจอย่างเหมาะสม เพื่อ เพิ่มประสิทธิภาพและความโปร่งใส

๓. การดำเนินงานของภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชน และภาคการเมือง โปร่งใส มีความซื่อสัตย์ สุจริต มีความรับผิดชอบต่อประชาชนและสังคมสูงขึ้น

๔. ธุรกิจของไทยสามารถแข่งขันกับต่างประเทศได้ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว

๕. ประชาชนได้รับข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องจากภาครัฐอย่างครบถ้วนในเวลาที่เหมาะสม

แนวทางการพัฒนา

เพื่อสร้างระบบบริหารจัดการที่ดี มีประสิทธิภาพ ปราศจากการทุจริต บนพื้นฐานการมีส่วนร่วม ของทุกฝ่ายในสังคม ดังนั้น การพัฒนาในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๙ จำเป็นต้อง ให้ความสำคัญลำดับสูงกับการปฏิรูปภาครัฐให้เป็นองค์กรขนาดเล็กที่มีคุณภาพการปรับเปลี่ยนระบบ การจัดทำงานงบประมาณให้มีประสิทธิภาพ คล่องตัว สอดคล้องกับนโยบายและแผนชาติ และการปรับ ระบบและกลไกเพื่อสนับสนุนการกระจายอำนาจ ควบคู่กับการปราบปรามการทุจริตประพฤติมิชอบ อย่างจริงจัง โดยผนึกกำลังทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ภายใต้แนวทางการพัฒนาที่ควรดำเนินการ ดังนี้

๑. ปรับระบบบริหารจัดการภาครัฐไปสู่แนวทางการบริหารจัดการที่ดี ให้สามารถใช้อำนาจ ต่อการทำงานในทุกภาคส่วนในการฟื้นฟูประเทศและการสร้างความแข็งแกร่งของระบบเศรษฐกิจ

และสังคม ควบคู่กับการกระจายผลการพัฒนาสู่ประชาชนอย่างเป็นธรรมและมีประสิทธิภาพ มีความโปร่งใส และตรวจสอบได้ จัดให้มีระบบการทำงานระบบข้อมูล และระบบงบประมาณแบบมุ่งผลลัพธ์ ปรับปรุงระบบกฎหมายให้สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจสังคม โดยจัดลำดับความสำคัญ of แนวทางการพัฒนา ดังนี้

(๑) ปรับบทบาทภารกิจและวิธีบริหารงานของระบบราชการแนวใหม่ โดย

(๑.๑) ปรับโครงสร้าง ลดขนาด และเพิ่มประสิทธิภาพของภาครัฐ ปรับบทบาทภาครัฐ จากการเป็นผู้ปฏิบัติไปเป็นผู้กำกับดูแลและอำนวยความสะดวก ให้ภาครัฐเป็นองค์กรขนาดเล็กรูปแบบองค์กรและการจ้างงานที่หลากหลายเหมาะสมสอดคล้องกับบทบาทภารกิจ ที่ปรับเปลี่ยน ไปรวมทั้งปรับระบบบริหารบุคคลและจำนวนบุคลากรให้สอดคล้องกับบทบาทภารกิจใหม่ พัฒนาบุคลากรให้มีคุณภาพ มีระเบียบวินัย รับผิดชอบสูง และมีความเป็นกลางทางการเมือง สามารถทำงานได้เทียบเคียงกับภาคเอกชนและทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม

(๑.๒) ปรับระบบงบประมาณเป็นแบบมุ่งผลลัพธ์ ที่สนับสนุนยุทธศาสตร์การพัฒนามาตามแผนชาติ ปรับระบบบัญชีใหม่ให้สามารถวิเคราะห์ความคุ้มค่าการดำเนินงานให้ทุกหน่วยงานเปิดเผยแผนการดำเนินงานและการให้บริการต่อสาธารณะ

(๑.๓) ปฏิรูประบบกฎหมายให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมของสังคมทั้งภายในและภายนอกประเทศที่เปลี่ยนแปลง รวมทั้งปรับแก้กฎหมาย คำสั่ง ตลอดจนกฎระเบียบที่มีสาระขัดแย้งกัน ปรับปรุงกระบวนการร่างกฎหมายให้รวดเร็ว ทันสมัย ควบคู่กับการพัฒนากฎหมายใหม่เพื่อกำกับการประกอบธุรกิจใหม่ๆ ด้านเศรษฐกิจและสังคมส่งเสริมการใช้กฎหมายเพื่อคุ้มครองสิทธิ และให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชน ลดการใช้ดุลยพินิจในการใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่ ส่งเสริมให้สื่อและประชาชนมีบทบาท ตรวจสอบกระบวนการยุติธรรม พัฒนาองค์ความรู้ด้านกฎหมายมหาชนแก่บุคลากรภาครัฐและนักกฎหมายทั่วไป พัฒนาหลักสูตรการศึกษา พัฒนาบุคลากรและพัฒนาฐานข้อมูลกฎหมายกลางของประเทศให้สมบูรณ์

(๑.๔) ให้สำนักงบประมาณ สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานนายกรัฐมนตรี และกระทรวงการคลังร่วมกันวางระบบการปฏิบัติงานและระบบข้อมูลที่เชื่อมโยงเป็นเอกภาพ และนำเชื่อถือ โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ รวมทั้งวางระบบติดตามประเมินผลให้เชื่อมโยงกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

(๑.๕) ให้หน่วยงานราชการทุกแห่งรณรงค์เผยแพร่ค่านิยมสร้างสรรค์และจรรยาบรรณการทำงานที่มุ่งประโยชน์ของประชาชน ด้วยความสุจริต ขยันอดทน มีความรับผิดชอบ มุ่งมั่นทำงานให้สำเร็จและสามารถทำงานร่วมกับประชาชนได้

(๒) ปรับระบบบริหารจัดการของภาครัฐให้เอื้ออำนวยต่อการเสริมสร้างขีดความสามารถของภาคธุรกิจเอกชนและเศรษฐกิจชุมชน โดย

(๒.๑) กำหนดแนวทางและมาตรการเพื่อสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อ การลงทุนและยกระดับขีดความสามารถของภาคการผลิตและเศรษฐกิจชุมชน

(๒.๒) ให้ความรู้ข้อมูลข่าวสารการผลิต และการตลาดแก่วิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อม รวมทั้งเศรษฐกิจชุมชน

(๒.๓) สนับสนุนให้มีบริการ โครงสร้างพื้นฐานที่มีคุณภาพและ ได้มาตรฐานควบคู่กับการปรับบทบาทภาครัฐให้ปรับตัวและแข่งขัน ได้ภายใต้กระแส โลกาภิวัตน์

๒. ป้องกันและปราบปรามการทุจริตประพฤติมิชอบในทุกภาคส่วน ทุกระดับอย่างจริงจัง ทั้งในภาคการเมือง ภาครัฐ และภาคธุรกิจเอกชน ตั้งแต่ระดับขนาดจนถึงระดับท้องถิ่นเพื่อสร้างสังคมใสสะอาดและต่อต้านพฤติกรรมอื่น ไม่เหมาะสม รวมทั้งให้ประชาชนมีส่วนร่วมตรวจสอบความถูกต้องและเฝ้าระวังรักษาผลประโยชน์ของสังคมส่วนรวม โดยหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องดำเนินการ ดังนี้

(๑) ปรับปรุงกฎระเบียบให้ลดการใช้ดุลยพินิจของเจ้าหน้าที่ เพื่อไม่ให้เป็นช่องทางการเรียกร้อยผลประโยชน์และสร้างอิทธิพลให้กับเจ้าหน้าที่ของรัฐบางกลุ่ม ปรับปรุงกระบวนการจัดสรร และการใช้งบประมาณ

(๒) กำหนดแนวทางต่อต้านการทุจริตประพฤติมิชอบอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการแก้ไขปัญหา โดย

(๒.๑) จัดทำแผนปฏิบัติการปราบปรามและป้องกันการทุจริต เพื่อเป็นกรอบแนวทางประสานการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้บังเกิดผลในทางปฏิบัติ และเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ควบคู่กับการศึกษาหาสาเหตุของการทุจริตประพฤติมิชอบในเชิงลึกอย่างต่อเนื่อง และแสวงหาแนวทางป้องกันปัญหาได้อย่างถูกต้องสอดคล้องกับสาเหตุของปัญหา

(๒.๒) พัฒนาระบบข้อมูลการป้องกันทุจริต โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและสร้างเครือข่ายความร่วมมือป้องกันปราบปรามการทุจริตที่เข้มแข็งและมีประสิทธิภาพ สร้างกลไก หรือช่องทางให้ภาคประชาชนเข้ามีส่วนร่วมในการเฝ้าระวัง การรายงาน และการตรวจสอบเมื่อพบการดำเนินกิจกรรมทั้งของภาครัฐและธุรกิจเอกชนที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย รวมทั้งการออกกฎหมายคุ้มครอง และให้สิ่งจูงใจแก่ผู้ให้ข้อมูลหรือเบาะแสการทุจริตแก่ทางราชการ

(๓) สร้างจิตสำนึกให้ประชาชนร่วมกันต่อต้านการทุจริตประพฤติมิชอบ รณรงค์ และผลักดันให้การต่อต้านทุจริตเป็นวิถีชีวิตของคนไทย ปลูกฝังค่านิยมภายในครอบครัวให้ดำรงชีวิตใน

วิถีแห่งความพอดี ยึดหลักคุณธรรม ไม่นิยมความฟุ้งเฟ้อ ไม่ยึดระบบพรรคพวก แยกแยะเรื่องส่วนตัว ออกจากเรื่องส่วนรวม มีจิตสำนึกความรับผิดชอบต่อส่วนรวมและกล้าคัดค้านสิ่งที่ไม่ชอบ

๓. การพัฒนาและเสริมสร้างกลไกการตรวจสอบถ่วงดุลทุกภาคส่วนในสังคม เพื่อสร้างระบบการบริหารจัดการภาครัฐ และระบบการเมืองที่โปร่งใส ปลุกจิตสำนึกของข้าราชการประจำ ข้าราชการการเมือง นักธุรกิจ และประชาชน ให้มีความรับผิดชอบต่อสังคมโดยดำเนินการ ดังนี้

(๑) สนับสนุนการดำเนินงานขององค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ ให้สามารถปฏิบัติงานได้ตามเจตนารมณ์และเป็นที่ยอมรับของประชาชน โดยการจัดทำแผนปฏิบัติการขององค์กรและตัวชี้วัดผลของงานเสนอต่อสาธารณะชนทุกปี รวมทั้งจัดให้มีกลไกติดตามตรวจสอบการทำงานขององค์กรอิสระเพื่อให้เกิดความโปร่งใส

(๒) ปรับทัศนคติและการทำงานของข้าราชการประจำและข้าราชการเมือง ให้ดำเนินงานอย่างเป็นกลาง โปร่งใส ซื่อสัตย์ และเป็นอิสระอย่างแท้จริง โดยคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม พร้อมรับฟังความคิดเห็นและการตรวจสอบจากประชาชนและภาคส่วนอื่น เพื่อให้ภาคราชการและภาคการเมืองเป็นกลไกหลักในการกระจายผลประโยชน์แก่กลุ่มต่าง ๆ ในสังคมอย่างเป็นธรรม

(๓) สนับสนุนบทบาทสื่อในการตรวจสอบนักการเมืองและข้าราชการตลอดจนการรณรงค์ยกย่องคนดี โดยกำหนดมาตรการส่งเสริมและคุ้มครองสื่อให้ทำหน้าที่แสวงหาข้อมูลอย่างอิสระ และมีเสรีภาพในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่ถูกด้อย เหยียดธรรม มีความมั่นคงในวิชาชีพและหน้าที่การงาน และให้มีองค์กรควบคุมกันเองของสื่อ ตลอดจนมีกลไกตรวจสอบด้านจริยธรรม และพัฒนาวิชาชีพสื่อเพื่อให้สื่อทำหน้าที่ได้อย่างมีคุณภาพและมีคุณธรรม

๔. เสริมสร้างความเข้มแข็งของครอบครัวและชุมชน ให้มีค่านิยมที่ถูกต้อง มีภูมิคุ้มกันรวมทั้งสร้างความตระหนักและปลุกจิตสำนึกของครอบครัวและชุมชนให้ดำเนินชีวิตโดยยึดทางสายกลาง มีความพอเพียง มีพื้นฐานจิตใจที่ดีงาม และมีวินัย เพื่อให้ครอบครัวและชุมชนเป็นรากฐานสำคัญของการสร้างธรรมาภิบาลในสังคมไทย โดย

(๑) สร้างความเข้าใจให้ทุกคนตระหนักถึงความจำเป็นในการดำเนินชีวิตด้วยความอดทน มีความเพียร รู้จักเก็บออม ใช้จ่ายด้วยความประหยัด มีคุณธรรม ซื่อสัตย์สุจริต และมีความรับผิดชอบต่อ

(๒) ปรับทัศนคติและค่านิยมในการดำรงชีวิตจากวัตถุนิยมและบริโภคนิยมมาสู่ความพอประมาณ เน้นการยกย่องและให้รางวัลคนดี คนสุจริต และคนที่ทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม รวมทั้งการรณรงค์และเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อรูปแบบต่าง ๆ

(๓) สอดแทรกเนื้อหาสาระของการดำเนินชีวิตโดยยึดทางสายกลาง ในหลักสูตรการศึกษา ตั้งแต่ระดับประถม รวมทั้งการหาแม่แบบที่เป็นตัวอย่างในการใช้ชีวิตอย่างเหมาะสมในสังคมไทย เพื่อให้เยาวชน ได้ยึดเป็นแบบอย่างในการดำรงชีวิตของตนเอง^{๒๓}

๒.๒.๗ การปรับปรุงประสิทธิภาพในส่วนราชการ

การปรับปรุงคุณภาพในส่วนราชการ คือ การพัฒนาปรับปรุงการบริหารงานของส่วนราชการ ให้เป็นการบริหารงาน โดยมุ่งผลสัมฤทธิ์ (Result Based Management) อันหมายถึง การบริหารงาน ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยมุ่งเน้นการวัดผลการปฏิบัติงานที่ ผลผลิตและผลลัพธ์ ที่เกิดขึ้น และมีผลต่อประชาชนและสังคม โดยรวมในทางบวก การส่งเสริมประสิทธิภาพในส่วนราชการมี องค์ประกอบ ๓ ประการ ดังนี้

๑. คุณภาพ งานหรือการบริการของภาครัฐต้องมีคุณภาพ มีความถูกต้อง มีความรวดเร็ว มีความประทับใจให้กับผู้รับบริการ และเปิด โอกาสให้กับผู้รับบริการมีส่วนร่วมในการกำหนดคุณภาพงาน เพื่อให้มั่นใจว่าคุณภาพงาน หรือการบริการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐให้กับประชาชนนั้นมีความหมายใน ทางบวกในสายตาของประชาชนผู้รับบริการและนำไปสู่ความพึงพอใจของประชาชน โดยรวม

๒. ประสิทธิภาพ หน่วยงานของรัฐทุกหน่วยงานตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์กำหนดไว้ตามพระราชกฤษฎีกา แบ่งส่วนราชการ การบริหารงานของหน่วยงานจึงต้องบริการ ให้บรรลุวัตถุประสงค์ของหน่วยงาน นั้นๆ การส่งเสริมประสิทธิภาพเป็นการสร้างกลไกการดำเนินงานเพื่อให้ทุกหน่วยงานมีวิสัยทัศน์มี เป้าหมายชัดเจนสามารถวัดผลลัพธ์ในการทำงานได้อย่างเป็นรูปธรรม

๓. ประสิทธิภาพ นอกจากได้งานตามเป้าหมายแล้ว หน่วยงานยังต้องทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ ข้าราชการต้องคำนึงถึงความคุ้มค่าของเงินงบประมาณที่ใช้จ่ายไป ในการทำงานและประโยชน์ที่จะเกิดขึ้น ต่อสังคมโดยรวม^{๒๔}

^{๒๓} สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, “แผนพัฒนาเศรษฐกิจและ สังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๕ พ.ศ. ๒๕๔๕-๒๕๔๙”, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๔), (อัครา).

^{๒๔} สมาคมผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาแห่งประเทศไทย, การปรับปรุงประสิทธิภาพใน ส่วนราชการ, (กรุงเทพมหานคร : สมาคมผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษาแห่งประเทศไทย, ๒๕๔๔), หน้า ๖๕.

๒.๓ สภาพพื้นที่ที่ใช้ในการวิจัย

ที่ตั้งและอาณาเขต

องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งหลวง ตั้งอยู่ทางทิศใต้ของอำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด อยู่ห่างจากกรุงเทพฯ โดยทางรถยนต์ประมาณ ๕๐๐ กิโลเมตร อยู่ห่างจากจังหวัดร้อยเอ็ดโดยทางรถยนต์ประมาณ ๘๐ กิโลเมตร มีเนื้อที่ประมาณ ๑๑๐ ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ ๖๘,๗๕๐ ไร่

อาณาเขต

องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งหลวง มีพื้นที่ติดต่อกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนี้

ทิศเหนือ จรดเขตตำบลสระคู อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

ทิศใต้ จรดเขตตำบลทุ่งกุลา อำเภอท่าตูม จังหวัดสุรินทร์

ทิศตะวันออก จรดเขตตำบลทุ่งกุลา อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

ทิศตะวันตก จรดเขตตำบลคงครั่งน้อย อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด

ประชากร

มีหมู่บ้าน จำนวน ๑๕ แห่ง มีครัวเรือนทั้งหมด ๑,๘๘๓ หลังคาเรือน มีจำนวนประชากรรวมทั้งสิ้น ๗,๘๖๓ คน แบ่งเป็นชายจำนวน ๓,๘๘๒ คน หญิงจำนวน ๓,๙๘๑ คน มีความหนาแน่นเฉลี่ยต่อพื้นที่ ๗๒.๕ คน/ตร.กม.^{๒๕} แยกเป็น

หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	จำนวนครัวเรือน	จำนวนประชากร		
			ชาย	หญิง	รวม
๑	บ้านตาหยวก	๑๕๘	๒๕๔	๓๒๐	๖๑๔
๒	บ้านตาหยวก	๑๒๕	๒๗๘	๓๐๑	๕๗๙
๓	บ้านร้านหญ้า	๑๓๖	๓๐๗	๓๐๕	๖๑๒
๔	บ้านโนนเคือ	๗๕	๑๕๘	๑๕๗	๓๑๕
๕	บ้านโนนสวรรค์	๑๘๗	๓๕๔	๓๖๘	๗๒๒
๖	บ้านคูคินทราย	๕๕	๑๘๖	๒๐๖	๓๙๒
๗	บ้านทุ่งทรายทอง	๑๕๘	๓๕๓	๓๔๗	๗๐๐
๘	บ้านสระโพนทอง	๑๕๕	๓๒๐	๒๘๔	๖๐๔
๙	บ้านโนนสมบูรณ์	๘๕	๑๕๔	๑๖๒	๓๑๖

^{๒๕} องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งหลวง, “สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐานสำคัญขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งหลวง”, (ร้อยเอ็ด : องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งหลวง, ๒๕๕๒), (อัคราณา).

หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	จำนวน ครัวเรือน	จำนวนประชากร		
			ชาย	หญิง	รวม
๑๐	บ้านตาหยวก	๑๔๕	๓๓๘	๓๑๒	๖๕๐
๑๑	บ้านคูคินทราย	๑๓๒	๒๘๗	๒๕๒	๕๓๙
๑๒	บ้านสระโพนทอง	๑๐๕	๒๔๓	๒๓๐	๔๗๓
๑๓	บ้านตาหยวก	๑๕๐	๓๒๑	๓๓๔	๖๕๕
๑๔	บ้านโนนสะอาด	๕๐	๙๘	๙๒	๑๙๐
๑๕	บ้านตาหยวก	๑๑๕	๒๕๑	๒๖๗	๕๑๘
รวม		๑,๘๘๓	๓,๙๘๒	๓,๙๘๑	๗,๙๖๓

* ตรวจสอบประชากรจากทะเบียนบ้าน ณ เดือนมีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๒

๒.๔ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งามตา สุขประเสริฐ ได้ทำการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนด้านการบริหารส่วนตำบล ศึกษาเฉพาะกรณี : องค์การบริหารส่วนตำบลเสม็ด อำเภอเมืองชลบุรี ผลการวิจัยพบว่า “กลุ่มตัวอย่างมีความรู้ความเข้าใจในอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลเสม็ดอยู่ในระดับปานกลาง สำหรับในด้านการมีส่วนร่วมในการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล พบว่ากลุ่มตัวอย่างหมู่ที่ ๒ เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหาร อบต. มากกว่าหมู่ที่ ๑ และหมู่ที่ ๓ ตามลำดับ ส่วนการศึกษาเปรียบเทียบกลุ่มผู้มีความรู้ในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลต่างกันก็จะมีส่วนร่วมในการบริหารงาน องค์การบริหารส่วนตำบลต่างกันด้วยอย่างมีนัยสำคัญ ในส่วนของแนวทางที่จะแสวงหาความร่วมมือจากประชาชนที่มีต่อ อบต. นั้น อบต. ควรประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบถึงบทบาทหน้าที่ของ อบต. เช่น จัดโครงการ อบต. พบประชาชน ฯลฯ พร้อมทั้งรีบดำเนินการหาตลาดแห่งใหม่รองรับการขยายตัวของพ่อค้าแม่ค้ารวมทั้งปัญหาความสะอาด ปัญหาการจราจรที่จะตามมาด้วย”^{๒๖}

^{๒๖}งามตา สุขประเสริฐ, “การมีส่วนร่วมของประชาชนด้านการบริหารส่วนตำบล ศึกษาเฉพาะกรณี : องค์การบริหารส่วนตำบลเสม็ด อำเภอเมืองชลบุรี”, วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา), ๒๕๔๓, ๖๗ หน้า.

มาลี เบ็ญจมะโน ได้ทำการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษากรณีองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยกะปิ ผลการวิจัยพบว่า “กลุ่มตัวอย่างเป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิงส่วนใหญ่มีอายุในช่วง ๒๖-๓๕ ปี มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี มีรายได้ต่ำกว่า ๕,๐๐๐ บาท และประกอบด้วยอาชีพรับจ้างมากที่สุด สำหรับความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของ อบต. ในระดับมาก มีความคาดหวังในผลประโยชน์ในระดับปานกลาง มีทัศนคติต่อ อบต. ในเชิงบวกมากที่สุด มีความเชื่อมั่นในตัวผู้นำมาก ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของ อบต. ในระดับปานกลางและพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ วุฒิการศึกษาและรายได้ของประชาชน มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของ อบต. อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ยกเว้นอาชีพของประชาชนมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของ อบต. อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนปัจจัยที่ทำให้ประชาชนมีส่วนร่วม ได้แก่ ความคาดหวังในผลประโยชน์ของประชาชน ทัศนคติ อบต. ความเชื่อในตัวผู้นำ มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของ อบต. อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ยกเว้นความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของ อบต. มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของ อบต. อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ”^{๒๖}

อาภรณ์ วัชระ ได้ทำการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล ศึกษากรณี : องค์การบริหารส่วนตำบลวังตะเคียน อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา ผลการวิจัยพบว่า “ประชาชนในตำบลวังตะเคียนมีส่วนร่วมในการบริหารพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ด้านที่มีส่วนร่วมในระดับปานกลางคือ มีส่วนร่วมในการประชุมการพิจารณาโครงการ และในการดำเนินงาน ด้านที่มีส่วนร่วมน้อยคือการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและการประเมินผล ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลวังตะเคียน คือ ความสนใจในงานพัฒนาท้องถิ่นความรู้ความเข้าใจในการบริหารงานพัฒนาท้องถิ่น ระดับความถี่ในการติดต่อกับเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบล และบริการสาธารณประโยชน์ที่ประชาชนได้รับ โดยมีข้อเสนอแนะในการวิจัย คือ ผู้ชุมชนจะเป็นผู้ชักชวน ชี้นำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมพัฒนาชุมชนมากขึ้น นอกจากนี้

^{๒๖} มาลี เบ็ญจมะโน, “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษากรณีองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยกะปิ”, วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา), ๒๕๔๖, ๘๘ หน้า.

การให้บริการสาธารณสุขประโยชน์ที่มีคุณค่าแก่ชุมชนยังเป็นเครื่องจูงใจให้ประชาชนอยากเข้ามามีส่วนร่วม
งานพัฒนาท้องถิ่นมากขึ้น”^{๒๕}

ยิ่งยศ พันธุ์เอี่ยม ได้ทำการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานของ
องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยกะปิ จังหวัดชลบุรี ผลการวิจัยพบว่า “ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน
ต่อการบริหารงานของ อบต. ในด้านการกำหนดนโยบายและแผนงานอยู่ในระดับมาก ด้านการดำเนินงาน
อยู่ในระดับปานกลาง และด้านการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง ระดับ
ปัญหาการให้ประชาชนมีส่วนร่วมต่อการบริหารงานของ อบต. อยู่ในระดับน้อย และการกำหนดแนวทาง
ในการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานของ อบต. นั้นเปิดโอกาสให้ประชาชนร่วมคิด
ร่วมทำกับ อบต. ผ่านทางเวทีประชาคม มีการคัดเลือกตัวแทนประชาชนเป็นคณะกรรมการในชั้นตอน
การบริหารงานของ อบต. เพื่อความโปร่งใส และส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน ทางด้าน
อบต. ก็จะเน้นการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อให้เข้าถึงกลุ่มประชาชน
รวมถึงการให้ความรู้เกี่ยวกับการเมือง การปกครอง และหลักประชาธิปไตยต่อประชาชน เพื่อให้
ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานของ อบต. เพิ่มขึ้น”^{๒๖}

วิทยา เจริญศิริ ได้ทำการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหาร
ส่วนตำบลท่าสองคอน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ผลการวิจัยพบว่า

๑. ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลท่าสองคอน ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง
๔๑-๕๐ ปี มีอาชีพเกษตรกรกรรม ระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อยที่สุด เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน
พบว่า ส่วนใหญ่มีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อยที่สุดทั้ง ๔ ด้าน คือ ด้านการมีส่วนร่วมค้นหาสาเหตุของ
ปัญหา ด้านการมีส่วนร่วมกำหนดปัญหาและวางแผน ด้านการมีส่วนร่วมดำเนินงาน และด้านการมี
ส่วนร่วมติดตามผลการดำเนินงาน

๒. ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลท่าสองคอน ที่มีเพศ แตกต่างกัน มีส่วนร่วม
ในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

^{๒๕} อภรณ์ วัชรระ ได้ทำการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานพัฒนา
ท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล สีขาวกรณี : องค์การบริหารส่วนตำบลวังตะเคียน อำเภอเมือง
จังหวัดฉะเชิงเทรา, วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา),
๒๕๔๖, ๖๘ หน้า.

^{๒๖} ยิ่งยศ พันธุ์เอี่ยม, “การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล
ห้วยกะปิ จังหวัดชลบุรี”, วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัย
บูรพา), ๒๕๔๗, ๘๘ หน้า.

๓. ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลท่าสองคอนที่มีอายุและอาชีพแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ไม่แตกต่างกัน

โดยสรุป ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลท่าสองคอนส่วนมากมีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลอยู่ในระดับน้อยที่สุด ทั้งนี้การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในแต่ละกิจกรรมขึ้นอยู่กับโอกาสให้ประชาชนรับรู้ในการเข้ามามีส่วนร่วม โดยผลการวิจัยครั้งนี้จะได้นำไปใช้เป็นแนวทางปรับปรุงส่งเสริมขีดความสามารถในการมีส่วนร่วมของประชาชนและพัฒนาท้องถิ่นให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนต่อไป^{๑๑}

ทวีป คงเทียน ได้ทำการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารองค์การส่วนตำบลเปรี้ง อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ ผลการวิจัยพบว่า

๑. ภูมิหลังของประชาชนที่ตอบแบบสอบถาม เพศหญิง ร้อยละ ๕๔.๑๐ อายุสูงกว่า ๕๐ ปี ร้อยละ ๒๘.๖๐ ระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. ร้อยละ ๓๔.๘๐ อาชีพ รับจ้างทั่วไป ร้อยละ ๓๒.๗๐ รายได้ครอบครัวต่อเดือน ๑๕,๐๐๑-๒๐,๐๐๐ บาท ร้อยละ ๓๗.๑๐ ระยะเวลาที่อาศัยในเขต อบต. ๕ ปีขึ้นไป ร้อยละ ๖๑.๕๐ และการเป็นสมาชิกกลุ่มต่าง ๆ กลุ่มออมทรัพย์ ร้อยละ ๓๐.๕๐

๒. การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารองค์การส่วนตำบลเปรี้ง อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ โดยภาพรวมมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากทุกด้าน ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานลำดับที่ ๑ รองลงมา คือ ด้านการมีส่วนร่วมติดตามผลการดำเนินงาน ด้านการมีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหาและการวางแผน และด้านการมีส่วนร่วมค้นหาปัญหา ตามลำดับ

๓. ภูมิหลังของประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมไม่แตกต่างกัน สำหรับประชาชนที่มีอายุต่างกัน อาชีพต่างกัน ระดับการศึกษาต่างกัน สมาชิกกลุ่มต่าง ๆ ที่อยู่ในอำเภอบางบ่อต่างกัน รายได้ครอบครัวต่อเดือนต่างกัน ระยะเวลาที่อาศัยในเขต อบต.ต่างกัน และสมาชิกกลุ่มต่าง ๆ ที่อยู่ในอำเภอบางบ่อต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารองค์การตำบลเปรี้ง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕^{๑๒}

^{๑๑}วิทยา เจริญศิริ, “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าสองคอน อำเภอมือง จังหวัดมหาสารคาม”, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม), ๒๕๔๗, ๘๖ หน้า.

^{๑๒}ทวีป คงเทียน, “การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารองค์การส่วนตำบลเปรี้ง อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ”, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต), ๒๕๔๘, ๑๒๓ หน้า.

อารีณา มะหะหมัด ได้ทำการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานของเทศบาลตำบลท่าไม้ อำเภอกำมะกา จังหวัดกาญจนบุรี ผลการวิจัยพบว่า “ประชาชนมีพฤติกรรมด้านความสนใจในการบริหารงานของเทศบาลมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านการรับรู้ข่าวสาร การมีส่วนร่วมได้ส่วนเสียกับเทศบาล การเป็นสมาชิกกลุ่ม ความเชื่อมั่นต่อผู้บริหาร และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมในชุมชน ตามลำดับ สำหรับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานของเทศบาล ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนเกือบทุกด้านอยู่ในระดับน้อย ได้แก่ ด้านการตัดสินใจ ด้านการดำเนินงาน และด้านการประเมินผล มีเพียงด้านเดียวคือ การมีส่วนร่วมด้านการรับผลประโยชน์อยู่ในระดับปานกลาง สำหรับปัจจัยที่ส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานเทศบาลมากที่สุด คือ การที่ผู้บริหาร สมาชิกสภาเทศบาล และเจ้าหน้าที่ได้ประชาสัมพันธ์ให้ทราบอยู่เสมอ และปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานเทศบาลของประชาชน มากที่สุด คือ ไม่มีเวลาเพียงพอ และภารกิจมาก และเมื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านพฤติกรรมกับการมีส่วนร่วมของประชาชน พบว่า ปัจจัยพฤติกรรมทุกด้านมีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในแต่ละด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .๐๕”^{๑๒}

อนุวัฒน์ พันธุเวช ได้ทำการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลวังใหม่ กิ่งอำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว ผลการวิจัยพบว่า

๑. ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลวังใหม่ กิ่งอำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว ด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร อยู่ในระดับมาก

๒. ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลวังใหม่ กิ่งอำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว ด้านการร่วมคิดพัฒนา ด้านการร่วมตัดสินใจ ด้านการร่วมจัดทำแผนพัฒนาตำบล ด้านการร่วมปฏิบัติ ด้านการร่วมตรวจสอบ อยู่ในระดับปานกลาง

โดยสรุป ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลวังใหม่ กิ่งอำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง”^{๑๓}

^{๑๒} อารีณา มะหะหมัด, “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานของเทศบาลตำบลท่าไม้ อำเภอกำมะกา จังหวัดกาญจนบุรี”, รายงานการศึกษาอิสระปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น), ๒๕๕๐, ๘๘ หน้า.

^{๑๓} อนุวัฒน์ พันธุเวช, “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลวังใหม่ กิ่งอำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว”, รายงานการศึกษาอิสระปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น), ๒๕๕๐, ๗๐ หน้า.

วิชาญ ลำจวน ได้ทำการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลกรณีศึกษา : องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแหง อำเภองาว จังหวัดลำปาง ผลการวิจัยพบว่า “ประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแหง มีส่วนร่วมต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแหง ในระดับค่อนข้างน้อย จากการวิจัยมีข้อเสนอแนะ คือองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแหง ควรเสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้ และพัฒนาบทบาทให้ประชาชนเกิดความตระหนักต่อการมีส่วนร่วมเพื่อให้การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแหงมีประสิทธิภาพมากขึ้น”^{๓๔}

อาทร นุ่มนวล ได้ทำการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานของเทศบาลตำบลมะกอกเหนือ อำเภอดอนขุนน จังหวัดพัทลุง ผลการวิจัยพบว่า

๑. ประชากรที่ศึกษาจำนวน ๒๗๖ คน พบว่าเป็นเพศชาย ๑๓๖ คน และเป็นเพศหญิง ๑๔๐ คน ส่วนใหญ่มีอายุไม่เกิน ๓๐ ปี มีการศึกษาขั้นสูงสุดระดับประถมศึกษา (ป.๔ ป.๖ ป.๗) มีอาชีพเกษตรกรกรรม (ทำนา ทำสวน ทำไร่) และมีรายได้ต่ำกว่า ๕,๐๐๐ บาทต่อเดือน

๒. ลักษณะรูปแบบของการมีส่วนร่วมของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อการบริหารงานของเทศบาลตำบลมะกอกเหนือ แบ่งเป็นการมีส่วนร่วมทางการเมือง พบว่า ลักษณะการมีส่วนร่วมในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกเทศบาล ประชาชนมีส่วนร่วมมากที่สุด รองลงมา คือ การร่วมฟังการปราศรัยของผู้สมัครรับเลือกตั้ง และการพูดคุยเกี่ยวกับนโยบายของกลุ่มหรือทีมที่รับสมัครเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล ตามลำดับ โดยการมีส่วนร่วมทางการเมือง พบว่า การมีส่วนร่วมในการชำระค่าภาษี ค่าธรรมเนียม ค่าใบอนุญาต และค่าบริการต่าง ๆ ประชาชนมีส่วนร่วมมากที่สุด รองลงมา คือ การมีส่วนร่วมในการเข้าประชุมในกิจกรรมต่าง ๆ ที่เทศบาลจัดขึ้น โดยลักษณะการมีส่วนร่วมในการรวมกลุ่มประชาชนในท้องถิ่นเพื่อเรียกร้องความต้องการต่อผู้บริหารเทศบาลในลักษณะการประท้วงหรือเดินขบวน ประชาชนมีส่วนร่วมน้อยที่สุด

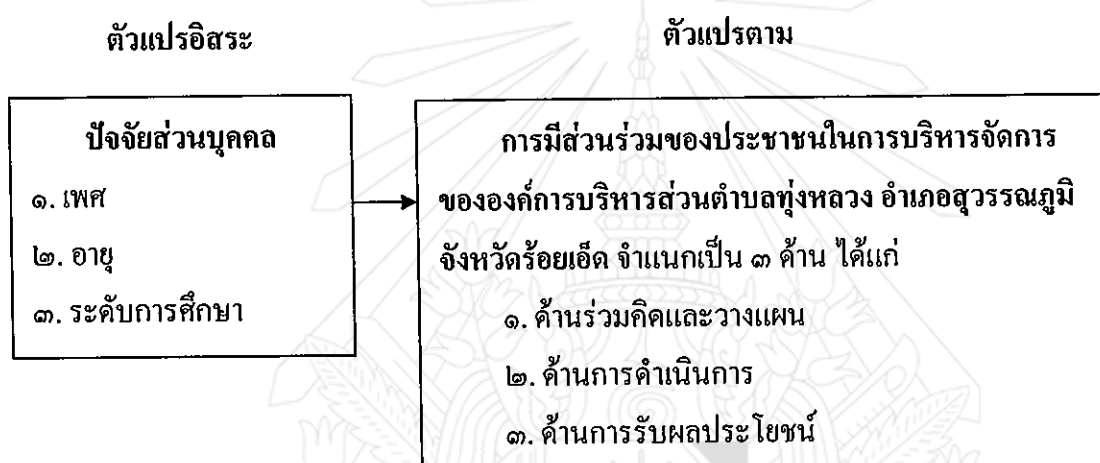
๓. ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานของเทศบาลตำบลมะกอกเหนือ ลักษณะการมีส่วนร่วมทางการเมือง พบว่า ระดับของการมีส่วนร่วมของกลุ่มตัวอย่างในรูปแบบต่าง ๆ ประชาชนมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง มีจำนวนมากที่สุด รองลงมา คือ มีส่วนร่วมในระดับน้อย และมีส่วนร่วมในระดับมาก ตามลำดับ และลักษณะการมีส่วนร่วมบริหาร พบว่า ระดับของการมี

^{๓๔}วิชาญ ลำจวน, “การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลกรณีศึกษา : องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแหง อำเภองาว จังหวัดลำปาง”, รายงานการศึกษาดูงานอิสระปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น), ๒๕๕๐, ๘๕ หน้า.

ส่วนร่วมของกลุ่มตัวอย่างประชาชนมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง มีจำนวนมากที่สุด รองลงมาคือมีส่วนร่วมในระดับน้อย และมีส่วนร่วมในระดับมาก ตามลำดับ^{๓๕}

๒.๕ สรุปกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งหลวง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำแนวคิดของ ทศนีย์ ไทยาภิรมย์^{๓๖} และแนวคิดของอาภรณ์พันธ์ จันทร์สว่าง^{๓๗} ที่กล่าวถึงขั้นตอนการมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดเป็นกรอบแนวคิดไว้ดังนี้

แผนภูมิที่ ๒.๑ แสดงสรุปกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

^{๓๕}อาทพร นุ่มนวล, “การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานของเทศบาลตำบลมะกอกเหนือ อำเภอกวนขนุน จังหวัดพัทลุง”, รายงานการศึกษาอิสระปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น), ๒๕๕๐, ๑๑๑ หน้า.

^{๓๖}ทศนีย์ ไทยาภิรมย์, การสังคมสงเคราะห์ชุมชน : มรรควิธีสู่ชุมชนเข้มแข็ง, อ่างแก้ว, หน้า ๒๕.

^{๓๗}อาภรณ์พันธ์ จันทร์สว่าง, “คำบรรยายลักษณะวิชาทฤษฎีและการพัฒนาชุมชน”, อ่างแก้ว.

บทที่ ๓

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งหลวง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เสนอวิธีการดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

- ๓.๑ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- ๓.๒ เทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่าง
- ๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- ๓.๔ การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ
- ๓.๕ การเก็บรวบรวมข้อมูล
- ๓.๖ การวิเคราะห์ข้อมูล
- ๓.๗ สถิติที่ใช้ในการวิจัย

๓.๑ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่างดังนี้

๓.๑.๑ ประชากร

ได้แก่ หัวหน้าครัวเรือนที่อาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งหลวง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน ๑,๘๘๓ คน

๓.๑.๒ กลุ่มตัวอย่าง

ได้แก่ หัวหน้าครัวเรือนที่อาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งหลวง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน ๓๗๗ คน จะนำเสนอรายละเอียดเกี่ยวกับเทคนิคและวิธีการสุ่มตัวอย่างในข้อ ๓.๒ ต่อไป

๓.๒ เทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสุ่มตัวอย่างตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

๓.๒.๑ สุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling)^๑ โดยผู้วิจัยต้องการสุ่มตัวอย่าง ๒๐% ของจำนวนประชากรทั้งหมด นั่นคือต้องการสุ่มตัวอย่างทั้งหมด

$$\frac{๒๐}{๑๐๐} \times \text{ประชากร} = \text{ขนาดกลุ่มตัวอย่าง}$$

$$\frac{๒๐}{๑๐๐} \times ๑,๘๘๓ = ๓๗๖ \text{ คน}$$

๓.๒.๒ ถ้าใช้สัดส่วนที่เท่ากัน คือ ๒๐ % หรือ $\frac{๒๐}{๑๐๐}$ แต่ละพวกจะมีจำนวนดังปรากฏในตารางที่ ๓.๑

ตารางที่ ๓.๑ แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	จำนวนครัวเรือน	วิธีคำนวณ	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
๑	บ้านตาหยวก	๑๕๘	$\frac{๒๐ \times ๑๕๘}{๑๐๐}$	๓๒
๒	บ้านตาหยวก	๑๒๕	$\frac{๒๐ \times ๑๒๕}{๑๐๐}$	๒๕
๓	บ้านร้านหญ้า	๑๓๖	$\frac{๒๐ \times ๑๓๖}{๑๐๐}$	๒๗
๔	บ้านโพนเคื่อ	๗๕	$\frac{๒๐ \times ๗๕}{๑๐๐}$	๑๖
๕	บ้านโนนสวรรค์	๑๘๗	$\frac{๒๐ \times ๑๘๗}{๑๐๐}$	๓๗
๖	บ้านคูดินทราย	๕๕	$\frac{๒๐ \times ๕๕}{๑๐๐}$	๒๐
๗	บ้านทุ่งทรายทอง	๑๕๘	$\frac{๒๐ \times ๑๕๘}{๑๐๐}$	๓๒
๘	บ้านสระโพนทอง	๑๕๕	$\frac{๒๐ \times ๑๕๕}{๑๐๐}$	๓๑
๙	บ้านโนนสมบูรณ์	๘๕	$\frac{๒๐ \times ๘๕}{๑๐๐}$	๑๗

^๑เรื่องเดียวกัน, หน้า ๔๓.

ตารางที่ ๓.๑ (ต่อ)

หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	จำนวน ครัวเรือน	วิธีคำนวณ	จำนวน กลุ่มตัวอย่าง
๑๐	บ้านตาหยวก	๑๔๕	$\frac{๒๐ \times ๑๔๕}{๑๐๐}$	๒๕
๑๑	บ้านคูคินทราย	๑๓๒	$\frac{๒๐ \times ๑๓๒}{๑๐๐}$	๒๖
๑๒	บ้านสระโพนทอง	๑๐๕	$\frac{๒๐ \times ๑๐๕}{๑๐๐}$	๒๑
๑๓	บ้านตาหยวก	๑๕๐	$\frac{๒๐ \times ๑๕๐}{๑๐๐}$	๓๐
๑๔	บ้านโนนสะอาด	๕๐	$\frac{๒๐ \times ๕๐}{๑๐๐}$	๑๐
๑๕	บ้านตาหยวก	๑๑๕	$\frac{๒๐ \times ๑๑๕}{๑๐๐}$	๒๓
รวม		๑,๘๘๓	$\frac{๒๐ \times ๑,๘๘๓}{๑๐๐}$	๓๗๗

๓.๒.๓ สุ่มแบบบังเอิญ (Accidental Sampling)^๒ คือ การสุ่มที่มีได้กำหนดไว้ล่วงหน้าว่าจะมีหัวหน้าครัวเรือนคนใดเป็นตัวอย่างบ้าง และไม่จำกัดว่าเป็นเพศชายหรือเพศหญิง การเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ผู้วิจัยได้ไปเก็บรวบรวมข้อมูลที่ละหมู่บ้านโดยสุ่มบ้านที่พบเจอก่อน และสามารถให้ข้อมูลที่ผู้วิจัยต้องการ ได้จนครบถ้วน

๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งหลวง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยแบ่งออกเป็น ๓ ตอน ดังนี้

ตอนที่ ๑ แบบสอบถามปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ และระดับการศึกษา ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ ๒ แบบสอบถามการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งหลวง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด มีลักษณะแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยแบ่งระดับของการวัดออกเป็น ๕ ระดับ โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน^๓ ดังนี้

^๒ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๔๑.

^๓ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๐๐.

มากที่สุด	หมายถึง	๕	คะแนน
มาก	หมายถึง	๔	คะแนน
ปานกลาง	หมายถึง	๓	คะแนน
น้อย	หมายถึง	๒	คะแนน
น้อยที่สุด	หมายถึง	๑	คะแนน

ตอนที่ ๓ แบบสอบถามปลายเปิด (Open-ended) เพื่อสอบถามข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งหลวง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

๓.๔ การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) มีขั้นตอนดังนี้

๓.๔.๑ ศึกษาเอกสาร ตำรา คู่มือ วารสาร ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๓.๔.๒ กำหนดประเด็นต่าง ๆ ที่ต้องการทราบ เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมที่จะนำไปใช้ในการสร้างเป็นข้อคำถามในแบบสอบถาม

๓.๔.๓ สร้างแบบสอบถาม แล้วนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ พิจารณาตรวจสอบประเด็นต่าง ๆ ตลอดจนความถูกต้องของภาษาที่ใช้ และให้คำแนะนำเพื่อปรับปรุงแก้ไข

๓.๔.๔ แก้ไขตามอาจารย์ที่ปรึกษาเสนอแนะ และนำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นตามเนื้อหาและวัตถุประสงค์ เสนอผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเพื่อปรับปรุงแก้ไขความเที่ยงตรงทั้งด้าน โครงสร้างเนื้อหา และสำนวนภาษา ผู้เชี่ยวชาญสามท่านประกอบด้วย

๑) ดร. ประพิศ โบราณมูล ตำแหน่ง เจ้าหน้าที่งานสารบรรณ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

๒) นายพิชิตชัย แสงจันดา ตำแหน่ง ท้องถิ่นอำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

๓) นายชวิรพงษ์ พลดี ตำแหน่ง รองปลัดเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ

๓.๔.๕ นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญแล้วไปทดลองใช้ (Try-out) กับหัวหน้าครัวเรือนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยหินลาด อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๓๐ คน เพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือ

๓.๔.๖ การทดสอบคุณภาพของแบบสอบถาม ดำเนินการ หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ทั้งฉบับ โดยใช้วิธีคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach)^๔ ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ ๐.๘๗

๓.๔.๗ เสนออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบอีกครั้ง เป็นครั้งสุดท้าย

๓.๔.๘ จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

๓.๕ การเก็บรวบรวมข้อมูล

การดำเนินการจัดเก็บข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดเก็บข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

๓.๕.๑ ขอนหนังสือขอความอนุเคราะห์จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด นำเรียนนายกองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งหลวง เพื่อขอความอนุเคราะห์ ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

๓.๕.๒ ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง โดยทำการชี้แจงรายละเอียด ของแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างฟัง โดยให้เวลาในการตอบแบบสอบถาม และได้รับแบบสอบถาม กลับคืนมาทั้งหมด

๓.๕.๓ ผู้วิจัยเก็บรวบรวมแบบสอบถามที่ได้จากการตอบแล้วทั้งหมด เพื่อดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ต่อไป

๓.๖ การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลมีลำดับขั้นตอน ดังนี้

๓.๖.๑ นำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์ทุกฉบับ

๓.๖.๒ นำแบบสอบถามที่คัดเลือกไว้แล้วมาดำเนินการให้คะแนนตามเกณฑ์

๓.๖.๓ นำคะแนนที่ได้ไปวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

๓.๖.๔ วิเคราะห์ข้อมูลระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งหลวง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.) ทั้งในภาพรวม รายด้าน และรายข้อ แล้วแปลผลตามเกณฑ์การวิเคราะห์^๕ ดังนี้

^๔เรื่องเดียวกัน, หน้า ๘๖.

^๕เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๐๐.

ค่าเฉลี่ยระหว่าง	๔.๕๑-๕.๐๐	หมายถึง	มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	๓.๕๑-๔.๕๐	หมายถึง	มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	๒.๕๑-๓.๕๐	หมายถึง	มีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	๑.๕๑-๒.๕๐	หมายถึง	มีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	๑.๐๐-๑.๕๐	หมายถึง	มีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อยที่สุด

๓.๖.๕ วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาค่าความแตกต่างความคิดเห็นของประชาชนต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งหลวง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด กับปัจจัยส่วนบุคคล โดยใช้ค่า t-test และ F-test พร้อมทั้งใช้วิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's Method) เพื่อหาความแตกต่างรายคู่

๓.๖.๖ วิเคราะห์ข้อมูลข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งหลวง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency)

๓.๖.๗ นำเสนอผลการวิจัยโดยการพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis)

๓.๗ สถิติที่ใช้ในการวิจัย

๓.๗.๑ การหาคุณภาพของแบบสอบถาม

๑) การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach)^๖ คำนวณจากสูตร ดังนี้

$$\alpha = \frac{k}{k-1} \left(1 - \frac{\sum S_i^2}{S^2} \right)$$

เมื่อ	α	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น
	k	แทน	จำนวนข้อของเครื่องมือวัด
	S^2	แทน	ผลรวมของความแปรปรวนของแต่ละข้อ
	S_i^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนรวม

^๖ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๘๖.

๓.๗.๒ ในการวิเคราะห์ข้อมูล ค่าสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังนี้

๑) ค่าร้อยละ (Percentage) คำนวณจากสูตร ดังนี้

$$P = \frac{f}{N} \times 100$$

เมื่อ P แทน ร้อยละ
f แทน ความถี่ที่ต้องการแปลงให้เป็นร้อยละ
N แทน จำนวนความถี่ทั้งหมด

๒) ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) คำนวณจากสูตร ดังนี้

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ \bar{X} แทน ค่าเฉลี่ย
 $\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดในกลุ่ม
N แทน จำนวนคน

๓) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) คำนวณจากสูตร ดังนี้

$$S.D. = \sqrt{\frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ S.D. แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
X แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดในกลุ่ม
 X^2 แทน ผลรวมกำลังสอง ของคะแนนในกลุ่ม
N แทน จำนวนคน
 \sum แทน ผลรวม

๔) ค่า t-test ในการเปรียบเทียบตัวแปรอิสระสองกลุ่ม

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{S_1^2}{n_1} + \frac{S_2^2}{n_2}}}$$

เมื่อ t	แทน	ค่าสถิติที่จะใช้เปรียบเทียบกับค่าวิกฤตในการแจกแจงแบบ t เพื่อทราบความมีนัยสำคัญ
\bar{X}_1, \bar{X}_2	แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ ๑ และกลุ่มที่ ๒ ตามลำดับ
S_1, S_2	แทน	ความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างที่ ๑ และกลุ่มที่ ๒ ตามลำดับ
n_1, n_2	แทน	จำนวนสมาชิกกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มที่ ๑ และกลุ่มที่ ๒ ตามลำดับ

๕) ค่า F-test ในการเปรียบเทียบตัวแปรอิสระตั้งแต่สามกลุ่มขึ้นไป

$$F = \frac{MS_b}{MS_w}$$

เมื่อ F	แทน	ค่าที่ใช้พิจารณาใน F-distribution
MS_b	แทน	ค่าความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม
MS_w	แทน	ค่าความแปรปรวนภายในกลุ่ม

บทที่ ๔

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งหลวง อำเภอสวรรคภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้เสนอรายละเอียดตามลำดับ ดังนี้

- ๔.๑ สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
- ๔.๒ ลำดับขั้นตอนการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
- ๔.๓ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

๔.๑ สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ย (Mean)
S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
n	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
t	แทน	ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระหว่างกลุ่มสองกลุ่ม (Independent)
Sig	แทน	ค่าความน่าจะเป็น
F	แทน	ทดสอบความแตกต่างตั้งแต่สามกลุ่มขึ้นไป
df	แทน	ชั้นแห่งความเป็นอิสระ (Degree of Freedom)
SS	แทน	ผลบวกของคะแนนเบี่ยงเบนยกกำลังสอง (Sum of Square)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยผลบวกของคะแนนยกกำลังสอง (Mean of Square)
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

๔.๒ ลำดับขั้นตอนการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ ๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ ๒ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งหลวง อำเภอสวรรคภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

ตอนที่ ๓ ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งหลวง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

ตอนที่ ๔ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งหลวง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

๔.๓ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ ๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏตามตารางที่ ๔.๑-๔.๓

ตารางที่ ๔.๑ แสดงจำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวนคน	ร้อยละ
ชาย	๒๐๘	๕๕.๑๗
หญิง	๑๖๕	๔๔.๘๓
รวม	๓๗๓	๑๐๐

จากตารางที่ ๔.๑ พบว่า ประชาชนเป็นเพศชาย จำนวน ๒๐๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๕.๑๗ และเพศหญิง จำนวน ๑๖๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๔.๘๓

ตารางที่ ๔.๒ แสดงจำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวนคน	ร้อยละ
ต่ำกว่า ๓๐ ปี	๓๑	๘.๒๒
๓๐-๕๐ ปี	๑๕๖	๔๑.๘๘
เกิน ๕๐ ปี	๑๘๖	๕๐.๑๐
รวม	๓๗๓	๑๐๐

จากตารางที่ ๔.๒ พบว่า ประชาชนมีอายุเกิน ๕๐ ปี จำนวน ๑๘๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๐.๑๐ รองลงมา มีอายุระหว่าง ๓๐-๕๐ ปี จำนวน ๑๕๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๑.๘๘ และมีอายุต่ำกว่า ๓๐ ปี จำนวน ๓๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๘.๒๒

ตารางที่ ๔.๓ แสดงจำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวนคน	ร้อยละ
ต่ำกว่าปริญญาตรี	๓๖๕	๕๖.๘๒
ปริญญาตรี	๑๒	๓.๑๘
รวม	๓๗๗	๑๐๐

จากตารางที่ ๔.๓ พบว่า ประชาชนสำเร็จการศึกษาในระดับต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน ๓๖๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๖.๘๒ และสำเร็จการศึกษาในระดับ ปริญญาตรี จำนวน ๑๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๓.๑๘

ตอนที่ ๒ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการของ
องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งหลวง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏตามตารางที่ ๔.๔-๔.๖

ตารางที่ ๔.๔ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหาร
จัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งหลวง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด
โดยรวมและรายด้าน

การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ	ระดับการมีส่วนร่วม		
	\bar{x}	S.D.	แปลผล
ด้านร่วมคิดและวางแผน	๒.๖๐	๑.๐๕	ปานกลาง
ด้านการดำเนินการ	๒.๔๕	๑.๐๓	น้อย
ด้านการรับผลประโยชน์	๒.๕๖	๑.๐๘	ปานกลาง
รวม	๒.๕๕	๑.๐๕	ปานกลาง

(n = ๓๗๗)

จากตารางที่ ๔.๔ พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการขององค์การบริหาร
ส่วนตำบลทุ่งหลวง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมทั้งสามด้านอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณา
เป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลางสองด้าน คือ ด้านร่วมคิดและวางแผน ด้านการรับผลประโยชน์
ส่วนด้านการดำเนินการ อยู่ในระดับน้อย

ตารางที่ ๔.๕ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งหลวง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านร่วมคิดและวางแผน โดยรวมและรายข้อ

ข้อ	ด้านร่วมคิดและวางแผน	ระดับการมีส่วนร่วม		
		\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑.	มีส่วนร่วมเสนอปัญหาของท้องถิ่นแก่องค์การบริหารส่วนตำบล	๓.๐๐	๑.๐๖	ปานกลาง
๒.	มีส่วนร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลค้นหาปัญหาของท้องถิ่น	๒.๖๖	๐.๕๖	ปานกลาง
๓.	มีส่วนร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลวิเคราะห์สาเหตุของปัญหา	๒.๓๗	๐.๕๗	น้อย
๔.	มีส่วนร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลจัดลำดับความสำคัญของปัญหา	๒.๕๒	๑.๐๔	ปานกลาง
๕.	มีส่วนร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลพิจารณาความเป็นไปได้ของโครงการ	๒.๔๓	๑.๑๐	น้อย
๖.	มีส่วนร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลในโครงการสำรวจความต้องการและการพัฒนาในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล	๒.๕๐	๑.๐๓	น้อย
๗.	มีส่วนร่วมให้ข้อมูลในการนำไปจัดทำแผนพัฒนาประจำปีขององค์การบริหารส่วนตำบล	๒.๕๕	๑.๑๒	ปานกลาง
๘.	มีส่วนร่วมให้ข้อมูลในการนำไปจัดทำแผนพัฒนา ๕ ปีขององค์การบริหารส่วนตำบล	๒.๕๗	๑.๑๘	ปานกลาง
๙.	มีส่วนร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลแก้ไขทบทวนแผนงานและโครงการ	๒.๔๑	๐.๕๗	น้อย
๑๐.	ชักชวนเพื่อนบ้านให้เข้าร่วมในขั้นตอนต่าง ๆ ในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล	๒.๕๘	๑.๑๖	ปานกลาง
๑๑.	มีการคัดเลือกตัวแทนประชาชนเพื่อเป็นคณะกรรมการชุมชน	๓.๒๓	๑.๑๕	ปานกลาง

ตารางที่ ๔.๕ (ต่อ)

ข้อ	ด้านร่วมคิดและวางแผน	ระดับการมีส่วนร่วม		
		\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑๒.	มีการส่งตัวแทนประชาชนเข้าร่วมประชุมและวางแผนกับองค์การบริหารส่วนตำบล	๒.๕๒	๑.๐๕	ปานกลาง
๑๓.	ประชาชนมีส่วนร่วมในการรับผิดชอบดูแลแผนงาน	๒.๕๑	๑.๑๔	ปานกลาง
๑๔.	ประชาชนมีส่วนร่วมในการรับผิดชอบดูแลโครงการ	๒.๓๔	๐.๘๒	น้อย
๑๕.	ประชาชนรับรู้แผนงานหรือโครงการขององค์การบริหารส่วนตำบล	๒.๔๒	๐.๕๕	น้อย
รวม		๒.๖๐	๑.๐๕	ปานกลาง

(n = ๓๗๗)

จากตารางที่ ๔.๕ พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งหลวง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านร่วมคิดและวางแผน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับปานกลางแก้อข้อ โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย คือ มีการคัดเลือกตัวแทนประชาชนเพื่อเป็นคณะกรรมการชุมชน มีส่วนร่วมเสนอปัญหาของท้องถิ่นแก่องค์การบริหารส่วนตำบล มีการส่งตัวแทนประชาชนเข้าร่วมประชุมและวางแผนกับองค์การบริหารส่วนตำบล มีส่วนร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลค้นหาปัญหาของท้องถิ่น มีส่วนร่วมให้ข้อมูลในการนำไปจัดทำแผนพัฒนาประจำปีขององค์การบริหารส่วนตำบล ชักชวนเพื่อนบ้านให้เข้าร่วมในขั้นตอนต่าง ๆ ในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล มีส่วนร่วมให้ข้อมูลในการนำไปจัดทำแผนพัฒนา ๕ ปี ขององค์การบริหารส่วนตำบล มีส่วนร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบล จัดลำดับความสำคัญของปัญหา และประชาชนมีส่วนร่วมในการรับผิดชอบดูแลแผนงาน ส่วนที่เหลืออีกหกข้ออยู่ในระดับน้อย เรียงลำดับจากข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย คือ มีส่วนร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลในโครงการสำรวจความต้องการและการพัฒนาในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล มีส่วนร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลพิจารณาความเป็นไปได้ของโครงการ ประชาชนรับรู้แผนงานหรือโครงการขององค์การบริหารส่วนตำบล มีส่วนร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลแก้ไขทบทวนแผนงานและโครงการ มีส่วนร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลวิเคราะห์สาเหตุของปัญหา และประชาชนมีส่วนร่วมในการรับผิดชอบดูแลโครงการ

ตารางที่ ๔.๖ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหาร
 จัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งหลวง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการ
 ดำเนินการ โดยรวมและรายข้อ

ข้อ	ด้านการดำเนินการ	ระดับการมีส่วนร่วม		
		\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑.	มีส่วนร่วมในแผนงานหรือ โครงการต่าง ๆ ที่องค์การบริหารส่วนตำบลกำหนดขึ้น	๒.๒๗	๐.๕๒	น้อย
๒.	มีส่วนร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลในการสำรวจข้อมูลต่าง ๆ ในการปฏิบัติงาน	๒.๔๒	๐.๕๕	น้อย
๓.	มีส่วนร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลในการพัฒนาท้องถิ่นโดยการออกแรง	๒.๒๑	๐.๕๘	น้อย
๔.	มีส่วนร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลในการพัฒนาท้องถิ่นโดยการออกเงิน วัสดุสิ่งของ	๒.๐๘	๐.๕๒	น้อย
๕.	มีส่วนร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลในการพัฒนาท้องถิ่นโดยการให้คำปรึกษาแนะนำ	๒.๓๐	๐.๕๐	น้อย
๖.	มีความสนใจติดตามการบริหารงานของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล	๒.๗๗	๑.๓๒	ปานกลาง
๗.	มีการพบปะ พูดคุยสอบถามการทำงานจากสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล	๒.๘๕	๑.๓๑	ปานกลาง
๘.	เข้าร่วมกิจกรรมที่องค์การบริหารส่วนตำบลจัดให้มีขึ้นในชุมชน	๒.๘๒	๑.๓๓	ปานกลาง
๙.	เข้าร่วมเป็นคณะกรรมการในกิจกรรมขององค์การบริหารส่วนตำบล	๒.๕๕	๐.๗๗	ปานกลาง
๑๐.	ให้ความร่วมมือ ช่วยเหลือต่อหน่วยงานและองค์กรต่าง ๆ ที่เข้าร่วมดำเนินงาน	๒.๖๖	๐.๘๕	ปานกลาง
๑๑.	ร่วมกับกลุ่ม ชมรม สมาคม เพื่อทำกิจกรรมสาธารณะประโยชน์เพื่อชุมชน	๒.๕๘	๑.๐๓	ปานกลาง
๑๒.	ร่วมกันแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นระหว่างการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล	๒.๓๔	๐.๕๒	น้อย

ตารางที่ ๔.๖ (ต่อ)

ข้อ	ด้านการดำเนินการ	ระดับการมีส่วนร่วม		
		\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑๓.	ร่วมแสดงความคิดเห็นในที่ประชุมเกี่ยวกับการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล	๒.๔๘	๑.๑๔	น้อย
	รวม	๒.๔๕	๑.๐๓	น้อย

(n = ๓๗๓)

จากตารางที่ ๔.๖ พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งหลวง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการดำเนินการ โดยรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับปานกลางหกข้อ โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย คือ มีการพบปะ พูดคุยสอบถามการทำงานจากสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล เข้าร่วมกิจกรรมที่ องค์การบริหารส่วนตำบลจัดให้มีขึ้นในชุมชน มีความสนใจติดตามการบริหารงานของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ให้ความร่วมมือ ช่วยเหลือต่อหน่วยงานและองค์กรต่างๆ ที่เข้าร่วมดำเนินงาน เข้าร่วมเป็น คณะกรรมการในกิจกรรมขององค์การบริหารส่วนตำบล และร่วมกับกลุ่ม ชมรม สมาคม เพื่อทำกิจกรรม สาธารณะประโยชน์เพื่อชุมชน ส่วนที่เหลืออีกเจ็ดข้ออยู่ในระดับน้อย เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย คือ ร่วมแสดงความคิดเห็นในที่ประชุมเกี่ยวกับการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล มีส่วนร่วมกับ องค์การบริหารส่วนตำบลในการสำรวจข้อมูลต่างๆ ในการปฏิบัติงาน ร่วมกันแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้น ระหว่างการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล มีส่วนร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลในการ พัฒนาท้องถิ่น โดยการให้คำปรึกษาแนะนำ มีส่วนร่วมในแผนงานหรือโครงการต่างๆ ที่องค์การบริหาร ส่วนตำบลกำหนดขึ้น มีส่วนร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลในการพัฒนาท้องถิ่น โดยการออกแรง และมีส่วนร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลในการพัฒนาท้องถิ่น โดยการออกเงิน วัสดุสิ่งของ

ตารางที่ ๔.๗ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหาร
จัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งหลวง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้าน
การรับผลประโยชน์ โดยรวมและรายข้อ

ข้อ	ด้านการรับผลประโยชน์	ระดับการมีส่วนร่วม		
		\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑.	มีส่วนร่วมในการแต่งตั้งคณะกรรมการติดตามตรวจสอบ การทำงาน	๒.๓๕	๑.๑๐	น้อย
๒.	มีส่วนร่วมในการกำหนดเกณฑ์การตรวจสอบ การทำงาน	๒.๒๕	๐.๗๘	น้อย
๓.	มีส่วนร่วมในการเสนอให้บุคคลภายนอกร่วมตรวจสอบ การทำงานกลุ่ม	๒.๒๕	๐.๗๖	น้อย
๔.	มีการนำผลการตรวจสอบการทำงานกลุ่มตามระยะเวลา ที่กำหนด	๒.๑๕	๐.๘๓	น้อย
๕.	มีการนำผลการตรวจสอบการทำงานเปิดเผยต่อสาธารณะ	๒.๓๗	๑.๐๕	น้อย
๖.	มีส่วนร่วมในการใช้ประโยชน์จากโครงการพัฒนาตาม แผนพัฒนา อบต.	๒.๗๘	๑.๒๕	ปานกลาง
๗.	มีส่วนร่วมในการบำรุงรักษาโครงการที่ อบต. ทำให้ ใช้ประโยชน์ได้ตลอดไป	๒.๗๕	๑.๓๖	ปานกลาง
๘.	แผนพัฒนา อบต. ทุ่งหลวง เป็นประโยชน์และสามารถ แก้ไขปัญหาด้านเศรษฐกิจ เช่น ส่งเสริมให้ประชาชนมี อาชีพและรายได้เพิ่มขึ้น	๒.๕๘	๑.๐๘	ปานกลาง
๙.	แผนพัฒนา อบต. ทุ่งหลวง เป็นประโยชน์และสามารถ แก้ไขปัญหาด้านบริหารจัดการ เช่น ส่งเสริมและสนับสนุน ให้ประชาชนมีส่วนร่วมตามระบอบประชาธิปไตย แก้ไขปัญหาด้านการจราจร ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย	๒.๘๓	๑.๒๐	ปานกลาง
๑๐.	แผนพัฒนา อบต. ทุ่งหลวง เป็นประโยชน์และสามารถ แก้ไขปัญหาด้านโครงสร้างพื้นฐาน เช่น การคมนาคม การสาธารณสุข โภค แก้ไขปัญหาน้ำท่วม เป็นต้น	๒.๘๖	๑.๓๓	ปานกลาง
รวม		๒.๕๖	๑.๐๘	ปานกลาง

(n = ๓๗๗)

จากตารางที่ ๔.๖ พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งหลวง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการรับผลประโยชน์ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับปานกลางห้าข้อ โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย คือ แผนพัฒนา อบต. ทุ่งหลวง เป็นประโยชน์และสามารถแก้ไขปัญหาด้านเศรษฐกิจ เช่น ส่งเสริมให้ประชาชนมีอาชีพและรายได้เพิ่มขึ้น แผนพัฒนา อบต. ทุ่งหลวง เป็นประโยชน์และสามารถแก้ไขปัญหาด้านโครงสร้างพื้นฐาน เช่น การคมนาคม การสาธารณสุข โภค แก้ไขปัญหาน้ำท่วม เป็นต้น แผนพัฒนา อบต. ทุ่งหลวง เป็นประโยชน์และสามารถแก้ไขปัญหาด้านการบริหารจัดการ เช่น ส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมตามระบอบประชาธิปไตย แก้ไขปัญหาด้านการจราจร ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย มีส่วนร่วมในการใช้ประโยชน์จากโครงการพัฒนาตามแผนพัฒนา อบต. และมีส่วนร่วมในการบำรุงรักษาโครงการที่ อบต. ทำให้ให้ใช้ประโยชน์ได้ตลอดไป ส่วนที่เหลืออีกห้าข้ออยู่ในระดับน้อย เรียงตามลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย คือ มีส่วนร่วมในการแต่งตั้งคณะกรรมการติดตามตรวจสอบ การทำงาน มีการนำผลการตรวจสอบการทำงานเปิดเผยต่อสาธารณะ มีส่วนร่วมในการเสนอให้บุคคลภายนอกร่วมตรวจสอบการทำงานกลุ่ม มีส่วนร่วมในการกำหนดเกณฑ์การตรวจสอบ การทำงาน และมีการนำผลการตรวจสอบการทำงานกลุ่มตามระยะเวลาที่กำหนด

ตอนที่ ๓ ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการของ
องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งหลวง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

ผลการเปรียบเทียบปรากฏตามตารางที่ ๔.๘-๔.๑๖

ตารางที่ ๔.๘ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการ
บริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งหลวง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด
โดยรวมและรายด้านทุกด้าน จำแนกตามเพศ

ความคิดเห็น	เพศชาย			เพศหญิง		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ด้านร่วมคิดและวางแผน	๒.๖๕	๐.๘๓	ปานกลาง	๒.๔๕	๐.๗๔	น้อย
ด้านการดำเนินการ	๒.๕๗	๐.๗๖	ปานกลาง	๒.๓๕	๐.๗๒	น้อย
ด้านการรับผลประโยชน์	๒.๖๔	๐.๘๓	ปานกลาง	๒.๔๗	๐.๗๘	น้อย
รวม	๒.๖๔	๐.๗๘	ปานกลาง	๒.๔๕	๐.๗๒	น้อย

จากตารางที่ ๔.๘ พบว่า ประชาชนเพศชาย มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการขององค์การบริหาร
ส่วนตำบลทุ่งหลวง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ทั้งโดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับปาน
กลาง ส่วนประชาชนเพศหญิง มีส่วนร่วมทั้งโดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับน้อย

ตารางที่ ๔.๙ แสดงผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการขององค์การ
บริหารส่วนตำบลทุ่งหลวง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม จำแนกตามเพศ

เพศ	n	\bar{X}	S.D.	t	Sig
ชาย	๒๐๘	๒.๖๔	๐.๗๘	๒.๑๕	.๐๓๔*
หญิง	๑๖๕	๒.๔๕	๐.๗๒		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

จากตารางที่ ๔.๙ พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการของ
องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งหลวง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมแตกต่างกันอย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ สอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้

ตารางที่ ๔.๑๐ แสดงผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งหลวง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านร่วมคิดและวางแผน
จำแนกตามเพศ

เพศ	n	\bar{X}	S.D.	t	Sig
ชาย	๒๐๘	๒.๖๕	๐.๘๓	๒.๒๕	.๐๒๒*
หญิง	๑๖๕	๒.๔๕	๐.๗๔		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๐ พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งหลวง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านร่วมคิดและวางแผนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ สอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้

ตารางที่ ๔.๑๑ แสดงผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งหลวง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการดำเนินการ
จำแนกตามเพศ

เพศ	n	\bar{X}	S.D.	t	Sig
ชาย	๒๐๘	๒.๕๗	๐.๗๖	๒.๒๑	.๐๓๑*
หญิง	๑๖๕	๒.๓๕	๐.๗๒		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๑ พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งหลวง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการดำเนินการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ สอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้

ตารางที่ ๔.๑๒ แสดงผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการของ
องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งหลวง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการรับ
ผลประโยชน์ จำแนกตามเพศ

เพศ	n	\bar{X}	S.D.	t	Sig
ชาย	๒๐๘	๒.๖๔	๐.๘๓	๑.๘๘	.๐๖๐
หญิง	๑๖๕	๒.๔๗	๐.๗๘		

จากตารางที่ ๔.๑๒ พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการของ
องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งหลวง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการรับผลประโยชน์
ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้

ตารางที่ ๔.๑๓ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งหลวง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมและรายด้านทุกด้าน จำแนกตามอายุ

ความคิดเห็น	ต่ำกว่า ๓๐ ปี			๓๐-๕๐ ปี			เกิน ๕๐ ปี		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ด้านร่วมคิดและวางแผน	๒.๔๔	๐.๕๐	น้อย	๒.๔๔	๐.๖๒	น้อย	๒.๗๗	๐.๕๓	ปานกลาง
ด้านการดำเนินการ	๒.๓๔	๐.๔๕	น้อย	๒.๓๓	๐.๖๖	น้อย	๒.๖๕	๐.๘๒	ปานกลาง
ด้านการรับผลประโยชน์	๒.๔๓	๐.๕๓	น้อย	๒.๓๘	๐.๖๘	น้อย	๒.๗๕	๐.๕๑	ปานกลาง
รวม	๒.๔๐	๐.๔๕	น้อย	๒.๓๘	๐.๖๕	น้อย	๒.๗๒	๐.๘๕	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๑๓ พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่ำกว่า ๓๐ ปี และอายุระหว่าง ๓๐-๕๐ ปี มีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งหลวง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ทั้ง โดยรวมและรายด้านทุกด้าน อยู่ในระดับน้อย ส่วนประชาชนที่มีอายุเกิน ๕๐ ปี มีส่วนร่วมทั้ง โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ ๔.๑๔ แสดงผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการของ
องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งหลวง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม
จำแนกตามอายุ

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
ระหว่างกลุ่ม	๕.๑๕๐	๒	๔.๕๕๕	๘.๓๒๐	.๐๐๐*
ภายในกลุ่ม	๑๗๕.๐๗๖	๓๗๔	.๕๕๒		
รวม	๑๘๐.๒๒๖	๓๗๖			

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๔ พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการของ
องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งหลวง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม แตกต่างกันอย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ สอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้

ตารางที่ ๔.๑๕ แสดงค่าเฉลี่ยเปรียบเทียบความแตกต่างการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการของ
องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งหลวง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม
จำแนกตามอายุ เป็นรายคู่

อายุ	\bar{X}	ต่ำกว่า ๓๐ ปี	๓๐-๕๐ ปี	เกิน ๕๐ ปี
		๒.๔๐	๒.๓๘	๒.๗๒
ต่ำกว่า ๓๐ ปี	๒.๔๐		.๕๕๓	.๑๗๕
๓๐-๕๐ ปี	๒.๓๘			.๐๐๐*
เกิน ๕๐ ปี	๒.๗๒			

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๕ พบว่า ประชาชนที่มีอายุ เกิน ๕๐ ปี มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการของ
องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งหลวง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม มากกว่า ประชาชนที่มี
อายุระหว่าง ๓๐-๕๐ ปี

ตารางที่ ๔.๑๖ แสดงผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการของ
องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งหลวง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านร่วมคิด
และวางแผน จำแนกตามอายุ

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
ระหว่างกลุ่ม	๕.๐๕๗	๒	๔.๕๒๘	๗.๓๗๕	.๐๐๑*
ภายในกลุ่ม	๑๕๔.๕๔๖	๓๗๔	.๖๑๔		
รวม	๒๐๓.๖๐๓	๓๗๖			

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๖ พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการของ
องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งหลวง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านร่วมคิดและวางแผน
แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ สอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้

ตารางที่ ๔.๑๗ แสดงค่าเฉลี่ยเปรียบเทียบความแตกต่างการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการของ
องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งหลวง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านร่วมคิด
และวางแผน จำแนกตามอายุ เป็นรายคู่

อายุ	\bar{X}	ต่ำกว่า ๓๐ ปี	๓๐-๕๐ ปี	เกิน ๕๐ ปี
		๒.๔๔	๒.๔๔	๒.๗๗
ต่ำกว่า ๓๐ ปี	๒.๔๔		๑.๐๐	.๑๘๓
๓๐-๕๐ ปี	๒.๔๔			.๐๐๑*
เกิน ๕๐ ปี	๒.๗๗			

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๗ พบว่า ประชาชนที่มีอายุ เกิน ๕๐ ปี มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการของ
องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งหลวง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านร่วมคิดและวางแผน มากกว่า
ประชาชนที่มีอายุระหว่าง ๓๐-๕๐ ปี

ตารางที่ ๔.๑๘ แสดงผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการของ
องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งหลวง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการดำเนินการ
จำแนกตามอายุ

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
ระหว่างกลุ่ม	๘.๑๘๒	๒	๔.๐๙๑	๗.๖๑๖	.๐๐๑*
ภายในกลุ่ม	๑๗๐.๒๘๒	๓๗๔	.๕๓๗		
รวม	๑๗๘.๔๖๔	๓๗๖			

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๘ พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการขององค์การ
บริหารส่วนตำบลทุ่งหลวง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการดำเนินการ แตกต่างกันอย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ สอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้

ตารางที่ ๔.๑๙ แสดงค่าเฉลี่ยเปรียบเทียบความแตกต่างการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการของ
องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งหลวง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการดำเนินการ
จำแนกตามอายุ เป็นรายคู่

อายุ	\bar{X}	ต่ำกว่า ๓๐ ปี	๓๐-๕๐ ปี	เกิน ๕๐ ปี
		๒.๓๔	๒.๓๓	๒.๖๕
ต่ำกว่า ๓๐ ปี	๒.๓๔		.๕๕๕	.๑๘๖
๓๐-๕๐ ปี	๒.๓๓			.๐๐๑*
เกิน ๕๐ ปี	๒.๖๕			

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๙ พบว่า ประชาชนที่มีอายุเกิน ๕๐ ปี มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการของ
องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งหลวง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการดำเนินการ มากกว่า
ประชาชนที่มีอายุระหว่าง ๓๐-๕๐ ปี

ตารางที่ ๔.๒๐ แสดงผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการของ
องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งหลวง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการรับ
ผลประโยชน์ จำแนกตามอายุ

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
ระหว่างกลุ่ม	๑๐.๔๒๗	๒	๕.๒๑๔	๘.๓๐๔	.๐๐๐*
ภายในกลุ่ม	๑๕๕.๐๓๕	๓๗๔	.๖๒๘		
รวม	๒๐๕.๔๖๒	๓๗๖			

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

จากตารางที่ ๔.๒๐ พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการของ
องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งหลวง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการรับผลประโยชน์
แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ สอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้

ตารางที่ ๔.๒๑ แสดงค่าเฉลี่ยเปรียบเทียบความแตกต่างการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการของ
องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งหลวง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการรับ
ผลประโยชน์ จำแนกตามอายุ เป็นรายคู่

อายุ	\bar{X}	ต่ำกว่า ๓๐ ปี	๓๐-๕๐ ปี	เกิน ๕๐ ปี
		๒.๔๓	๒.๓๘	๒.๗๕
ต่ำกว่า ๓๐ ปี	๒.๔๓		.๕๖๑	.๒๓๔
๓๐-๕๐ ปี	๒.๓๘			.๐๐๐*
เกิน ๕๐ ปี	๒.๗๕			

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

จากตารางที่ ๔.๒๑ พบว่า ประชาชนที่มีอายุเกิน ๕๐ ปี มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการของ
องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งหลวง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการรับผลประโยชน์ มากกว่า
ประชาชนที่มีอายุระหว่าง ๓๐-๕๐ ปี

ตารางที่ ๔.๒๒ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งหลวง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมและรายด้านทุกด้าน จำแนกตามระดับการศึกษา

ความคิดเห็น	ต่ำกว่าปริญญาตรี			ปริญญาตรีขึ้นไป		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ด้านร่วมคิดและวางแผน	๒.๕๕	๐.๘๐	ปานกลาง	๒.๕๔	๐.๗๗	ปานกลาง
ด้านการดำเนินการ	๒.๔๗	๐.๗๔	น้อย	๓.๐๔	๐.๗๘	ปานกลาง
ด้านการรับผลประโยชน์	๒.๕๕	๐.๘๑	ปานกลาง	๒.๘๘	๐.๘๗	ปานกลาง
รวม	๒.๕๔	๐.๗๕	ปานกลาง	๒.๕๕	๐.๗๖	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๒๒ พบว่า ประชาชนที่สำเร็จการศึกษาในระดับต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งหลวง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ทั้งโดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง เช่นเดียวกัน ยกเว้นด้านการดำเนินการที่ประชาชนที่สำเร็จการศึกษาในระดับต่ำกว่าปริญญาตรี มีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อยเท่านั้น

ตารางที่ ๔.๒๓ แสดงผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งหลวง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	n	\bar{X}	S.D.	t	Sig
ต่ำกว่าปริญญาตรี	๓๖๕	๒.๕๔	๐.๗๕	-๑.๘๗๐	.๐๖๒
ปริญญาตรี	๑๒	๒.๕๕	๐.๗๖		

จากตารางที่ ๔.๒๓ พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งหลวง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้

ตารางที่ ๔.๒๔ แสดงผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งหลวง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านร่วมคิดและวางแผน จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	n	\bar{X}	S.D.	t	Sig
ต่ำกว่าปริญญาตรี	๓๖๕	๒.๕๕	๐.๘๐	-๑.๔๕๑	.๑๓๗
ปริญญาตรี	๑๒	๒.๕๔	๐.๗๗		

จากตารางที่ ๔.๒๔ พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งหลวง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านร่วมคิดและวางแผน ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้

ตารางที่ ๔.๒๕ แสดงผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งหลวง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการดำเนินการ จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	n	\bar{X}	S.D.	t	Sig
ต่ำกว่าปริญญาตรี	๓๖๕	๒.๔๗	๐.๗๔	-๒.๖๔๔	.๐๐๕*
ปริญญาตรี	๑๒	๓.๐๔	๐.๗๘		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

จากตารางที่ ๔.๒๕ พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งหลวง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการดำเนินการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ สอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้

ตารางที่ ๔.๒๖ แสดงผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการของ
องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งหลวง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการรับ
ผลประโยชน์ จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	n	\bar{X}	S.D.	t	Sig
ต่ำกว่าปริญญาตรี	๓๖๕	๒.๕๕	๐.๘๑	-๑.๓๕๖	.๑๗๕
ปริญญาตรี	๑๒	๒.๘๘	๐.๘๗		

จากตารางที่ ๔.๒๖ พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ
ขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งหลวง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการรับผลประโยชน์
ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้

ตอนที่ ๔ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งหลวง
อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏตามตารางที่ ๔.๒๗

ตารางที่ ๔.๒๗ ข้อเสนอแนะของประชาชนเกี่ยวกับการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วน
ตำบลทุ่งหลวง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

ข้อที่	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
๑. ด้านร่วมคิดและวางแผน		
๑.	ควรให้ประชาชนได้นำเสนอปัญหาและความต้องการของตนเองมากขึ้น	๑๘
๒.	ควรให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาในเรื่องต่าง ๆ	๘
๓.	ควรให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการรับผิดชอบดูแลโครงการต่าง ๆ ร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบล	๔
๔.	ควรให้ประชาชนมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องการเกษตรในพื้นที่	๔
๕.	ควรมีการประชุมสัมพันธัมพันธ์เกี่ยวกับแผนงานขององค์การบริหารส่วนตำบลให้ประชาชนได้รับรู้มากขึ้น	๓
๖.	ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นและซักถามในที่ประชุม	๒
๒. ด้านการดำเนินการ		
๑.	ควรให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการให้คำปรึกษาแนะนำเกี่ยวกับการพัฒนาท้องถิ่น	๕
๒.	ควรให้ประชาชนเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลมากขึ้น	๓
๓.	ควรให้ประชาชนมีส่วนช่วยเหลือหน่วยงานและองค์กรต่าง ๆ มากขึ้น	๒
๔.	สมาชิกขององค์การบริหารส่วนตำบลควรมีการพบปะพูดคุยกับประชาชนบ่อย ๆ เพื่อสร้างความคุ้นเคย และเป็นกันเอง	๑
๓. ด้านการรับผลประโยชน์		
๑.	ควรจัดหาแหล่งน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภค ให้เพียงพอต่อจำนวนประชากรในหมู่บ้าน	๕๕
๒.	ควรปรับปรุงระบบน้ำประปาหมู่บ้าน	๓๔
๓.	ควรจัดส่งเสริมอาชีพให้แก่ประชาชน	๒
๔.	ควรมีการจัดการจราจรและการป้องกันสาธารณสุขที่ดีขึ้น	๒
๕.	ควรมีแก้ไขปัญหาน้ำท่วมในพื้นที่	๑

จากตารางที่ ๔.๒๗ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบล
ทุ่งหลวง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ในแต่ละด้านดังนี้

๑. เมื่อพิจารณาโดยรวม พบว่า ประชาชนมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการบริหาร
จัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งหลวง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยเรียงลำดับจาก
มากไปหาน้อย สามลำดับแรก คือ ควรจัดหาแหล่งน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภค ให้เพียงพอต่อจำนวน
ประชากรในหมู่บ้าน ควรปรับปรุงระบบน้ำประปาหมู่บ้าน และควรให้ประชาชนได้นำเสนอปัญหา
และความต้องการของตนเองมากขึ้น

๒. ด้านร่วมคิดและวางแผน พบว่า ประชาชน เห็นสมควรว่า ควรให้ประชาชนได้นำเสนอปัญหา
และความต้องการของตนเองมากขึ้น ควรให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาในเรื่องต่าง ๆ
ควรให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการรับผิดชอบดูแลโครงการต่าง ๆ ร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบล
ควรให้ประชาชนมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องการศึกษาในพื้นที่ ควรมีการประชุมสัมพันธ
เกี่ยวกับแผนงานขององค์การบริหารส่วนตำบลให้ประชาชนได้รับรู้มากขึ้น และควรเปิดโอกาสให้
ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นและซักถามในที่ประชุม

๓. ด้านการดำเนินการ พบว่า ประชาชน เห็นสมควรว่า ควรให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการ
ให้คำปรึกษาแนะนำเกี่ยวกับการพัฒนาท้องถิ่น ควรให้ประชาชนเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกับองค์การ
บริหารส่วนตำบลมากขึ้น ควรให้ประชาชนมีส่วนช่วยเหลือหน่วยงานและองค์กรต่าง ๆ มากขึ้น และ
สมาชิกขององค์การบริหารส่วนตำบลควรจะมีการพบปะพูดคุยกับประชาชนบ่อย ๆ เพื่อสร้างความคุ้นเคย
และเป็นกันเอง

๔. ด้านการรับผลประโยชน์ พบว่า ประชาชน เห็นสมควรว่า ควรจัดหาแหล่งน้ำเพื่อการ
อุปโภค บริโภค ให้เพียงพอต่อจำนวนประชากรในหมู่บ้าน ควรปรับปรุงระบบน้ำประปาหมู่บ้าน ควรจัด
ส่งเสริมอาชีพให้แก่ประชาชน ควรมีการจัดการจราจรและการป้องกันสาธารณภัยที่ดีขึ้น และควรมี
แก้ไขปัญหาทั่วพื้นที่

บทที่ ๕

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งหลวง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด” มีวัตถุประสงค์ ๑) เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งหลวง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ๒) เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งหลวง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ดของประชาชนที่มีเพศ อายุ และระดับการศึกษาต่างกัน และ ๓) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งหลวง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมากำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย โดยได้ตั้งสมมติฐานของการวิจัยว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ และระดับการศึกษา ต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งหลวง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด แตกต่างกัน

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ หัวหน้าครัวเรือนที่อาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งหลวง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน ๑,๘๘๓ คน ได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยผู้วิจัยต้องการสุ่มตัวอย่าง ๒๐% ของจำนวนประชากรทั้งหมด ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๓๗๖ คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามปลายเปิด จำนวน ๓๘ ข้อ โดยแบ่งออกเป็น ๓ ด้าน ได้แก่ ๑) ด้านร่วมคิดและวางแผน ๒) ด้านการดำเนินการ และ ๓) ด้านการรับผลประโยชน์ ผู้วิจัยใช้ลักษณะคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่าห้าระดับ โดยใช้หลักของ Likert Scale คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด และแบบสอบถามปลายเปิด (Open-ended) เพื่อสอบถามข้อเสนอแนะเกี่ยวกับ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งหลวง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน ๓ ข้อ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และสถิติเชิงอนุมานหรืออ้างอิง ได้แก่ ทดสอบค่าที (t-test) การทดสอบความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA หรือ F-test) ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ เชฟเฟ (Scheffe's Method) โดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลและประมวลผลข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์ ซึ่งสามารถสรุปผลของการวิจัยตามข้อค้นพบได้ดังต่อไปนี้

๕.๑ สรุปผล

การวิจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งหลวง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ผลของการวิจัยสามารถสรุปได้ดังนี้

๕.๑.๑ ผลการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนเป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ ๕๕.๑๗ มีอายุเกิน ๕๐ ปี คิดเป็นร้อยละ ๕๐.๔๐ สำเร็จการศึกษาในระดับต่ำกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ ๘๖.๘๒

๕.๑.๒ ผลการวิเคราะห์การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งหลวง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งหลวง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมทั้งสามด้านอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลางสองด้าน คือ ด้านร่วมคิดและวางแผน และด้านการรับผลประโยชน์ ส่วนด้านการดำเนินการ อยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน มีผลการวิจัยดังต่อไปนี้

๑) ด้านร่วมคิดและวางแผน พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งหลวง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่ ๑๑ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีการคัดเลือกตัวแทนประชาชนเพื่อเป็นคณะกรรมการชุมชน และข้อที่ ๑๔ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ประชาชนมีส่วนร่วมในการรับผิดชอบดูแลโครงการ

๒) ด้านการดำเนินการ พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งหลวง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่ ๗ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีการพบปะ พูดคุยสอบถามการทำงานจากสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล และข้อที่ ๔ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ มีส่วนร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลในการพัฒนาท้องถิ่น โดยการออกเงิน วัสดุสิ่งของ

๓) ด้านการรับผลประโยชน์ พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งหลวง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่ ๘ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ แผนพัฒนา อบต. ทุ่งหลวง เป็นประโยชน์ และสามารถแก้ไขปัญหาด้านเศรษฐกิจ เช่น ส่งเสริมให้ประชาชนมีอาชีพและรายได้เพิ่มขึ้น และข้อที่ ๔ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ มีการนำผลการตรวจสอบการทำงานกลุ่มตามระยะเวลาที่กำหนด

๕.๑.๓ ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย

การวิเคราะห์เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งหลวง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีเพศและอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งหลวง อำเภอสุวรรณภูมิ

จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐาน การวิจัยที่ตั้งไว้ ส่วนประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการขององค์การ บริหารส่วนตำบลทุ่งหลวง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับ สมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายด้านมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

๑) ด้านร่วมคิดและวางแผน พบว่า ประชาชนที่มีเพศและอายุ ต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ ขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งหลวง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้ ส่วนประชาชนที่สำเร็จการศึกษา ในระดับต่างกัน มีส่วนร่วมไม่แตกต่างกัน

๒) ด้านการดำเนินการ พบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ และระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วม ในการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งหลวง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้

๓) ด้านการรับผลประโยชน์ พบว่า ประชาชนที่มีเพศ และระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วม ในการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งหลวง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้ ส่วนประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้

๕.๑.๔ ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งหลวง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

ข้อเสนอแนะของประชาชนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการขององค์การบริหาร ส่วนตำบลทุ่งหลวง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย สามลำดับแรก คือ

- ๑) ควรจัดหาแหล่งน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภค ให้เพียงพอต่อจำนวนประชากรในหมู่บ้าน
- ๒) ควรปรับปรุงระบบน้ำประปาหมู่บ้าน
- ๓) ควรให้ประชาชนได้นำเสนอปัญหาและความต้องการของตนเองมากขึ้น

๕.๒ อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งหลวง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ใน ๓ ด้าน คือ ๑) ด้านร่วมคิดและวางแผน ๒) ด้านการดำเนินการ และ ๓) ด้านการรับผลประโยชน์ มีผลการวิจัยที่น่าสนใจและนำมาอภิปรายผลเพิ่มเติมตามประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

๕.๒.๑ การวิเคราะห์การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งหลวง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งหลวง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า ประชาชนขาดความรู้ความเข้าใจ ทักษะ ความสามารถที่จะเข้าร่วมบริหารงานกับองค์การบริหารส่วนตำบล ทั้งนี้เนื่องจาก ประชาชนที่อาศัยในเขตพื้นที่ความรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งหลวง นั้นเป็นชุมชนที่อาศัยอยู่ดั้งเดิม ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ทำนา ทำไร่ และรับจ้างเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งประชาชนส่วนใหญ่ได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน แต่ในการจัดทำคู่มือ ระเบียบ กฎหมาย แผนพัฒนา ข้อบัญญัติงบประมาณ ระเบียบพัสดุ การจัดซื้อจัดจ้าง และเอกสารราชการต่าง ๆ ฯลฯ เป็นฉบับภาษาแบบทางราชการ ภาษาวิชาการ ทำให้ประชาชนเข้าใจได้ยาก และอาจทำให้ประชาชนเกิดการเบื่อกัน ละเอียด รวมถึงไม่อยากเข้าไปมีส่วนร่วมในการบริหารงานกับองค์การบริหารส่วนตำบลได้ ผลการวิจัยประเด็นนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ งามตา สุขประเสริฐ ได้ทำการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนด้านการบริหารส่วนตำบล ศึกษาเฉพาะกรณี : องค์การบริหารส่วนตำบลเสมีด อำเภอเมืองชลบุรี ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความรู้ความเข้าใจในอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลเสมีดอยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อภรณ์ วัชร ได้ทำการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลศึกษากรณี : องค์การบริหารส่วนตำบลวังตะเคียน อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนในตำบลวังตะเคียนมีส่วนร่วมในการบริหารพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ โดยรวมที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านร่วมคิดและวางแผน ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่าประชาชนยังไม่มีส่วนร่วมอย่างแท้จริง เพราะองค์การบริหารส่วนตำบลยังไม่เปิดโอกาสให้ทุกคน ทุกกลุ่มในหมู่บ้านมีส่วนเกี่ยวข้องในการตัดสินใจที่จะดำเนินการใด ๆ เพื่อตัวเอง และเพื่อหมู่บ้านของเขา โดยตัวของเขาเอง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ นรินทร์ จงวุฒิเวศย์ ที่กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนครอบคลุมถึงการสร้างโอกาสที่เอื้อให้สมาชิกทุกคนของชุมชน และของสังคมได้ร่วมกิจกรรมซึ่งนำไปสู่การพัฒนา และมีอิทธิพลต่อกระบวนการพัฒนาและเอื้อให้ได้รับประโยชน์จากการพัฒนาโดยเท่าเทียม รวมทั้งสอดคล้องกับแนวคิดของ ดร. ทวีวงศ์ ศรีบุรี ที่กล่าวว่า การร่วมในการตัดสินใจ (Decision making) การมีส่วนร่วมในรูปแบบนี้ ถือเป็นเป้าหมายสูงสุดของการมีส่วนร่วมของประชาชน ในทางปฏิบัติจริง การดำเนิน โครงการซึ่งมักดำเนินการในรูปของคณะกรรมการจะต้องมีตัวแทนของประชาชนร่วมเป็นคณะกรรมการด้วย

ส่วนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งหลวง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการดำเนินการ ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า ประชาชนยังไม่เข้าใจการดำเนินงานตามโครงการและแผนกำหนดโครงการและแผนงานขององค์การบริหารส่วนตำบลอย่างชัดเจน ไม่ว่าจะเป็นส่วนร่วมในแผนงานหรือโครงการต่าง ๆ ที่องค์การบริหารส่วนตำบลกำหนดขึ้น หรือการสำรวจข้อมูลต่าง ๆ ในการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบล จึงทำให้มีส่วนร่วมในการดำเนินการอยู่ในระดับต่ำ ผลการวิจัยประเด็นนี้ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ ทวีป คงเทียน ได้ทำการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลเป็ริง อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลเป็ริง อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก และไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิทยา เจริญศิริ ได้ทำการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าสองคอน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลท่าสองคอน ด้านการมีส่วนร่วมดำเนินงานอยู่ในระดับน้อยที่สุด

เมื่อแยกออกเป็นรายด้านเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งหลวง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด สามารถอธิบายผลได้ดังนี้

๑) ด้านร่วมคิดและวางแผน พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งหลวง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่ ๑๑ คือ มีการคัดเลือกตัวแทนประชาชนเพื่อเป็นคณะกรรมการชุมชน มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่าองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งหลวงได้เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการชุมชน โดยคัดเลือกตัวแทนประชาชนเพื่อทำหน้าที่เป็นคณะกรรมการทำงานร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อเสนอปัญหาและความต้องการของประชาชนในหมู่บ้าน ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ อนุวัฒน์ พันธุเวช ได้ทำการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลวังใหม่ กิ่งอำเภอสว่างแดนดิน จังหวัดสกลนคร ผลการวิจัยพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลวังใหม่ กิ่งอำเภอสว่างแดนดิน จังหวัดสกลนคร ด้านการร่วมคิดพัฒนา อยู่ในระดับปานกลาง

ส่วนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งหลวง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านร่วมคิดและวางแผน ข้อที่ ๑๔ คือ มีส่วนร่วมในการรับผิดชอบดูแลโครงการ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่าประชาชนเห็นว่าโครงการต่างๆ ที่องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งหลวงจัดทำ หรือสร้างขึ้นมา นั้น ผู้รับผิดชอบดูแลโครงการต่าง ๆ นั้น จะต้องเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลเท่านั้น รวมถึงองค์การบริหารส่วนตำบลยังไม่ให้ความสำคัญแก่ประชาชน

โดยการเปิดโอกาสให้ประชาชนรับทราบและรับรู้เกี่ยวกับการรับผิดชอบโครงการต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิทยา เจริญศิริ ได้ทำการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าสองคอน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมด้านการมีส่วนร่วมกำหนดปัญหาและวางแผน อยู่ในระดับน้อยที่สุด

๒) ด้านการดำเนินการ พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งหลวง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่ ๑ คือ มีการพบปะ พูดคุยสอบถามการทำงานจากสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่าการพบปะพูดคุย หรือการติดตามการทำงานขององค์การบริหารส่วนตำบลนั้น ประชาชนจะได้สอบถามหรือพูดคุยเกี่ยวกับการทำงานจากสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นส่วนใหญ่ ทั้งนี้เนื่องจาก สมาชิกเป็นตัวแทนของประชาชนในหมู่บ้านหากประชาชนมีข้อสงสัยหรือปัญหาเกี่ยวกับการทำงานขององค์การบริหารส่วนตำบลสมาชิกสามารถที่จะให้คำแนะนำหรือตอบข้อซักถามได้ ผลการวิจัยประเด็นนี้ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ มาลี เบ็ญจะมโน ได้ทำการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษากรณีองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยกะปิ ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของ อบต. ในระดับปานกลาง และไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ อารณ วัชร ได้ทำการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล ศึกษากรณี : องค์การบริหารส่วนตำบลวังตะเคียน อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนในตำบลวังตะเคียนมีส่วนร่วมในการบริหารพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล ด้านการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง รวมทั้งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ ยิ่งยศ พันธุ์เอี่ยม ได้ทำการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลห้วยกะปิ จังหวัดชลบุรี ผลการวิจัยพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานของ อบต. ด้านการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง

ส่วนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งหลวง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการดำเนินการ ข้อที่ ๔ คือ มีส่วนร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลในการพัฒนาท้องถิ่นโดยการออกเงิน วัสดุสิ่งของ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า โครงการพัฒนาต่าง ๆ ที่นำไปให้ชาวบ้านในชุมชนต่าง ๆ นั้น ประชาชนในพื้นที่มีส่วนร่วม บ้างก็บอกว่ามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน โดยชุมชนมีส่วนสมทบงบประมาณ ๕ -๑๕ % ถ้าไม่มีเป็นเงินก็คิดจากมูลค่าแรงงาน วัสดุสิ่งของ วัสดุดิบ หรืออะไรก็ได้ที่มาจากชุมชนจึงทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมน้อย

๓) ด้านการรับผลประโยชน์ พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งหลวง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่ ๘ คือ แผนพัฒนา อบต. ทุ่งหลวง เป็นประโยชน์และสามารถแก้ไขปัญหา

ด้านเศรษฐกิจ เช่น ส่งเสริมให้ประชาชนมีอาชีพและรายได้เพิ่มขึ้น มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งหลวงมีการสนับสนุนประชาชนสร้าง กลุ่มอาชีพต่างๆ ขึ้น ทั้งกลุ่มแม่บ้าน กลุ่มเลี้ยงสัตว์ กลุ่มเกษตรกร กลุ่มผลิตภัณฑ์ตำบล นอกจากนี้ ด้วยอาชีพของประชาชน คือทำการเกษตร ทำนา ทำไร่ ภารกิจหลักขององค์การบริหารส่วนตำบลจึงให้การส่งเสริม การเลี้ยงสัตว์ การปลูกผัก และพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ผลการวิจัยประเด็นนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ อารีณา มะหะหมัด ได้ทำการวิจัย เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานของเทศบาลตำบลท่าไม้ อำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนมีพฤติกรรมด้านความสนใจในการบริหารงานของเทศบาลด้านการรับผลประโยชน์อยู่ในระดับปานกลาง

ส่วนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งหลวง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการรับผลประโยชน์ พบว่า ข้อที่ ๔ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ มีการนำผลการตรวจสอบการทำงานกลุ่มตามระยะเวลาที่กำหนด ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่าประชาชนยังขาดความรู้ความเข้าใจในการตรวจสอบการทำงานขององค์การบริหารส่วนตำบล รวมถึงประชาชนบางคน ไม่ได้เป็นคณะกรรมการ จึงทำให้ไม่สามารถที่จะเข้าไปตรวจสอบการทำงานขององค์การบริหารส่วนตำบลได้

๕.๒.๒ ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย

การวิเคราะห์เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งหลวง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัยครั้งนี้ ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่าประชาชนเพศชาย มีความรู้เรื่องการมีส่วนร่วมมากกว่าประชาชนเพศหญิง รวมทั้งประชาชนเพศหญิงยังขาดความรู้ความเข้าใจในหน้าที่ และหลักประชาธิปไตย ที่ถูกต้องน้อยกว่าประชาชนเพศชายก็เป็นได้ จึงทำให้ประชาชนเพศชายและเพศหญิงมีส่วนร่วมที่แตกต่างกัน ผลการวิจัยประเด็นนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิทยา เจริญศิริ ได้ทำการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าสองคอน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลท่าสองคอน ที่มีเพศแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

ส่วนประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัยครั้งนี้ ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่าประชาชนที่อยู่ในวัยหนุ่มสาวยังไม่ค่อยให้ความสนใจในการมีส่วนร่วมเท่าที่ควร และอาจเห็นว่าการมีส่วนร่วมไม่ใช่เรื่องของตน ส่วนผู้สูงอายุที่มีประสบการณ์ในการมีส่วนร่วมยังคงให้ความสนใจในเรื่องท้องถิ่นจึงได้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกับองค์การบริหารส่วนตำบลอยู่เป็นประจำ ผลการวิจัยประเด็นนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ ทวีป คงเทียน ได้ทำการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วม

ของประชาชนต่อการบริหารองค์การส่วนตำบลเป็ริง อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ ผลการวิจัยพบว่า ภูมิหลังของประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารองค์การตำบลเป็ริง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

และประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งหลวง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัยครั้งนี้ ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่าประชาชนไม่ว่าจะมีระดับการศึกษาต่ำหรือว่าสูงยังขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของตนเอง และขององค์การบริหารส่วนตำบล จึงทำให้การเข้ามามีส่วนร่วมยังอยู่ในระดับน้อย ผลการวิจัยประเด็นนี้ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ ทวีป คงเทียน ได้ทำการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารองค์การส่วนตำบลเป็ริง อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ ผลการวิจัยพบว่า ภูมิหลังของประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารองค์การตำบลเป็ริง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากการวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งหลวง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ผู้วิจัยได้นำมาเป็นข้อเสนอแนะ ดังนี้

๑) ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งหลวง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมทั้งสามด้านอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้นองค์การบริหารส่วนตำบลปรับปรุงระบบการบริหารจัดการ โดยจะต้องเปิด โอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารในด้านต่าง ๆ ร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลให้มากขึ้น โดยให้ประชาชนได้มีการคัดเลือกตัวแทนของประชาชน เพื่อเข้ามาเป็นคณะกรรมการร่วมบริหารงานกับองค์การบริหารส่วนตำบลในทุก ๆ ขั้นตอน ไม่ว่าจะเป็นการกำหนดนโยบาย การดำเนินงาน การติดตามประเมินผล เพราะปัญหาและความต้องการที่แท้จริงอยู่ที่ประชาชน องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นผู้ประสานงานและจัดเกล้าเพื่อให้เกิดกระบวนการบริหารงานที่ถูกต้องตามตัวบทกฎหมายเท่านั้น เมื่อทางองค์การบริหารส่วนตำบลเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น ประชาชนก็พร้อมที่จะร่วมค้ำค้ำ และเสนอปัญหาของชุมชนแก่องค์การบริหารส่วนตำบล รวมทั้งต้องการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานแก้ไข เมื่อรู้ว่าจะได้รับผลประโยชน์จากการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ก็จะเห็นความสำคัญของกระบวนการมีส่วนร่วม และเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลมากขึ้นด้วย

๒) ประชาชนมีส่วนร่วม ด้านการดำเนินการ ต่ำกว่าด้านอื่น ๆ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ข้อที่อยู่ในระดับต่ำสุด คือ การมีส่วนร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลในการพัฒนาท้องถิ่น โดยการออกเงิน วัสดุสิ่งของ ดังนั้นองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งหลวง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ควรมีการสร้างความคิดเห็นในเรื่องการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยมีการให้ความรู้และการศึกษาและสร้างความเข้าใจในเรื่องบทบาทหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล บทบาทหน้าที่และความสำคัญของการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ และรวมถึงความเข้าใจในการร่วมดำเนินการหรือวิธีการในการมีส่วนร่วมของชุมชน

๓) ด้านร่วมคิดและวางแผน ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งหลวง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง จากการวิจัยในด้านนี้มีทั้งหมดสิบห้าข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ มีส่วนร่วมในการรับผิดชอบดูแล โครงการ ดังนั้นองค์การบริหารส่วนตำบลควรปรับปรุงแนวทางในการเข้ามีส่วนร่วมของประชาชนให้มากกว่าเดิม โดยคำนึงถึงสภาพความเป็นจริงที่ประชาชนจะเข้ามามีส่วนร่วมได้อย่างแท้จริง และปรับปรุงกฎระเบียบข้อบังคับให้เอื้อต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนให้ง่ายที่สุด มีการรับรองการทำประชาคมตำบลอย่างชัดเจนทางกฎหมาย และจะต้องกำหนดให้ องค์การบริหารส่วนตำบลดำเนินการให้เกิดการมีส่วนร่วมอย่างชัดเจน เช่น การร่วมรับผิดชอบดูแล โครงการต่าง ๆ การจัดประชุมเพื่อรับฟังความคิดเห็นของชุมชนต้องมีความต่อเนื่องเป็นประจำ มีมาตรการที่ให้ องค์การบริหารส่วนตำบลประกาศวัน เวลา การประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ให้ประชาชนทราบล่วงหน้าและประชาชนสามารถเข้ารับฟังได้ รวมทั้งมีการประชาสัมพันธ์ผลการประชุมให้ประชาชนทราบ

๔) ด้านการรับผลประโยชน์ ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งหลวง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง จากการวิจัยในด้านนี้มีทั้งหมดสิบห้าข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ มีการนำผลการตรวจสอบการทำงานกลุ่มตามระยะเวลาที่กำหนด ดังนั้น องค์การบริหารส่วนตำบลควรมีการจัดตั้งองค์กรกลางขึ้นมาประเมินผลการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ในรูปของคณะกรรมการ ซึ่งประกอบด้วยประชาชนในพื้นที่ สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จากพื้นที่อื่น ข้าราชการภายในพื้นที่และภายนอกพื้นที่ แต่อย่างไรก็ตามสิ่งที่ควรดำเนินการควบคู่กันไปด้วยก็คือการสร้างความคิดเห็นให้เกิดขึ้นว่าการดำเนินการขององค์กรกลางดังกล่าว เป็นไปเพื่อต้องการให้เกิดการพัฒนาและปรับปรุงกระบวนการทำงาน และเกิดการเรียนรู้ร่วมกัน มิใช่เพื่อการจับผิด

๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

๑) จากผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งหลวง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการดำเนินการ อยู่ในระดับน้อย

ดังนั้นควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานด้านการดำเนินการ โดยการวิจัยเชิงคุณภาพ แบบสัมภาษณ์ เพื่อให้ได้ข้อมูลแบบเจาะลึก

๒) ควรมีการทำวิจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งหลวง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด เชิงคุณภาพ โดยเปรียบเทียบระหว่างวิธีการ แนวทางที่ องค์การบริหารส่วนตำบลกำหนดไว้ในการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อศึกษาว่าแนวทางที่ทางองค์การบริหารส่วนตำบลกำหนดไว้ เหมาะสมและตรงกับความต้องการของประชาชนหรือไม่ มีวิธีการแก้ไขอย่างไร

บรรณานุกรม

๑. หนังสือทั่วไป

- เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง. การบริหารงานพัฒนาชนบท. กรุงเทพมหานคร : โอเคียนส โตร์, ๒๕๓๗.
- ถวิลดี บุรีกุล. แนวคิดของการมีส่วนร่วมในระบอบประชาธิปไตย. กรุงเทพมหานคร : เอ. อาร์. บีซีเนส, ๒๕๔๓.
- ทวิวงศ์ ศรีบุรี, ดร. EIA การวิเคราะห์ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม. กรุงเทพมหานคร : มาตรฐานพัลลิตซ์ซิ่งจำกัด, ๒๕๔๑.
- ทัศนีย์ ไทยาภิรมย์. การสังคมสงเคราะห์ชุมชน : มรรควิธีชุมชนเข้มแข็ง. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๕.
- นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์. กลวิธี แนวทาง วิธีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในงานพัฒนาชุมชน. กรุงเทพมหานคร : ศักดิ์โสภากการพิมพ์, ๒๕๓๗.
- บุญชม ศรีสะอาด. การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ ๖. กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น, ๒๕๓๕.
- พัชรี ลิโรรส. การมีส่วนร่วมของประชาชน. กรุงเทพมหานคร : คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๖.
- ยุพา วงศ์ชัย. การพัฒนาสตรีในประเทศไทยมีจุดอ่อนอยู่ที่ไหน. กรุงเทพมหานคร : สตรีทัศน์, ๒๕๓๖.
- ราชบัณฑิตยสถาน. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒. พิมพ์ครั้งที่ ๖. กรุงเทพมหานคร : บริษัทนานมีบุ๊คส์พับลิเคชันส์ จำกัด, ๒๕๔๖.
- สงวนศักดิ์ สุทธิเลิศอรุณ. พฤติกรรมมนุษย์กับการพัฒนาตน. กรุงเทพมหานคร : อักษรการพิมพ์, ๒๕๔๓.
- สมพงษ์ เกษมสิน. การบริหาร. พิมพ์ครั้งที่ ๔. บัณฑิตวิทยาลัย : คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๒๓.
- สมาคมผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษาแห่งประเทศไทย. การปรับปรุงประสิทธิภาพในส่วนราชการ. กรุงเทพมหานคร : สมาคมผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษาแห่งประเทศไทย, ๒๕๔๔.
- สุจิต บุญบงการ. การพัฒนาการเมืองของไทย. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๑.
- สุวกิจ ศรีปัดดา. องค์การและการจัดการ. มหาสารคาม : อภิชาติการพิมพ์, ๒๕๓๓.
- สุวิทย์ บุญช่วย. การบริหาร : ทฤษฎีและการปฏิบัติ. กรุงเทพมหานคร : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, ๒๕๒๕.

อุทัย หิรัญโต. การปกครองท้องถิ่น. กรุงเทพมหานคร : โอเคียนส์โตร์, ๒๕๒๓.

๒. วิทยานิพนธ์/ภาคินิพนธ์

- งามตา สุขประเสริฐ. “การมีส่วนร่วมของประชาชนด้านการบริหารส่วนตำบล ศึกษาเฉพาะกรณี : องค์การบริหารส่วนตำบลเสม็ด อำเภอเมืองชลบุรี”. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๔๓.
- ทวีป คงเทียน. “การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารองค์การส่วนตำบลเป็ริง อำเภอบางป่อ จังหวัดสมุทรปราการ”. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต, ๒๕๔๘.
- พิมพ์มล พลเจิว. “ศักยภาพและผลในการดำเนินงานพัฒนาระบบในการบริหารของสถานสงเคราะห์เด็ก ในสังกัดประชาสงเคราะห์”. ภาคินิพนธ์พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๔๓.
- มาลี เบ็ญจะมโน. “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษากรณีองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยกะปิ”. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๔๖.
- ยิ่งยศ พันธุ์เอี่ยม. “การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ห้วยกะปิ จังหวัดชลบุรี”. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๔๗.
- วิชาญ ลำจวน. “การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลกรณีศึกษา : องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแหง อำเภองาว จังหวัดลำปาง”. รายงานการศึกษาระดับปริญญา รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๕๐.
- วิทยา เจริญศิริ. “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าสองคอน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม”. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, ๒๕๔๗.
- สมพร เพชรสุวรรณ. “ความคิดเห็นของผู้บริหารต่อบทบาทการบริหารงานเทคโนโลยีสารสนเทศ : ศึกษาเฉพาะกรณีสำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบท”. ภาคินิพนธ์พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๔๓.
- อนุวัฒน์ พันธุ์เวช. “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลวังใหม่ กิ่งอำเภอสว่างบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว”. รายงานการศึกษาระดับปริญญา รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๕๐.

อาทร นุ่มนวล. “การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานของเทศบาลตำบลมะกอกเหนือ อำเภอควนขนุน จังหวัดพัทลุง”. รายงานการศึกษาอิสระปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๕๐.

อาภรณ์ วัชระ. “การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล ศึกษากรณี : องค์การบริหารส่วนตำบลวังตะเคียน อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา”. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๔๖.

อารีณา มะหะหมัด. “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานของเทศบาลตำบลท่าไม้ อำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี”. รายงานการศึกษาอิสระปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๕๐.

๓. เอกสารอื่นๆ ที่ไม่ได้ตีพิมพ์

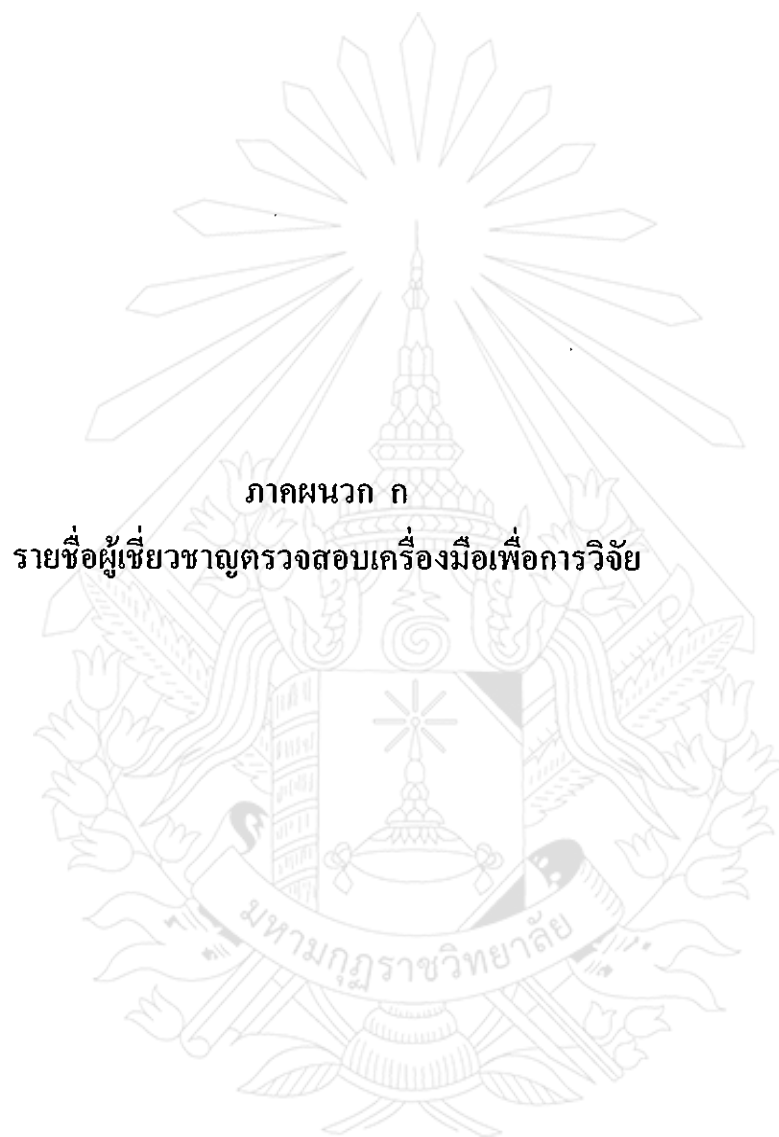
สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. “แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๙ พ.ศ. ๒๕๔๕-๒๕๔๙”. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, ๒๕๔๔, (อัครสำเนา).

องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งหลวง. “สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐานสำคัญขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งหลวง”. ร้อยเอ็ด : องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งหลวง, ๒๕๕๒, (อัครสำเนา).

อาภรณ์พันธ์ จันทร์สว่าง. “คำบรรยายลักษณะวิชาทฤษฎีและการพัฒนาชุมชน”. กรุงเทพมหานคร : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๒, (อัครสำเนา).

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

๑) ดร. ประพิศ โบราณมูล

- ตำแหน่ง เจ้าหน้าที่งานสารบรรณ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
- วุฒิการศึกษา กศ.ม. (สังคมศึกษา) ปร.ค. (วัฒนธรรมศาสตร์) มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

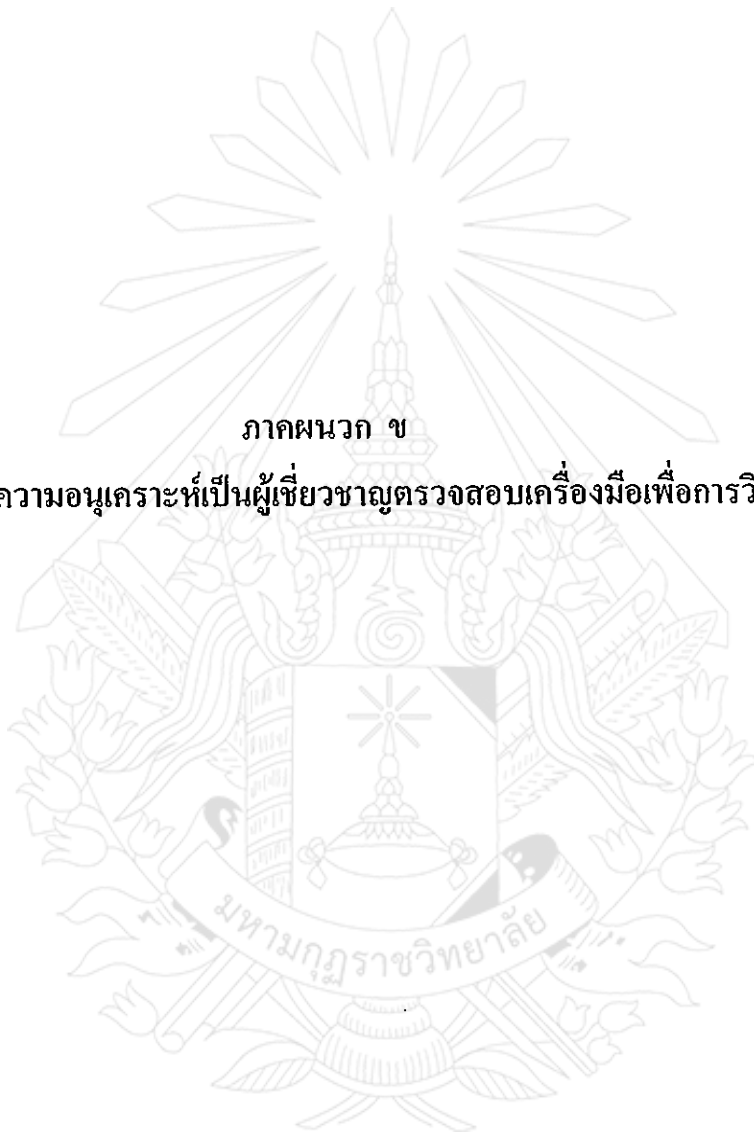
๒) นายพิชิตชัย แสงจินดา

- ตำแหน่ง ห้องถิ่นอำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด
- วุฒิการศึกษา ปริญญาตรีรัฐศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาทฤษฎีและเทคนิคทางรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

๓) นายวชิรพงษ์ พลดี

- ตำแหน่ง รองปลัดเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ
- วุฒิการศึกษา ศน.ม. (รัฐศาสตร์การปกครอง) มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ภาคผนวก ข
หนังสือขออนุญาตเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

ศร 6015/ว ๐๕๔

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด ถนนเลี้ยวเมือง
ตำบลคงลาน อำเภอเมือง
จังหวัดร้อยเอ็ด 45000

30 เมษายน 2552

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

เจริญพร **กท.ประทีป ไบราญญู**

ด้วย นายภาคภูมิ ธนสีลังกูร นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาศึกษาศาสตร์การปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งหลวง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด” เพื่อเสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศาสตรมหาบัณฑิต (ศน.ม.)

ดังนั้น มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ขอความอนุเคราะห์จากท่านซึ่งเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดทราบ และวิทยาเขตร้อยเอ็ด หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขออนุโมทนาขอคุณมา ณ โอกาสนี้.

ขอเจริญพร

(พระสุทธิสาร โสภณ)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดี

ศูนย์การศึกษามหาบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

โทร. 0-4351-8364, 0-4351-6076

โทรสาร. 0-4351-4618

[http:// www.rec.mbu.ac.th](http://www.rec.mbu.ac.th)

กท.ประทีป ไบราญญู
20 เม.ย. 52

ศธ 6015/ว ๑๕๘

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด ถนนเลี้ยวเมือง
ตำบลคงลาน อำเภอเมือง
จังหวัดร้อยเอ็ด 45000

30 เมษายน 2552

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

เจริญพร นายพิรทชัย แสงจินดา

ด้วย นายภาคภูมิ ธนสีลังกูร นักศึกษาสาขาวิชารัฐศาสตรการปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งหลวง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด” เพื่อเสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศาสตรมหาบัณฑิต (ศน.ม.)

ดังนั้น มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ขอความอนุเคราะห์จากท่านซึ่งเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดทราบ และวิทยาเขตร้อยเอ็ด หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขออนุโมทนาขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้.

ขอเจริญพร

(พระสุทธิสาร โสภณ)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

ปฏิบัติการแทนอธิการบดี

ศูนย์การศึกษาบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

โทร. 0-4351-8364, 0-4351-6076

โทรสาร. 0-4351-4618

[http:// www.rec.mbu.ac.th](http://www.rec.mbu.ac.th)

- ทราบ อ. น. ส. ร. ๖
รับแจ้งแล้ว ๑๓.๕๕ น. ๒๕/๔/๕๒
ศาสตราจารย์ ดร. ๖/๕
๓๐/๔/๕๒ ๑๕๓๖๖๖

22 ส.ย. 2552

ศบ 6015/ว ๑๕๔

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด ถนนเลี้ยวเมือง
ตำบลคงลาน อำเภอเมือง
จังหวัดร้อยเอ็ด 45000

30 เมษายน 2552

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

เจริญพร นายวีรพงษ์ พลดี

ด้วย นายภาคภูมิ ธนสีลังกูร นักศึกษาสาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งหลวง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด” เพื่อเสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศาสตรมหาบัณฑิต (ศน.ม.)

ดังนั้น มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ขอความอนุเคราะห์จากท่านซึ่งเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดทราบ และวิทยาเขตร้อยเอ็ด หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขออนุโมทนาขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้.

ขอเจริญพร

(พระสุทธิสาร โสภณ)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

ปฏิบัติกรแทนอธิการบดี

ศูนย์การศึกษามหาบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

โทร. 0-4351-8364, 0-4351-6076

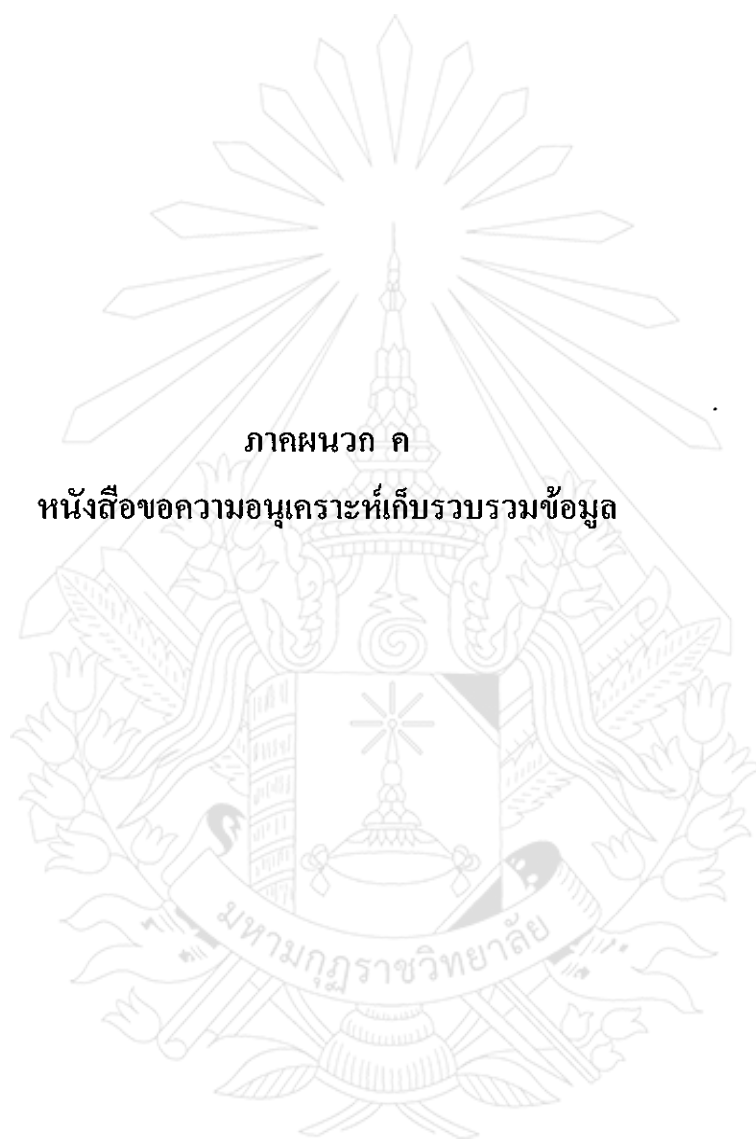
โทรสาร. 0-4351-4618

[http:// www.rec.mbu.ac.th](http://www.rec.mbu.ac.th)

ว.พ.จ. 11/ค.3

(นายวีรพงษ์ พลดี)

รองผู้สืบทอดบาล รักษาการแทน
ผู้อำนวยการกองคลัง

ภาคผนวก ค

หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล

องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งหลวง
 เลขที่ ๕๑๙
 วันที่ 14 พ.ค. ๕๒
 เวลา ๐๘.๓๕ น.

ศร 6015/ว ๑๕๗

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
 วิทยาเขตร้อยเอ็ด ถนนเลียงเมือง
 ตำบลดงลาน อำเภอเมือง
 จังหวัดร้อยเอ็ด 45000

๓๐ เมษายน 2552

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล

เจริญพร **นายกองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งหลวง**

ด้วย นายภาคภูมิ ธนสีลังกูร นักศึกษาสาขาวิชารัฐศาสตรการปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งหลวง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด” เพื่อเสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศาสตรมหาบัณฑิต (ศน.ม.)

ดังนั้น มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาได้เข้าเก็บรวบรวมข้อมูลในหน่วยงานของท่าน ส่วน วัน เวลา นั้น นักศึกษาจะมาติดต่อประสานงานกับท่านโดยตรง

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดทราบ และวิทยาเขตร้อยเอ็ด หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขอนุโมทนาขอบคุณมา ณ โอกาสนี้.

ณ.ศ. พศ.๑๓๓๑

ขอแสดงความยินดีไว้ ณ โอกาสนี้
 ขอเจริญพร

1/5/๒๐๑๓

รองศาสตราจารย์ ดร.สุวิมล วัฒนศิริ
 (นายกสภาศึกษาศาสตร์บัณฑิตวิทยาลัย)

(พระสุทธิสาร โสภณ)
 รองอธิการบดี

จ.อ. สมพงษ์ ศักดิ์แสง
 ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
 ปฏิบัติการแทนอธิการบดี

ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล

ศูนย์การศึกษาบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
 โทร. 0-4351-8364, 0-4351-6076
 โทรสาร. 0-4351-4618
 http:// www.rec.mbu.ac.th

นายสมคิด พุกสระภู
 นายกองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งหลวง

ภาคผนวก ง
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งหลวง

อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

คำชี้แจง

๑. แบบสอบถามนี้แบ่งออกเป็น ๓ ตอนคือ

ตอนที่ ๑ แบบสอบถามปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ ๒ แบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งหลวง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

ตอนที่ ๓ แบบสอบถามข้อเสนอแนะของประชาชนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งหลวง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

๒. ผู้วิจัยใคร่ขอความร่วมมือจากท่าน ได้กรุณาตอบแบบสอบถามและแสดงความคิดเห็นที่ตรงความเป็นจริงทุกข้อ ข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้รับจากท่านในครั้งนี้ จะเป็นประโยชน์และมีคุณค่าอย่างสูง ต่อการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้และคำตอบของท่านจะไม่มีผลกระทบต่อท่านแต่ประการใด

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณ มา ณ โอกาสนี้

นายภาคภูมิ ธนสีลังกูร

นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ตอนที่ ๑ ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน [] หน้าข้อความที่ตรงกับข้อมูลส่วนตัวของท่าน

๑. เพศ

[] ชาย

[] หญิง

๒. อายุ

[] ต่ำกว่า ๓๐ ปี

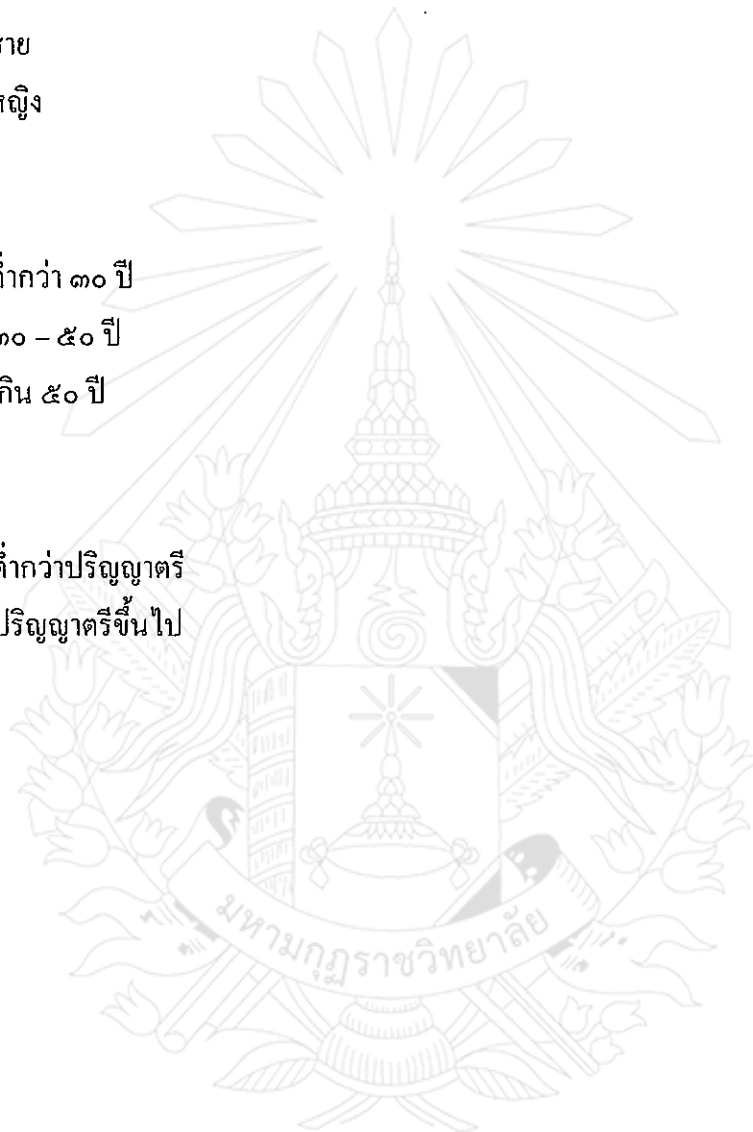
[] ๓๐ - ๕๐ ปี

[] เกิน ๕๐ ปี

๓. ระดับการศึกษา

[] ต่ำกว่าปริญญาตรี

[] ปริญญาตรีขึ้นไป

ตอนที่ ๒ แบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการของ
องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งหลวง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องคำตอบทางขวามือ ของแต่ละข้อเพียงช่องเดียว ที่ตรงกับ
ความคิดเห็นของท่าน

ข้อ	การบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบล	ระดับการมีส่วนร่วม				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
๑. ด้านร่วมคิดและวางแผน						
๑.	มีส่วนร่วมเสนอปัญหาของท้องถิ่นแก่องค์การบริหารส่วนตำบล					
๒.	มีส่วนร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลค้นหาปัญหาของท้องถิ่น					
๓.	มีส่วนร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลวิเคราะห์สาเหตุของปัญหา					
๔.	มีส่วนร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลจัดลำดับความสำคัญของปัญหา					
๕.	มีส่วนร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลพิจารณาความเป็นไปได้ของโครงการ					
๖.	มีส่วนร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลในโครงการสำรวจความต้องการและการพัฒนาในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล					
๗.	มีส่วนร่วมให้ข้อมูลในการนำไปจัดทำแผนพัฒนาประจำปีขององค์การบริหารส่วนตำบล					
๘.	มีส่วนร่วมให้ข้อมูลในการนำไปจัดทำแผนพัฒนา ๕ ปี ขององค์การบริหารส่วนตำบล					
๙.	มีส่วนร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลแก้ไขทบทวนแผนงานและโครงการ					
๑๐.	ชักชวนเพื่อนบ้านให้เข้าร่วมในขั้นตอนต่าง ๆ ในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล					

ข้อ	การบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบล	ระดับการมีส่วนร่วม				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
๑๑.	มีการคัดเลือกตัวแทนประชาชนเพื่อเป็นคณะกรรมการชุมชน					
๑๒.	มีการส่งตัวแทนประชาชนเข้าร่วมประชุมและวางแผนกับองค์การบริหารส่วนตำบล					
๑๓.	มีส่วนร่วมในการรับผิดชอบดูแลแผนงาน					
๑๔.	มีส่วนร่วมในการรับผิดชอบดูแลโครงการ					
๑๕.	รับรู้แผนงานหรือโครงการขององค์การบริหารส่วนตำบล					
๒. ด้านการดำเนินการ						
๑.	มีส่วนร่วมในแผนงานหรือโครงการต่าง ๆ ที่องค์การบริหารส่วนตำบลกำหนดขึ้น					
๒.	มีส่วนร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลในการสำรวจข้อมูลต่าง ๆ ในการปฏิบัติงาน					
๓.	มีส่วนร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลในการพัฒนาท้องถิ่นโดยการออกแรง					
๔.	มีส่วนร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลในการพัฒนาท้องถิ่นโดยการออกเงิน วัสดุสิ่งของ					
๕.	มีส่วนร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลในการพัฒนาท้องถิ่นโดยการให้คำปรึกษาแนะนำ					
๖.	มีความสนใจติดตามการบริหารงานของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล					
๗.	มีการพบปะ พูดคุยสอบถามการทำงานจากสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล					
๘.	เข้าร่วมกิจกรรมที่องค์การบริหารส่วนตำบลจัดให้มีขึ้นในชุมชน					
๙.	เข้าร่วมเป็นคณะกรรมการในกิจกรรมขององค์การบริหารส่วนตำบล					

ข้อ	การบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบล	ระดับการมีส่วนร่วม				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
๑๐.	ให้ความร่วมมือ ช่วยเหลือต่อหน่วยงานและองค์กรต่าง ๆ ที่เข้าร่วมดำเนินงาน					
๑๑.	ร่วมกับกลุ่ม ชมรม สมาคม เพื่อทำกิจกรรมสาธารณะประโยชน์เพื่อชุมชน					
๑๒.	ร่วมกันแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นระหว่างการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล					
๑๓.	ร่วมแสดงความคิดเห็นในที่ประชุมเกี่ยวกับการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล					
๓. ด้านการรับผลประโยชน์						
๑.	มีส่วนร่วมในการแต่งตั้งคณะกรรมการติดตามตรวจสอบ การทำงาน					
๒.	มีส่วนร่วมในการกำหนดเกณฑ์การตรวจสอบการทำงาน					
๓.	มีส่วนร่วมในการเสนอให้บุคคลภายนอกร่วมตรวจสอบการทำงานกลุ่ม					
๔.	มีการนำผลการตรวจสอบการทำงานกลุ่มตามระยะเวลาที่กำหนด					
๕.	มีการนำผลการตรวจสอบการทำงานเปิดเผยต่อสาธารณะ					
๖.	มีส่วนร่วมในการใช้ประโยชน์จากโครงการพัฒนาตามแผนพัฒนา อบต.					
๗.	มีส่วนร่วมในการบำรุงรักษาโครงการที่ อบต. ทำให้ผู้ใช้ประโยชน์ได้ตลอดไป					
๘.	แผนพัฒนา อบต. ทွ่งหลวง เป็นประโยชน์และสามารถแก้ไขปัญหาด้านเศรษฐกิจ เช่น ส่งเสริมให้ประชาชนมีอาชีพและรายได้เพิ่มขึ้น					

ข้อ	การบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบล	ระดับการมีส่วนร่วม				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
๙.	แผนพัฒนา อบต. ทુંหลวง เป็นประโยชน์และสามารถแก้ไขปัญหาด้านบริหารจัดการ เช่น ส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมตามระบอบประชาธิปไตยแก้ไขปัญหาด้านการจราจร ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย					
๑๐.	แผนพัฒนา อบต. ทુંหลวง เป็นประโยชน์และสามารถแก้ไขปัญหาด้านโครงสร้างพื้นฐาน เช่น การคมนาคม การสาธารณสุข ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย แก้ไขปัญหาน้ำท่วม เป็นต้น					

ตอนที่ ๓ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการ
ขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งหลวง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

๑. ด้านร่วมคิดและวางแผน

.....

.....

.....

.....

.....

.....

๒. ด้านการดำเนินการ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

๓. ด้านการรับผลประโยชน์

.....

.....

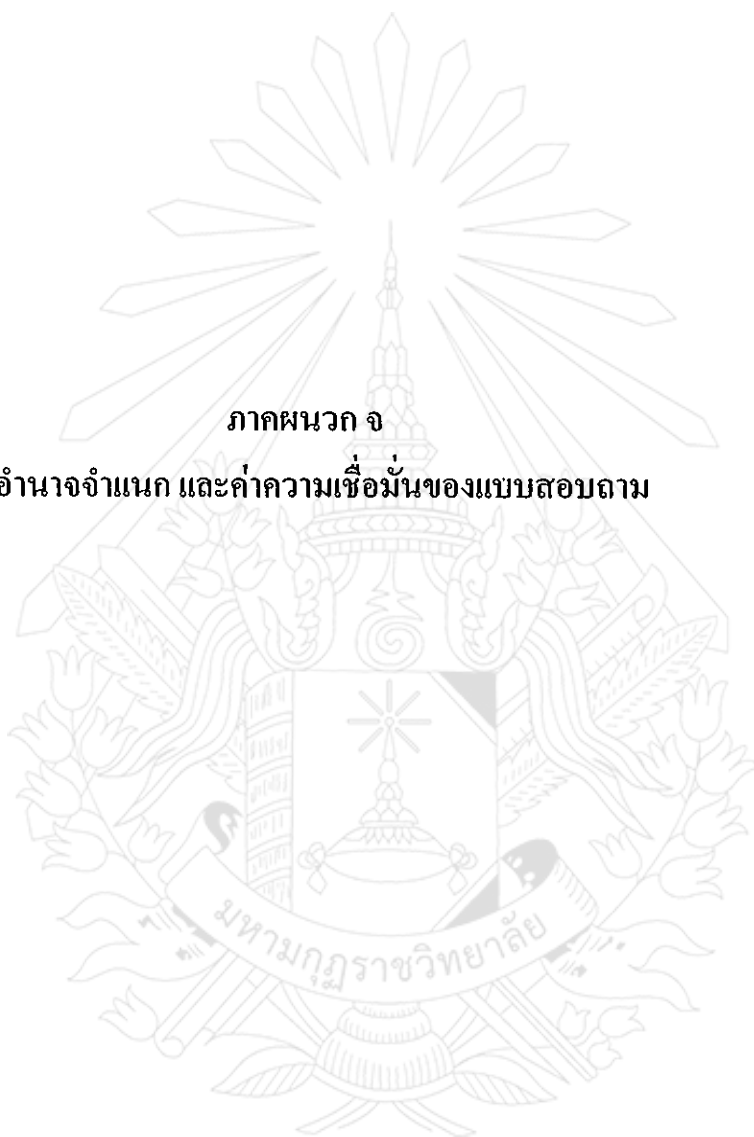
.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก จ
คำอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

ตารางแสดง ค่าอำนาจจำแนก (t) และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (C)

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก	ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก
๑.	๑.๗๗	๒๐.	๓.๑๔
๒.	๑.๗๕	๒๑.	๒.๔๖
๓.	๕.๓๕	๒๒.	๒.๖๔
๔.	๑.๗๘	๒๓.	๓.๖๗
๕.	๑.๗๕	๒๔.	๔.๐๐
๖.	๓.๔๕	๒๕.	๓.๕๘
๗.	๑.๕๔	๒๖.	๓.๘๕
๘.	๓.๕๐	๒๗.	๒.๐๘
๙.	๒.๗๑	๒๘.	๒.๓๗
๑๐.	๑.๘๘	๒๙.	๒.๗๑
๑๑.	๒.๑๔	๓๐.	๑.๘๐
๑๒.	๒.๓๓	๓๑.	๓.๖๗
๑๓.	๒.๓๖	๓๒.	๕.๓๓
๑๔.	๒.๒๐	๓๓.	๒.๕๐
๑๕.	๒.๕๖	๓๔.	๒.๗๖
๑๖.	๓.๓๐	๓๕.	๕.๑๓
๑๗.	๒.๐๐	๓๖.	๒.๕๘
๑๘.	๒.๓๐	๓๗.	๒.๗๒
๑๙.	๓.๔๕	๓๘.	๒.๓๒

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ = ๐.๘๗

ประวัติผู้วิจัย

- ชื่อ-สกุล : ภาคภูมิ ธนสีลังกูร
- วัน / เดือน / ปีเกิด : ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๒๓
- ที่อยู่ปัจจุบัน : ๓๑๐ หมู่ที่ ๓ ตำบลสระคู อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด
- การศึกษา
- พ.ศ. ๒๕๔๖ : ปริญญาตรี เศรษฐศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล
- หน้าที่การงาน
- พ.ศ. ๒๕๔๘ - ๒๕๕๐ : นักพัฒนาชุมชน ๓ องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งหลวง
อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด
- พ.ศ. ๒๕๕๐ - ๒๕๕๒ : นักพัฒนาชุมชน ๔ องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งหลวง
อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด
- สถานที่ทำงาน : องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งหลวง อำเภอสุวรรณภูมิ
จังหวัดร้อยเอ็ด

